

Årsredovisning 2015

Årsredovisning NMW 2015

Innehållsförteckning

ÖVERINTENDENTENS FÖRORD	1		
1. RESULTATREDOVISNING		SFS 2000:605	REGLERINGSBREV NMW 2015 - 1
1.1 Inledning	2		
1.2 Kvalitetsanalys	3		
1.3 Resultaträkning per museum	4		
2. MYNDIGHETEN	5	SFS 2007:515 SFS 2007:1175	REGLERINGSBREV NMW 2015
2.1 Organisation	5		
2.2 Verksamhet	6		
2.3 Jämställdhet och mångfald	7		
3. RENOVERING OCH NYA NATIONALMUSEUM	8		REGLERINGSBREV NMW 2015 - 1
3.1 Renovering	8		
3.2 Kostnader renovering	9		
3.3 Nya Nationalmuseum	10		
3.4 Blasieholmens framtid	11		
4. KULTURARV I SAMTID OCH FRAMTID	12	SFS 2007:1175 3 § 1	REGLERINGSBREV NMW 2015
4.1 Vård av samlingarna	12		
4.2 Förvärv till samlingarna	18		
4.3 Digitalisering av kulturarvet	21		
5. TILLGÄNGLIGHET	24	SFS 2007:1175 3 § 2	REGLERINGSBREV NMW 2015 - 1
5.1 Utställningar	24		
5.2 Låneverksamhet	31		
5.3 Digital och social media	35		
5.4 Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning	37		
6. PUBLIK OCH PEDAGOGIK	40	SFS 2007:1175 3 § 2, 4 § 4a §	REGLERINGSBREV NMW 2015 - 1
6.1 Besökare	40		
6.2 Pedagogisk verksamhet	42		
6.3 Barn och unga	46		
7. FORSKNING	52	SFS 2007:1175 3 § 1, 3 § 3-4	
7.1 Forskningsprojekt	54		
7.2 Kunskapsförmedling	55		
7.3 Seminarier och konferenser	56		

Årsredovisning NMW 2015

Innehållsförteckning

8. SAMVERKAN OCH KULTURELLT UTBYTE	60	SFS 2007:1175 4 §, 7 §, 7 a §	REGLERINGSBREV NMW 2015 -3
8.1 Regional närvaro	60		
8.2 Internationellt och interkulturellt utbyte	61		
8.3 Myndigheter och andra aktörer	62		
8.4 Moderna Museet	64		
9. PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE-ÖVRIG VERKSAMHET	65	SFS 2007:1175 5 §, 9 §	
9.1 Fastighet	65		
9.2 Trädgård	65		
10. PERSONAL OCH KOMPETENSFÖRSÖRJNING	68	SFS 2000:605 3 kap 3 §	
10.1 Kompetensförsörjning	68		
10.2 Hälsa och arbetsmiljö	70		
11. AVGIFTSBELAGD VERKSAMHET	72	SFS 2007:1175 6 §, 14 §, 15 §	REGLERINGSBREV NMW 2015 -6.4
12. KOSTNADER	73		REGLERINGSBREV NMW 2015 -1
12.1 Lokalkostnader	73		
12.2 Utställningsersättning	74		
13. ÖVRIGA VÄSENTLIGA HÄNDELSE	75		
14. FINANSIELL REDOVISNING	76	SFS 2000:605	REGLERINGSBREV NMW 2015 -4
14.1 Resultaträkning	76		
14.2 Balansräkning	77		
14.3 Anslagsredovisning	79		
14.4 Tilläggsuppgifter och noter	80		
14.5 Sammanställning över väsentliga uppgifter	85		
UNDERTECKNANDE ÅRSREDOVISNING 2015	86	SFS 2000:605 2 kap 8 §	

Överintendentens förord

Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde kan återigen lägga ett framgångsrikt verksamhetsår bakom sig.

Under 2015 har Nationalmuseum fortsatt experimentera med och utveckla den publika verksamheten och genom den nya arenan, Nationalmuseum Design på Kulturhuset Stadsteatern, har museet tagit ytterligare ett steg mot att axla ett utökat designuppdrag. Under året har museet även inlett samtal med Röhsska museet och Göteborgs Stad om ett framtida samarbete kring form och design. Helt nya möten mellan publik och samlingar har också skapats i stadsrum och på offentliga platser, i samarbete med Swedavia på landets flygplatser och med Jernhusen kring Centralstationen i Stockholm. I december säkrades den sista delen av finansieringen för en utbyggnad av läsmuseet i Östersund och därmed kan museet på allvar inleda verksamhetsplaneringen för ett NM Norr i samverkan med Jamtli.

Sedan evakueringen av museibygnaden har Nationalmuseum hanterat, registrerat och ordnat upp samlingarna, etablerat och utökat nationella och internationella samarbeten och framgångsrikt tagit emot publik i tillfälliga lokaler på Konstakademien och på Kulturhuset Stadsteatern.

Samtidigt som renoveringen och samarbetet med Statens fastighetsverk fortsätter, har nya samarbeten etablerats med formgivare, arkitekter och konstnärer avseende utformning av interiören i Nationalmuseibygnaden inför återflytten - allt för att skapa ett optimalt möte med publiken.

För Prins Eugens Waldemarsudde har jubileumsåret 2015 varit händelserikt i flera avseenden.

150-års firandet av prins Eugens födelse, som inleddes med kunglig invigning av utställningen *Prins Eugen 150 år – Fasetter av ett liv*, tog på olika sätt större delen av slottet i besittning och i april arrangerades en särskild dag för att fira att den av prins Eugen formgivna Waldemarsuddekrukan, fyllde 100 år. Med anledning av detta tog museet fram en särskild jubileumskruka som blev en stor succé.

Waldemarsudde har under året tillsammans med Stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde arbetat med museets organisatoriska ställning, egendom och drift. I oktober övertog stiftelsen förvaltningen av fastigheten från Statens Fastighetsverk. Överlåtelsen innebar ett ökat ansvar men möjlighet till bättre styrning av museets verksamhet, drift och ekonomi för framtiden. Under hösten tillsatte regeringen en utredning för att analysera och finna en ändamålsenlig organisatorisk struktur för Waldemarsudde. Utredaren har föreslagit att museet blir en fristående stiftelse men regeringen har fortfarande att ta ställning i frågan.

Årets utställningsprogram var mycket framgångsrikt och uppskattat hos såväl publik som media. Sammantaget hade myndigheten 717 231 besökare, inklusive slott och övriga visningsplatser. Nationalmuseum visade en rad spännande utställningar på NM Design och avslutade 2015 med den uppskattade utställningen *Rodin* på Konstakademien. Waldemarsudde hade ett mycket lyckat utställningsår med en 39% ökning av besökssiffrorna och stor uppmärksamhet i media där museets fyra stora utställningar fick förstasidesexponeringar på de stora dagstidningarnas kulturdelar. För andra året i rad, i konkurrens med 38 andra Stockholmsmuseer, fick Waldemarsudde dessutom första pris i kategorin "bästa utställningar" i en marknadsundersökning om Stockholms favoritmuseum.

Nu blickar Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde fram emot ett nytt stimulerande år i publikens tjänst, där närheten till verksamheten och samlingarna gäller var du är befinner dig i landet.

Berndt Arell

Överintendent

Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde

1. Resultatredovisning

MYNDIGHETENS UPPDRAG

RB15-1 Utöver vad som framgår av bestämmelserna i 3 kap. förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, ska myndigheten definiera och redovisa de kvalitativa aspekterna av verksamhetens resultat.

1.1 Inledning

Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde (NMW) redovisar och kommenterar resultatet för 2015 års verksamhet i enlighet med myndighetens förordning (2007:1175) med instruktion och regleringsbrev för 2015.

- Myndigheten redovisar och kommenterar väsentliga händelser i verksamheten under året.
- Prestationerna redovisas och kommenteras i huvudsak i förhållande till instruktionen tillsammans med regleringsbrev för 2015.
- Resultatredovisningen redovisas i enlighet med förordning (2000:605) kap 3 § 1-2 och ESV:s föreskrifter och allmänna råd.
- Resultatredovisningen anger hur verksamhetens prestationer utvecklats under åren 2013-2015 med avseende på volymer och kostnader.
- Redovisade kostnader är lönekostnader plus övriga direkta kostnader med OH-påslag om 25%. Hyreskostnader fördelas utifrån faktisk yta.
- Utöver redovisade kostnader för prestationer omfattar myndighetens totala kostnader även transportenheten, butikerna, trädgården samt delar av samlingsförvaltningen, marknad, info och säkerhet.
- Tabeller som redovisar volym och kostnad återfinns i slutet av respektive avsnitt.
- Personal och kompetensförsörjning redovisas i enlighet med förordning (2000:605) kap 3 § 3 och ESV:s föreskrifter och allmänna råd. [10]
- Ersättning till ledamöterna i NMW Insynsråd och ledamöternas övriga uppdrag redovisas under tilläggsuppgifter och noter. [14.4]
- Myndighetens sponsring redovisas under tilläggsuppgifter och noter [14.4 not 1].
- Fördelning av bidragsintäkter redovisas under tilläggsuppgifter och noter [14.4 not 2].

Resultatredovisningens indelning

Resultatredovisningens indelning följer myndighetens uppdrag enligt instruktion och regleringsbrev. Referens till aktuell paragraf i instruktion eller stycke i regleringsbrev anges i redovisningens innehållsförteckning samt vid aktuell rubrik. Hänvisning till annat avsnitt eller not anges med [].

Nationalmuseum och Prins Eugens Waldemarsudde bedriver separata museiverksamheter inom myndigheten. Dessa redovisas var för sig men i följd under respektive rubrik. Myndighetsövergripande prestationer och finansiella resultat redovisas i gemensamma poster.

Avsnitt som redovisar prestation avslutas med bedömning av verksamhetsresultat utifrån angivna målsättningar eller kvalitetsaspekter. De samlade kostnaderna för Nationalmuseums respektive Prins Eugens Waldemarsuddes prestationer redovisas efter resultatbedömningen.

Underlag för statistiska uppgifter

Underlag för redovisade statistiska uppgifter har hämtats från följande system:

UNDERLAG	NM	PEW
• Besökare antal	Blå boken	Kassanova
• Besökare – demografi	Exquiro Market Research	
• Kostnader	Agresso ekonomisystem	
• Föremålshantering	MuseumPlus	FileMaker Pro
• Föremålsvård	MuseumPlus	
• Förvärv	MuseumPlus	
• Personal	Primula personal- och lönesystem	
• Publik verksamhet/bokning	Blå boken	Kassanova
• Utlån och depositioner	MuseumPlus	
• Utställningsersättning	Agresso ekonomisystem	
• Webbesök	Google Analytics	Google Analytics

1.2 Kvalitetsanalys

I enlighet med regleringsbrevets direktiv har myndigheten sökt identifiera och redovisa de kvalitativa aspekterna för verksamhetens prestationer;

- * Vård av samlingarna [4.1]
- * Digitalisering av kulturarvet [4.3]
- * Utställnings- och låneverksamhet [5.1-5.2]
- * Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning [5.4]
- * Pedagogisk verksamhet [6.2]
- * Verksamhet för barn- och unga [6.3]
- * Forskning [7]

I myndigheten förs löpande diskussioner om syfte, förväntningar och värderingar; centrala frågor för verksamheten. Svaren är avgörande för vilka faktorer som bidrar till den kvalitet som eftersträvas, men hur och på vilket sätt de ska kunna värderas är inte klarlagt då den verksamhet myndigheten bedriver är svår att definiera utifrån mätbara kriterier eller effekter. Utöver de publikundersökningar som genomförs har inga tillförlitliga metoder eller system för värdering eller mätning kunnat fastställas.

I förekommande fall har kvalitet bedömts utifrån myndighetens uppfattning av verksamheten utifrån fastställda målsättningar och med hänsyn till förutsättningar och befintliga resurser.

SAMMANFATTNING AV RESULTATBEDÖMNING 2015

Sammantaget bedömer myndigheten att verksamhetens resultat 2015, i enlighet med regeringens instruktion och uppdrag, varit av god kvalitet vad gäller vård av samlingarna, tillgänglighet genom utställningar och lån, pedagogisk verksamhet och verksamhet för barn och unga samt insatser för personer med funktionsnedsättning.

Utflyttningen från museibyggnaden medförde en avsevärt bättre ordning och kontroll av Nationalmuseums samlingar men rutinerna för avstämning av digitalt registrerade poster behöver förbättras och Waldemarsudde behöver ytterligare resurser för att göra sina samlingar tillgängliga via webben. För forskningsverksamheten innebär renoveringsperioden begränsad tillgång till föremålssamlingarna vilket påverkar möjligheten till vetenskaplig bearbetning. Verksamheten håller dock hög kvalitet och tillgängligheten till genomförda forskningsprojekt och forskningsresultat är god.

1.3 Resultaträkning per museum

RESULTATRÄKNING FÖR NATIONALMUSEUM OCH PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE (TKR)

Tabell 1	NM			PEW			TOTALT		
	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013
Intäkter av anslag	131 136	128 663	131 812	12 255	12 221	12 195	143 391	140 884	144 007
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	20 069	21 966	22 867	24 639	16 374	21 355	44 708	38 340	44 222
Intäkter av bidrag	6 503	5 375	4 053	3 511	5 949	1 995	10 014	11 324	6 048
Summa intäkter	157 708	156 004	158 733	40 405	34 544	35 545	198 113	190 548	194 278
Kostnad personal	73 010	77 115	82 300	15 770	16 373	15 375	88 780	93 488	97 676
Kostnad lokaler	35 896	31 328	23 733	8 818	8 901	8 597	44 714	40 229	32 330
Övrig drift	49 435	48 539	52 824	16 307	10 870	12 625	65 742	59 409	65 449
Summa kostnader	158 341	156 982	158 858	40 895	36 144	36 598	199 236	193 126	195 455
Årets kapitalförändring	-633	-978	-125	-491	-1 600	-1 052	-1 123	-2 578	-1 177

NATIONALMUSEUM

Kostnader

Nationalmuseum har haft lägre personalkostnader sedan evakueringen av samlingarna och därmed ett stort antal tillfälliga anställningar avslutades våren 2014.

Lokalkostnaden har ökat på grund av helårseffekt avseende hyra av magasin.

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Intäkter

2015 ökade antalet besökare till Prins Eugens Waldemarsudde med 39% jämfört med föregående år vilket utöver ökade entréintäkter även gett ökade visningsintäkter och en kraftig ökning av försäljningen i butiken.

Waldemarsuddes bidragsintäkter har minskat jämfört med föregående år då bidraget från stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde var 2 mkr större.

Kostnader

Driftskostnaderna har ökat på grund av större kostnader för inköp av varor till Butiken samt ökade utställnings- och katalogkostnader.

2. Myndigheten

MYNDIGHETENS UPPDRAG

I enlighet med Myndighetsförordning (2007:515) samt Förordning med instruktion för Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde (2007:1175) och Regleringsbrev 2015 (RB15).

Myndigheten omfattar Nationalmuseum och Prins Eugens Waldemarsudde med uppgift att bevara kulturarvet och främja konsten, konstitresset och konstvetenskapen.

NATIONALMUSEUM

Nationalmuseums museibyggnad, belägen på Blasieholmen i Stockholm, ritades för ändamålet av den tyske arkitekten Friedrich August Stüler och stod färdig 1866. Förutom de egna samlingarna ansvarar Nationalmuseum även för konstsamlingarna på de kungliga lustslotten däribland Statens porträttsamling på Gripsholms slott.

Museibyggnaden är sedan 2013 stängd för en omfattande renovering och beräknas kunna öppnas igen 2018.

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Prins Eugens Waldemarsudde var ursprungligen hem åt prins Eugen, ritat av arkitekten Ferdinand Boberg. Genom prinsens testamente tillföll Waldemarsudde med samlingar svenska staten år 1947. Museet består av huvudbyggnaden, som uppfördes 1903-1905 som bostad åt prins Eugen, galleribyggnaden som tillkom 1913 samt parkmiljön som omger byggnaderna.

Prins Eugens Waldemarsudde bedriver verksamhet i enlighet med föreskrifterna i prins Eugens testamente och myndighetens förordning med instruktion (2007:1175). I museets uppdrag ingår även att vårda, bevara och tillgängliggöra byggnaden med tillhörande parkanläggning.

2.1 Organisation

Myndigheten är en enrådighetsmyndighet ledd av en myndighetschef, Överintendenten (ÖI), som också är museichef för Nationalmuseum. Sedan 2012 har myndigheten ett Insynsråd med fyra ledamöter utsedda av regeringen. Rådet har haft fyra möten under året.

NATIONALMUSEUM

I syfte att anpassa verksamheten och organisationen inför nyöppnandet av museet och samtidigt lyfta och stärka vissa centrala uppgifter och verksamheter, genomfördes under våren 2015 en omorganisation. Nationalmuseum består efter omorganisationen av avdelningarna Stab, Bevarande- och foto, Arkiv och bibliotek, Publika avdelningen, Samlingar och forskning samt Utställningar.

Ekonomi och HR (personal) är gemensam för hela myndigheten.

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Prins Eugens Waldemarsudde utgör sedan 1995 en särskild enhet i myndigheten med egen museichef och personal samt en styrelse med ansvar för drift och verksamhet. Organisationen är uppdelad i Museiverksamhet, Park och trädgård, Butik och försäljning, Information och kommunikation samt Fastighet och säkerhet.

Waldemarsudde har under året inkommit till Kulturdepartementet med begäran om avskiljande från myndigheten. En särskild utredare har tillsatts av regeringen för att utreda och lämna förslag på en ändamålsenlig organisatorisk struktur för Prins Eugens Waldemarsudde. Utredningen redovisades till departementet i december. Regeringen har fortfarande att fatta beslut i frågan. [2.2]

2.2 Verksamhet

Verksamheten utgår från myndighetsuppdraget och museernas konstsamlingar med målsättning att levandegöra de äldre konstformerna och deras samband med den nutida konsten och samhällets utveckling samt verka för konstnärlig och kulturell förnyelse. Vägledande är också regeringens kulturpolitiska ambition för ett levande kulturliv och kulturarv.

NATIONALMUSEUM

Under 2013-2014 evakuerades Nationalmuseums museibyggnad och föremål, utrustning och arbetsplatser flyttades till magasin och lokaler på olika platser i Stockholm. Under den tid som byggnaden renoveras visas delar av museets konstsamlingar i de tillfälliga utställningslokalerna på Konstakademien och Kulturhuset Stadsteatern i Stockholm men även på andra platser genom olika projekt och samarbeten samt internationella och nationella utlån.

Nationalmuseum Design@Kulturhuset Stadsteatern

2015 inleddes Nationalmuseums stora strategiska satsning på design. Efter den gemensamma utställningen *Barockt* 2014 inleddes ett nytt samarbete med Kulturhuset Stadsteatern genom förhyrning av en utställningslokal för Nationalmuseum Design (NM Design) på plan 4 i Kulturhuset. Det nya samarbetet möjliggör en flerårig satsning mitt i Stockholms city där Nationalmuseum särskilt kan lyfta fram den betydande del i konsthantverkssamlingarna som utgörs av form och design och som tillsammans med museets samlade kompetens, pedagogik och forskning ger den nya designaren en solid grund. I lokalen på Kulturhuset kan museet experimentera och hitta nya former för visning av samlingarna och skapa dialog, samarbeten, seminarier och mingel i en flexibel miljö. Fram till 2017 planeras utställningar som spänner över områden som industridesign, modekoncept, hantverk, internationell glaskonst och design.

I februari 2015 öppnade den första utställningen *Subjektiviteter* på Nationalmuseum Design@Kulturhuset Stadsteatern. [5.1]

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Jubiléer

Under året har 150-årsfirandet av Prins Eugens födelse manifesterats genom en omfattande och mycket uppskattad utställning som förlängdes och visades i mindre format året ut. 2015 firades ytterligare ett jubileum då den av prins Eugen formgivna Waldemarsuddekrukan fyllde 100 år. Den jubileumskruka i blågrå färg som togs fram för att fira detta blev en stor succé och sålde i över 3 500 exemplar.

Avtalet med HushållsPorslinsFabriken (HPF) i Gustavsberg löpte ut i början av mars 2015. Ett nytt avtal om tillverkning av Waldemarsuddekrukan har istället tecknats med Porslinsfabriken i Lidköping. År 2017 går det upphovsrättsliga skyddet för krukan ut. Tillsammans med jurister har museet under året arbetat med att stärka varumärkesskyddet för Waldemarsuddekrukan.

Egendomsöverlåtelse och myndighetskonstruktion

Den 1 oktober överläts, i enlighet med Regeringsbeslut av den 17 september 2015, egendomen vid Prins Eugens Waldemarsudde från Statens Fastighetsverk till Stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde. Detta beslut föregicks av ett flerårigt förberedande arbete från styrelsens och museiledningens sida. Överlåtelsen innebar ett stiftelsejuridiskt klargörande av innebörden i prins Eugens testamente, ett ökat ansvar och möjligheter till bättre styrning av museets verksamhet, drift och ekonomi för framtiden. Som en följd av egendomsöverlåtelsen tillskrev styrelsen regeringen och därefter länsstyrelsen i syfte att förtydliga konsekvenserna för stiftelsens status och organisatoriska ställning.

Under hösten tillsatte regeringen en utredning i syfte att analysera och ta fram förslag till en ändamålsenlig organisatorisk struktur för verksamheten vid Prins Eugens Waldemarsudde. I utredningens rapport som lämnades till departementet 8 december 2015 föreslås att Stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde frikopplas från nuvarande myndighetskonstruktion och blir en fristående stiftelse.

2.3 Jämställdhet och mångfald

SFS 2007:1175

4§ Myndigheten ska i sin verksamhet integrera ett jämställdhets-, mångfalds- /.. / -perspektiv...

Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde strävar efter att spegla samhället i stort med en verksamhet som inbegriper jämställdhet och mångfald i alla verksamheter. Myndigheten arbetar aktivt efter antagen policy med utgångspunkt i diskrimineringslagen (2008:567) och det arbetsgivarpolitiska målet om mångfald i statliga verksamheter. Policydokumentets mål och efterlevnad bevakas av en jämställdhets- och mångfaldsgrupp med representanter från olika verksamhetsområden.

NATIONALMUSEUM

Nationalmuseums intendent med särskild inriktning på genusforskning, har genom det stora intresse som föregående års utställningsprojekt *Selfies – Nu och Då* väckte, fortsatt arbeta med de frågor projektet tog upp; bekräftelse och marknadsföring av jaget, könsöverskridande bildspråk och kvinnan som objekt. Bland annat har intervjuer kring tematiken getts i tidningen *Modern Psykologi* och i radions P1; OBS Magasin och Kulturnytt samt i P4 Uppland.

Föreläsningar och workshops om bildförståelse har hållits för Beckmans Designhögskola, Webbstjärnans personal och Ruter Dam. Vidare har ett forskningsseminarium, *Att bygga broar till nuet – genus och mångfaldsforskning i samlingapresentationer och utställningar*, arrangerats för Nationalmuseums personal och inbjudna forskare. Museets intendent har även undervisat om feministisk teori i museal praktik på Masterkursen; *Genusperspektiv på konst och visuell kultur* på Konstvetenskapliga Institutionen vid Stockholms Universitet samt deltagit i panelsamtal på Konstakademien kring nationalism; *Blond och blåögd*, anordnad av Svenska Konstkritikerförbundet och Nationalmuseum.

Myndighetens pedagoger deltog under året i FUISM:s (Föreningen för pedagogisk utveckling i svenska museer) heldagsseminarium på Tensta konsthall med temat *Mångfalden och pedagogiken*.

I arbetet med det publika bemötandet i Nya Nationalmuseum har särskilt fokus lagts på tillgänglighets- och mångfaldsfrågor för att säkra att dessa blir en integrerad del av verksamheten i det nya museet och i den framtida organisationen. [3.3]

Beslut om förvärv till Nationalmuseums samlingar görs alltid utifrån ett mångfalds- och jämställdhetsperspektiv i syfte att lyfta fram verk av konstnärer som marginaliserats p.g.a. kön eller etnicitet. Sedan flera år tillbaka arbetar museet aktivt genom riktade förvärvskampanjer för att fylla luckor i samlingarna och bredda representationen. [4.2]

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Prins Eugens Waldemarsudde har under 2015 tagit upp och fört diskussioner kring genus, makt och identitet i utställningsverksamheten, framförallt i utställningarna *Prins Eugen 150 år* och *Symbolism och dekadens*. Sedan flera år arbetar den pedagogiska verksamheten också aktivt med genusperspektiv i museets skolprogram. Museet har besökts av grupper från SFI (Svenska för invandrare) och Stadsmissionens kulturcafé samt skolklasser från socialt utsatta områden.

Waldemarsudde har även inlett ett samarbete med Tensta konsthall där flera aktiviteter planeras i syfte att öka mångfalden på respektive institution i samband med det gemensamma utställningsprojektet *Goldin + Senneby* våren 2016.

Ett samarbete har under året initierats med Lööf Foundation, en filantropisk stiftelse som bland annat arbetar för att främja omsorg och utbildning av barn och ungdomar, inför en planerad aktivitet för ensamkommande flyktingbarn 2016.

3. Renovering och Nya NM

MYNDIGHETENS UPPDRAG

RB15-1 /.../ Myndigheten ska därutöver följa arbetet med renoveringen av Nationalmuseums huvudbyggnad och analysera och redovisa möjligheterna till samordning och lösningar som kan främja en effektiv framtida verksamhet vid museet.

2012 fick Statens fastighetsverk (SFV) i uppdrag av regeringen att genomföra projektering inför renovering och ombyggnad av Nationalmuseum för att göra den unika fastigheten från 1866 till en modern och miljöklassad byggnad anpassad till framtidens museiverksamhet med bibehållna kulturhistoriska värden.

2013 inledde Nationalmuseum en omfattande evakuering av föremål, utrustning och arbetsplatser från byggnaden inför renoveringens byggstart i juni 2014.

Bilder från SFV:s hemsida

3.1 Renovering

Arbetet med ombyggnad och renovering av museibygnaden sker i samverkan mellan Nationalmuseum och SFV med regelbundna avstämnings- och beslutsmöten. Museet har också ett nära samarbete med SFV:s inredningsarkitekter vid planering av publika ytor och utställningssalar utifrån ställda krav på klimat, säkerhet, logistik och funktion.

Med renoveringen av byggnaden skapas förutsättningar för en modern museiverksamhet – inte bara för besökarna och för konsten men även för medarbetarna och miljön; nya transporthissar, interna transportstråk samt moderna arbets- och lyftredskap minimerar riskerna för arbetsskador och för mekaniska skador på konsten och de nya tekniska systemen för klimat och ventilation garanterar en hållbar miljö för de historiska samlingarna. Till detta kommer även rumsliga förändringar som återställning av igensatta fönster; i det renoverade museet kommer ljuset att flöda in i genom byggnadens 300 fönster och förstärka besökarnas upplevelse av såväl konst som omgivande miljö.

Den yttersta delen av det tillbyggda annexet har nu rivits för att ge plats åt ett nytt lasthus och invändigt har konservatorer skyddat och täckt in ömtåliga detaljer som inte kunnat demonteras. Den södra ljusgården har frilagts, ny teknik är till delar på plats och utvändigt pågår fasadrenovering där skadad sten byts ut.

I april 2015, ett år efter byggstart, bjöd SFV in press, radio och tv för en rundvandring i byggnaden för att visa hur arbetet med renoveringen framskridit.

3.2 Kostnader renovering

MYNDIGHETENS UPPDRAG

RB15-1 NMW ska redovisa kostnader som sammanhänger med underhåll och renovering av Nationalmuseum huvudbyggnad.

Kostnaderna under 2015 som sammanhänger med renoveringen av Nationalmuseums huvudbyggnad på Blasieholmen, omfattar bland annat magasin, extra utställningslokaler samt kostnader för planering och förberedelse av återflytt och verksamhet i Nya NM.

Tabell 2

Kostnader Renovering (tkr)	2015	2014	2013
Nationalmuseum	27 531	35 275	33 157
TOTALT	27 531	35 275	33 157

Till angiven summa för renovering 2013 tillkom en extraordinär kostnad om 6 100 tkr avseende skadestånd till restauratören. [13] [14.4 not 24]

3.3 Nya Nationalmuseum

Målet för Nya Nationalmuseum (Nya NM) är att det ska bli ett publikvänligt och öppet museum i den kulturminnesmärkta byggnaden med förbättrade förutsättningar för utställningar och föremål och med ökad publikyta och flexibla funktioner.

Parallellt med renoveringsprojektet pågår en metodisk genomgång av museets bildkonst och konsthantverk och design för att planera presentationen av samlingarna i Nya NM. Ambitionen är att skapa meningsfulla möten mellan publiken och konsten där föremålen visas på sätt som väcker intresse och nyfikenhet med ett tillgängligt, aktuellt och inspirerande tilltal. Utformningen av de nya samlingspresentationerna öppnar för möjligheter att utveckla verksamheten och presentera kända och mindre kända delar av museets samlingar.

Under året har förberedelserna för verksamheten i Nya NM intensifierats och engagerat i stort sett samtliga avdelningar och personalgrupper. Utöver arbetet med samlingspresentationen har bland annat en fullskalemodell av transporthissen testats, planritningar för arbetslokalerna i det nya museet granskats och inredning och placering av lös och fast inredning planerats.

En särskild arbetsgrupp arbetar med verksamhet och utrymme för den prioriterade målgruppen barn och unga. Ett uppstartsseminarium med inbjudna specialister har genomförts och under hösten besöktes Statens Museum for Kunst i Köpenhamn som prisbelönats för sina konstatställningar för barn. Delar av arbetsgruppen deltog också i en fortbildning kring historiskt innehåll och speldesign arrangerat av Riksställningar.

Inför öppnandet av det nyrenoverade museet har Nationalmuseum inlett ett samarbete med Joel Sanders Architekt (JSA). Samarbetet omfattar design, inredning och grundutrustning som montrar, podier, sittmöbler m.m. till utställningssalarna i den nyrenoverade museibygnaden. Joel Sanders har tidigare arbetat med olika museer och kulturinstitutioner, bland andra Yale University Art Gallery, Jewish Museum och the Institute of Contemporary Art i Philadelphia. Vidare kommer formgivaren Matti Klenell att som konstnärlig ledare och projektledare tillsammans med TAF Arkitektkontor, Carina Seth Andersson, och Stina Löfgren, utforma konceptet för restaurangen i det nyrenoverade museet. Samarbetet omfattar inredningen av restaurang, bar och kafé samt formgivning av porslin, bestick, glas och andra bruksvaror. Genom att anlita ett kollektiv av formgivare vill Nationalmuseum spegla formgivning i dagens Sverige. I uppdraget ingår även att dokumentera designprocessen och resultatet i en bildrik publikation.

3.4 Blasieholmens framtid

I samband med planerna på uppförande av ett nytt Nobel Center på tomten bakom museibyggnaden har behovet av ett helhetsperspektiv och samverkan mellan Nationalmuseum, SFV och Nobelstiftelsen/Stockholms stad aktualiserats.

Arkitekten David Chipperfields vinnande förslag till Nobelhuset mötte kritik från flera instanser, framförallt gällande byggnadens storlek i förhållande till omgivningen. Nationalmuseum synpunkter på planförslaget tog också upp placeringen som i förekommande fall riskerar att påverka och styra museets framtida expansionsmöjligheter för en tillbyggnad. Vidare påpekades vikten av att säkerställa att tillgängligheten för Nationalmuseums besökare, leveranser, transporter och inlastning inte försvåras eller begränsas. Efter planförslagets remissrunda presenterades de nya planerna på ett bantat Nobel Center med en sänkning av taket motsvarande ett våningsplan samtidigt som byggnaden kortats 4,5 meter.

Det är viktigt av flera skäl att Nationalmuseum finns med i Blasieholmens framtida planering. Byggnaden, som har ett stort kulturhistoriskt värde och utgör en betydelsefull del i stadsbilden, kommer efter renoveringen att bli ett miljöklassat och högteknologiskt museum i internationell klass.

Under den tid museet varit evakuerat står det klart att de utspridda magasins- och arbetslokalerna har en negativ påverkan för verksamhetens logistik och kostnadseffektivitet. För Nationalmuseum är det helt nödvändigt att de spridda verksamheterna och samlingarna åter samlas på Blasieholmen tillsammans med utökade publika ytor för att kunna nå fler och visa mer.

Eftersom Blasieholmen utgör ett begränsat stadsrum är en samverkan med sikte på en tillfredsställande och långsiktig lösning för alla med intressen i holmen önskvärd. Genom samarbeten ser Nationalmuseum vinstmöjligheter som skulle kunna vara till gagn för såväl kulturarvet och staden som för besökare och allmänhet.

4. Kulturarv i samtid och framtid

MYNDIGHETENS UPPDRAG

SFS 2007:1175-3 § 1

Myndigheten ska särskilt vårda, /.../ de samlingar som har anförtratts myndigheten.

RB15 Kulturarvet är en del av vår samtid och framtid. /.../

4.1 Vård av samlingarna

Vård och hantering av myndighetens föremålssamlingar omhändertas av Bevarande- och fotoavdelningen vid Nationalmuseum.

För Prins Eugens Waldemarsudde omfattar uppdraget även vård av byggnader, inventarier samt trädgårds- och parkanläggningar. [9]

NATIONALMUSEUM

Bevarandeavdelningens verksamhet och arbetslokaler

Efter år med förberedelse för och evakuering och flytt av föremål, personal, kontor och ateljéer har 2015 utöver löpande arbete ägnats åt fortsatt uppbyggnad av arbetslokaler och verksamhet. I samband med årets omorganisation utökades avdelningen med yrkesgruppen utställningstekniker vilket samlat alla föremålshanterare inom en och samma avdelning.

Flytten från museibyggnaden på Blasieholmen till olika platser för föremålsförvaring och arbets- och utställningslokaler har inneburit merarbete för personalen med längre resor till och mellan de olika lokalerna, bitvis med tung utrustning. Behovet av konstantering och transport i samband med interna omflyttningar har under året ökat ytterligare i och med den nyöppnade utställningsverksamheten på NM Design, Kulturhuset Stadsteatern.

Sammantaget har den utspridda verksamheten inneburit en fyrdubbling av packning och transport av verk jämfört med tidigare när föremålsflyttning kunde ske inom museibyggnadens mellan utställningar och närmagasin.

Under året har arbetet fortsatt med anpassning och komplettering av konserveringsateljéerna. Ett separat förråd för kemikalier har färdigställts och reglerna för hantering uppdaterats. Den nedmonterade ateljén för möbelkonservering har återinstallerats men kommer att kompletteras med ytterligare inredning och utrustning.

Förebyggande vårdåtgärder

Bevarande- och fotoavdelningen ansvarar för samordning av bland annat klimat- och ljusfrågor samt skadedjurskontroll. 2015 har fokus för den förebyggande vården varit särskilt inriktad på inomhusmiljöfrågor, restvärdesräddning och föremålshantering i syfte att underlätta och optimera förebyggande vårdåtgärder i de miljöer där museet bedriver sin verksamhet.

Ett viktigt hjälpmedel för övervakning, kontroll och dokumentation av klimatförhållandena är de dataloggers som kontinuerligt mäter temperatur och relativ luftfuktighet i förmålmagasin samt arbets- och utställningslokaler. Mätdata från loggrarna kan sparas men är också tillgänglig i realtid via internet och larmrapporter och automatiska rapporter kan erhållas via e-post och sms. Under 2015 gjordes en genomgång av museets permanenta och mobila loggrar. Arbetet med översyn och underhåll av loggrarna fortsätter även nästa år.

För att förebygga angrepp från skadeinsekter på föremålen har klisterfällor placerats ut i arbetslokaler och magasin. Säkert emballage tillsammans med nya rutiner och skärpt kontroll har införts vid hantering av förvärv, arkivmaterial och inlån samt städning av lokalerna. Vid risk för kontaminering sker sanering av föremål genom kvävgasbehandling eller frysning.

Vårdåtgärder

Aktiva konserveringsåtgärder utförs framförallt i samband med utställningar, utlån och depositioner, nyförvärv eller i forskningsprojekt.

Utställningar

Utöver redovisade konserveringsåtgärder 2015 (tabell 3) medverkar konsthantare och konservatorer även vid installation och nedtagning av utställningar på museets tillfälliga visningsplatser samt på Gripsholms och Läckö slott, med bland annat syning, dokumentation, packning samt förflyttning från och till magasin. Under året har denna hantering omfattat drygt 1 600 föremål.

Utställningen *100 fantastiska målningar* på Konstakademien omfattade endast verk ur museets samlingar. Nationalmuseums nuvarande lokalsituation medförde dock att varje föremål av de 100 som ingick i utställningen måste hanteras vid sex tillfällen genom packning för transport till och från två olika magasin samt till och från konserveringslokal och visningslokal - totalt 600 gånger.

Utlån

Ca 200 verk har hanterats i samband med årets utlån och ca 195 returnerade föremål från låntagare för tidigare års utlån. I samband med detta har avsyning, upprättande av protokoll, registrering och eventuella åtgärder genomförts.

Utlån av föremål till kommande Tessinutställning i Paris (2016) och utställning på Morgan Library i New York (2017), totalt ca 150 verk, har förberetts med upprättande av tillståndsbedömningar, åtgärdsförslag samt beräkningar av kostnader för konserveringsmaterial.

Nyförvärv

Nyförvärv till samlingarna kräver insatser för bland annat tillståndsbedömning och materialteknisk dokumentation, inmärkning, registrering, fotografering och placering i magasin eller i utställning. I vissa fall krävs även omgående och mer omfattande vårdinsatser.

Drygt 450 föremål förvärvades till samlingarna under 2015. För att hantera de stora volymerna av förvärv har särskilda rutiner för packning, transport och mottagning tagits fram.

Slotten och övriga visningsplatser

Verksamheten omfattar även förebyggande konservering i samarbete med bland andra Kungliga Hovstaterna, och Statens fastighetsverk (SFV).

Vårddagar och tillståndsinventeringar, klimatomätningar och rutinmässiga skadedjurskontroller har under året genomförts på Drottningholm, Ulriksdal, Salsta, Nynäs, Rosersberg och Strömsholm. Sammanlagt har ca 900 föremål setts över och vid akuta behov åtgärdats.

Ett större antal föremål ur Nationalmuseums Tessinsamling på Svenska institutet i Paris flyttades till Stockholm under hösten 2014. Arbetet med att packa upp, inventera, syna och åtgärda föremålen fortsatte under 2015 och förväntas vara klart till sommaren 2016.

Under året har Nationalmuseum tillsammans med SFV, Hovstaterna och Husgerådskammaren diskuterat olika lösningar för klimat och preventiva åtgärder på Gripsholms slott där risk för mögelangrepp föreligger. I ett projekt som drivs av Hovstaterna och Slottsarkitekten kommer LED-belysning att installeras i utvalda rum på slottet. I samband med Slottsfogdens flytt inventerades måleri och konst på papper i fogdens bostad.

Större delen av de föremål som efter mögelangrepp evakuerades från Läckö slott återfördes under året till slottet. Rutinerna för inspektion behöver dock förbättras för att eventuella problem med mögel och/eller skadedjur ska kunna upptäckas och åtgärdas i tid. I övrigt har 40 av visningsrummens 60 fönster på Läckö fått nya och effektiva ljusskyddsgardiner.

Externa uppdrag

Under året har Nationalmuseums konservatorer utfört externa uppdrag för bland andra Thielska Galleriet, Stockholms Universitet och Sveriges Riksdag. Huvuddelen av uppdragen har omfattat aktiva och/eller förebyggande konserveringsåtgärder i samband med utställningsverksamhet eller utlån.

Kunskapsförmedling

Fortbildning liksom spridning av kunskap är grundläggande delar i verksamheten för att säkerställa kvalitén i vården av kulturarvet. Förutom kurser och föredrag i samband med museets utställningar har Bevarande- och fotoavdelningen under året medverkat i ett flertal seminarier och föreläsningar, såväl nationella som internationella; bland annat vid konferensen *It's complicated; a conference on the preservation or restoration of complex collection objects*, i Leiden, Nederländerna men också på Naturhistoriska riksmuseets samlingsforum, *Gröna museer och giftiga samlingar*, samt på Nordiska Konservatorförbundets Årsmöte och på Krigsarkivet med föredrag om erfarenheter från museets föremålsflytt vid evakueringen av museibyggnaden. Nationalmuseums konservatorer har också bidragit med artiklar i olika vetenskapliga publikationer.

Bevarandeavdelningen tog också initiativ till och arrangerade ett Monterseminarium för och med inbjudna centralmuseer där kunskaper och erfarenheter kring utställningsmontrar i museimiljö presenterades och diskuterades. Vidare har avdelningen ingått i Riksantikvarieämbetets (RAÄ) referensgrupp som granskat översättningen av SPECTRUM 4.0, en standard för processer inom museiverksamhet/ samlingsförvaltning.

Under året har avdelningen också tagit emot besök från Courtauld Institute of Art i London samt från Universitetet i Oslo.

Magasin

Evakueringen från museibyggnaden krävde omfattande ombyggnad av befintliga magasin och nya lokaler för de föremål, ateljéer och arbetsplatser som flyttades ut ur byggnaden. De nya lokalerna omfattar magasinförvaring för de olika föremålskategorierna, studiesal, kontorsarbetsplatser, packrum, fotoateljé samt konserveringsateljéer.

Museet arbetar fortlöpande med uppordning i magasinerna genom inventering, dokumentering, registrering, uppmärkning samt utveckling av funktionalitet genom olika inrednings- och förvaringslösningar.

Delar av magasinssytan för Konsthantverk- och designsamlingen har förtätats bland annat för att kunna ta emot större textilier och plats har skapats i möbelmagasinet för att rymma det stora antalet nyförvärvade möbler. Inventeringen av italienskt måleri i magasinet avslutades under året och i skulpturmagasinet har städning och uppordning samt märkning av ytor, etikettering och flytt av golvställda föremål till pallställage genomförts. Inventering av skulpturerna har inletts och kommer att fortsätta under nästa år.

Uppmärksamheten av hyllor, hurtsar och portföljer i tecknings- och grafiksamlingen har genomförts och under hösten inleddes inventering av samlingen som hämtats från Tessinistutet i Paris. I mitten av september upptäcktes ett vattenläckage från taket i det nya magasinet för konst på papper - inga föremål skadades eller var i riskzonen för skada. Fastighetsägaren har informerats och en portabel fuktlogg placerats i lokalen.

Under året har Bevarandeavdelningen och museets säkerhetsansvariga sett över incidentrapporteringen och tagit fram checklistor för en snabb och säker insats vid tillbud i de fastigheter där föremålssamlingarna förvaras.

Uppsägning Centralförrådet

2003 flyttades drygt 14 000 föremål från ett tidigare magasin till det s.k. Centralförrådet som inrymmer måleri, konsthantverk och skulptur samt kontor och arbetslokaler för lättare konservering, karantän och packning. I december 2015 meddelades Nationalmuseum om uppsägning av hyresavtalet för Centralförrådet då fastighetsägaren avser att ta lokalerna i anspråk för annan verksamhet och framtida bostäder. Museet har inlett en dialog med hyresvärden för att hitta en lämplig lösning för bägge parter.

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Samlingarnas allmänna kondition vid Waldemarsudde är god och nödvändiga åtgärder utförs successivt, vanligtvis i samband med utställningar eller utlån. I övrigt omfattar vården även museets byggnader med inventarier samt trädgårds- och parkanläggningar. [9]

Almgrens sidenväveri har under året fortsatt arbetet med att väva nytt sidentyg efter originalritningar för att sy upp och byta gardinkappor i matsalen. Projektet som finansieras med Bertha Högströms donationsmedel beräknas vara genomfört och avslutat 2016.

Det samarbete som inleddes med Carl Malmsten Furniture Studies vid Linköpings universitet 2013 med syfte att ta fram förslag till och utföra vårdåtgärder, fortsatte under året.

Med vård redovisad i nedanstående tabell avses dokumenterad genomgång och/eller åtgärd utförd av behörig konservator. Antal timmar för konservering är inte i paritet med antal vårdade föremål då tidsåtgång per föremål varierar beroende på vilken insats som krävs.

Tabell 3

Vårdade föremål NM samlingar	2015	2014	2013
Antal vårdade föremål NM samlingar	710	1 937	25 608
Antal vårdade föremål NM samlingar till utställningar & utlån	508	1 113	1 289
Delsumma vårdade föremål NM samlingar	1 218	3 050	26 897
Antal vårdade föremål PEW samlingar	-	-	1
Antal vårdade föremål - externa uppdrag (inkl. inlån)	36	73	129
Totalt antal vårdade föremål	1 254	3 123	27 027
Totalt antal timmar för vårdåtgärder	4 897	4 676	13 725

Den markanta ökningen av vårdåtgärder för samlingarna 2013 sammanhänger med evakueringen av Nationalmuseibyggnaden med genomgång av varje föremål inför packning och flytt, möjliggjord genom utökad personalstyrka/projektanställda.

Under 2015 har antal vårdade föremål halverats jämfört med föregående år beroende på minskat antal utlån och på att inlånade föremål till utställningarna på Konstakademien och NM Design ej krävt några större åtgärder. Insatserna för de föremål som åtgärdats under året har dock varit mer tidskrävande.

Resultat vård

För att trygga kulturarvet har myndigheten som målsättning att upprätthålla verkens autenticitet och genom aktiv konservering och/eller förebyggande åtgärder göra det möjligt att hålla föremålen tillgängliga för visning, dokumentation och forskning - nu och i framtiden.

Vården av samlingarna omfattar även lämplig och säker förvaring i visningslokaler och magasin.

BEDÖMNING

- Kvalitetsaspekt: Noggrannhet

Personalens specialistkunskaper och unika erfarenhet utgör basen för vården av samlingarna och det arbete som syftar till att säkerställa föremålets välbefinnande och garantera ett långsiktigt bevarande av kulturarvet. All konsthantling och vård följer väl inarbetade rutiner och detaljerad dokumentation genom fotografering och registrering i databas. Under året har översyn och uppdatering av riktlinjer och policy för vård och bevarande också genomförts.

Noggrannheten i samband med utförd vård bedöms som mycket stor.

- Kvalitetsaspekt: Ordning

Nationalmuseums magasin har särskilt anpassad inredning efter föremålstyp för att underlätta hantering. Arbetet med uppordning och avstämning mot föremålsdatabas pågår kontinuerligt. Ordningen i magasin bedöms som mycket god.

- Kvalitetsaspekt: Lämplig och säker miljö

Myndigheten har flera olika magasin i Stockholmsområdet. Samtliga magasin är särskilt anpassade efter föremålets behov med avseende på klimat och säkerhet. För att garantera en lämplig miljö i de lokaler där museets föremål förvaras eller tillfälligt exponeras genomförs kontinuerlig skadedjurskontroll samt mätning, registrering och dokumentation av klimat och ljus.

Nationalmuseums lokaler är ändamålsenliga och verksamhetsmässigt väl fungerande. Samtliga magasin uppfyller Kammarkollegiets krav beträffande säkerhet och klimat.

Miljön i utställningslokaler och magasin bedöms som lämplig och säker.

SAMMANFATTNING

Trots att den utspridda verksamheten inneburit logistiska påfrestningar och merarbete för berörd personal har Bevarande- och fotoavdelningen till fullo ombesörjt sitt uppdrag med vård och underhåll av samlingarna. Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde bedömer att årets verksamhet och åtgärder visar att vården av myndighetens del av kulturarvet är av god kvalitet och sker under betryggande former i lämpliga och säkra miljöer.

Kostnader

Prestationen omfattar kostnader för konservatorer och konservering inom Bevarande- och fotoavdelningen.

Tabell 4

Kostnader Vård (tkr)	2015	2014	2013
Nationalmuseum	27 545	39 142	38 606
Prins Eugens Waldemarsudde	2 152	2 296	2 085
TOTALT	29 697	41 438	40 691

Nationalmuseums kostnader för vård har minskat jämfört med föregående år då färre antal föremål vårdades jämfört med tidigare år beroende på minskat antal utlån och att årets inlån till utställningarna ej krävt några större åtgärder.

4.2 Förvärv till samlingarna

MYNDIGHETENS UPPDRAG

SFS 2007:1175-3 § 1

Myndigheten ska särskilt /.../ genom nyförvärv berika de samlingar som har anförtratts av myndigheten.

NATIONALMUSEUM

I Nationalmuseums samlingar finns äldre måleri, skulptur, teckningar och grafik samt konsthantverk och design fram till idag. Totalt omfattar Nationalmuseums föremålssamlingar inklusive Statens porträtt- och slottssamling och Gustavsbergssamlingen, ca 700 000 verk.

En aktiv förvärvspolitik är en investering i Nationalmuseums framtida möjligheter att visa publiken bildkonst och konsthantverk/design av yppersta klass och för att kunna konkurrera om viktiga internationella inlån till museets tillfälliga utställningar.

Sedan flera år arbetar Nationalmuseum aktivt med att fylla luckor i samlingarna. Ett prioriterat område är kvinnliga konstnärer och konsthantverkare som t.ex. årets förvärv av Anne Vallayer-Coster och Amalia Lindegren samt konsthantverk av Sylvia Stave, Ilse Claeson, Wilhelmina Wendt, Tyra Lundgren m.fl. Samlingen av konsthantverk och design har också tillförts flera verk från premiärutställningen *Subjektiviteter* på museets nya plattform för design, NM Design. Detsamma gäller även Denise Grünsteins serie fotografier, tagna i den tomma museibyggnaden, som ställdes ut i årets första utställning på Konstakademien och som efter utställningens slut förvärvades till samlingarna.

Förvärv i urval från de olika föremålssamlingarna

Studie av man i turkisk dräkt - Amalia Lindegren

Nationalmuseums samling av kvinnliga konstnärer utökades 2015 med målningen, *Studie av man i turkisk dräkt*, utförd 1854 av Amalia Lindegren (1814-1891). Lindegren var redan under sin livstid en mycket framgångsrik konstnär, mest känd för sina porträtt och genremålningar. År 1847 kunde hon med särskilt tillstånd börja på Akademiens antiskola, ett och ett halvt decennium innan kvinnor antogs som reguljära elever. År 1850 blev hon den första svenska kvinna som erhöll statligt bidrag för konstnärliga studier utomlands.

Inköpet möjliggjordes genom medel från Hedda och N.D. Qvists stiftelse.

Inventarienummer: NM 7301

Studie av ett pojkhuvud - Thomas Willeboirts Bosschaert

Nationalmuseums samling av barockmåleri utökades genom bidrag från Nationalmusei Vänner med ett verk av den flamländske konstnären Thomas Willeboirts Bosschaert (1613-1654). Bosschaert blev så småningom mycket framgångsrik med sitt eleganta bildspråk med flera större uppdrag för den holländske ståthållaren i Haag. Verket är antagligen en förstudie tänkt att användas för olika kompositioner; den porträtterade pojken har bland annat stått modell för kärleksguden i målningen *Amor triumferande bland konstens, vetenskapens och krigets emblem* som också finns i Nationalmuseums samlingar.

Inventarienummer: NM 7295

Cykelpollaren Fogdarp – Annie Kraitz

Samlingarna av konsthantverk- och design utökades med cykelpollaren *Fogdarp*, formgiven av Anna Kraitz (född 1973). Pollaren av återvunnen aluminium och bockat stålrör, har en grafisk och mjuk organisk form som tillför en nutida och spännande form till den moderna stadsmiljön. Cykelpollaren ingick i utställningen *Subjektiviteter* och skänktes efter utställningen till museets samlingar av formgivaren. Anna Kraitz har blivit uppmärksammas för sina egensinniga verk och har i egen produktion och tillsammans med andra företag producerat/formgivit allt från tekoppar till soffor.

Inventarienummer: NMK 38/2015

Målning av en kvinnlig violinist - Anne Vallayer-Coster

Nationalmuseum samling av franskt 1700-talsmåleri har kompletterats med en mycket fin målning av Anne Vallayer-Coster, *Porträtt av en violinist*, ett av hennes främsta verk. Museet har ytterligare två verk av konstnären i samlingarna. Anne Vallayer (1744-1818) var bara 25 år gammal när hon blev invald i den då helt mansdominerade franska konstakademien. Förvärvet som nominerades i kategorin "Årets nyförvärv" av tidningen Apollo, möjliggjordes genom medel från Wirosfonden. Inventarienummer: NM 7297

Skåp och armlänstolar av Carl Hörvik

Nationalmuseum har mottagit en gåva i form av ett skåp och två armlänstolar ritade av arkitekten Carl Hörvik, tillverkade av Nordiska Kompaniet för den svenska paviljongen på världsutställningen i Paris 1925. Möblerna har ingått i en större grupp som belönades med utställningens högsta utmärkelse, Grand Prix. Sedan tidigare har Nationalmuseum i sina samlingar det diplom som Carl Hörvik erhöll i samband med utställningen och den ljuskrona, ritad av Carl Bergsten, som hängde i utställningspaviljongen tillsammans med möbelgruppen.

Skåpet och stolarna är en gåva av Ernst och Carl Hirsch och Nationalmusei Vänner och utgör ett viktigt bidrag till museets satsning på det tidiga 1900-talets konsthantverk.

Inventarienummer: NMK 91/2015 och NMK 92-93/2015

Porträtt utförda av fotografen Rolf Winqvist

Nationalmuseum har genom gåva av Hans Gedda erhållit en större samling porträtt utförda av Rolf Winqvist (1910-1968), en mångsidig fotograf med en repertoar från reklam- och modelfotografi till gatufotografi och experimentella solarisationer. Fotografen Hans Gedda, vars verk också ingår i museets samlingar, arbetade som assistent åt Winqvist i den populära Ateljé Uggla i Stockholm under 1960-talet. Statens porträttsamling har genom donationen också fått utställningsmaterial och arbetsprover från Winqvists ateljéverksamhet.

Inventarienummer: NMGrh 5012 – NMGrh 5045

Tabell 5

Förvärv NM	2015	2014	2013
Inköp	240	188	168
Gåvor	212	155	130
Summa	452	343	298

Nationalmuseums förvärv genom inköp och gåvor räknas till samlingarna först sedan de redovisats i NM Nämnd. Då förvärven emellanåt omfattar stora numerärer kan redovisning av dessa i vissa fall dröja.

Under 2015 har förvärven omfattat en större gåva från Svensk Bokkonst om 75 verk samt ett stort antal föremål från utställningen *Subjektiviteter* på NM Design, som av de medverkande formgivarna, skänkts till museets Konsthantverk- och designsamlingar.

SAMMANFATTNING FÖRVÄRV

Nationalmuseum arbetar aktivt med förvärv genom inköp och donationer. I första hand ska förvärven berika, balansera och förtydliga de samlingar som redan är betydande i museet som exempelvis svensk och nordisk konst fram till sekelskiftet 1900, äldre franskt och nederländskt måleri, miniatyrer och mästarteckningar och konsthantverk och design fram till nutid. Eftersom myndigheten inte har några anslagsmedel särskilt avsatta för förvärv berikas samlingarna genom gåvor eller bidrag av privata stiftelse- och fondmedel.

Parametrar av betydelse vid förvärv till samlingarna är bland annat verk av konstnärer som av icke konstnärliga skäl som kön och etnicitet, marginaliserats i historieskrivningen, grad av nyskapande eller karakteristiska egenskaper, proveniens m.m.

Årets förvärv av betydande verk till Nationalmuseums föremålssamlingar tillsammans med ett representativt urval av såväl modern design som äldre konsthantverk, har bidragit till att ytterligare bredda samlingarnas omfång och förhöja dess unika kvalitet.

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Samlingarna vid Prins Eugens Waldemarsudde uppgår till drygt 7 000 föremål och består av prins Eugens egna målningar och skisser, bildkonst av övriga konstnärer, skulpturer samt konsthantverk och design. Till detta kommer en omfattande fotografisamling samt prins Eugens brevsamling. Museet har inga accessionskrav men vid enstaka tillfällen kompletteras samlingarna genom inköp eller gåvor.

2015 mottog museet genom donation, Mina Carlson-Bredbergs inramade *Mention Honorable* från Världsutställningen i Paris år 1889, som hon erhöll för sitt självporträtt målat samma år. Självporträttet, donerades till Prins Eugens Waldemarsuddes samling 1972.

Till prins Eugens brevsamling inskaffas fortlöpande kopior av prins Eugens brev i annan ägo samt fotografier med relevans för museets samlingar.

4.3 Digitalisering av kulturarvet

MYNDIGHETENS UPPDRAG

SFS 2007:1175-3 § 1

Myndigheten ska särskilt /.../ förteckna /.../ de samlingar som har anförtratts myndigheten.

Digitaliseringen av samlingarna genom registrering av föremål och bilder är en viktig del i myndighetens verksamhet.

En övergripande digitaliseringsplan i enlighet med Digisams (Samordningssekretariat för digitalisering, digitalt bevarande och digital förmedling av kulturarvet) riktlinjer med förslag till lösningar för digital bild- och dokumenthantering och långsiktigt bevarande av digitala handlingar, färdigställdes under året. Planen ligger till grund för myndighetens övergripande digitala strategi som omfattar såväl produktion som förmedling och bevarande av digitala resurser.

NATIONALMUSEUM

Digitaliseringen av samlingarna är en förutsättning för tillgänglighet och ett oundgängligt verktyg vid föremålshantering. Arbetet med registrering, bildfångst (inläsning av bild till dator) och uppdatering av information i föremålsdatabasen sker kontinuerligt i samband med nyförvärv, utställningar och utlån, forskning, konservering och i särskilda projekt.

Under året har digitaliseringen även omfattat webbgränssnittet som anpassats för att bli mer användarvänligt. Nationalmuseum påbörjade 2015 samarbeten med KulturNav, en gemensam webbaserad terminologi- och auktoritetsplattform för nordiska museer och andra kulturarvsinstitutioner samt med Wikidata, ett databasprojekt med syfte att skapa gemensamma källor och kopplingar mellan olika språkversioner av Wikipedia. Vidare har Nationalmuseum representerat Centralmuseernas samarbetsråd (CMS) i Digisams arbetsgrupper för upphovsrättsfrågor respektive bevarandefrågor kring audiovisuellt material och har även bidragit till Digisams rapport om Digital produktion.

Föremålsregistrering MuseumPlus

När digitaliseringen av samlingarna inleddes i början av 1980-talet användes flera olika system men sedan 2009 registreras föremålen i samlingsdatabasen MuseumPlus. Under 2015 tillkom 4 953 nya föremålsposter i databasen. Sammanlagt är nu ca 55% av Nationalmuseums inventarieförda samlingar registrerade i MuseumPlus.

Av samlingarna är måleri- och skulptur- samt konsthantverks- och designsamlingen helt registrerade i databasen varav drygt hälften representerade med bild. Delar av slottssamlingarna och Gustavsbergssamlingen samt tecknings- och grafiksamlingen återstår att digitalisera. Tecknings- och grafiksamlingarna är dock av sådana volymer att det inte kommer att vara möjligt att ha fullständig digitalisering av samlingen som målsättning.

I samband med Tessinsamlingens flytt från Paris 2014 påbörjades den registrering av samlingen som också fortgått under året för att avslutas under 2016. Det arbete som inletts med att uppdatera och komplettera information om Statens porträttsamling på Gripsholm beräknas också bli klart 2016.

Bildfångst av föremål sker löpande i samband med nyförvärv, utställningar, forskning, konserveringstekniska undersökningar och publicering. Totalt finns närmare 96 000 föremålsposter med bild tillgängliga för allmänheten via webbdatabasen.

Nationalmuseums bildarkiv, som omfattar bilder av museets föremål och verksamhet, utgör också en viktig del i museets arbete med det digitala tillgänglighetsförandet av kulturarvet. Sedan ett år tillbaka sker löpande digitalisering av bildarkivet för att kunna tillgodose användarnas ökade krav och samtidigt effektivisera museets interna hantering av arkivets material.

Upphovsrätt bilder

Nationalmuseum har under våren 2015 ingått i Digisams avtalsgrupp som tillsatts för att med rättighetsinnehavarnas representanter förhandla fram grundvillkor för bildanvändning. Digisams ramavtal för avtalsstadgad bildanvändning presenterades under hösten och under våren 2016 kommer museet att teckna avtal med rättighetsinnehavarnas representanter om användning av Nationalmuseums digitala bildsamlingar.

AthenaPlus

2015 avslutades det EU-finansierade projektet AthenaPlus (Access to Cultural Heritage Networks for Europeana). Projektets mål var bland annat att öka, förbättra och experimentera med data som levereras till Europeana, Europas gemensamma portal för digitalt kulturarv. Nationalmuseum har under projektiden levererat över 74 000 dataposter och bilder till Europeana.

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Konstsamlingen vid Prins Eugens Waldemarsudde om ca 7 000 verk, är i sin helhet digitaliserad i föremålsdatabasen FileMaker Pro. På grund av bristande resurser har endast delar av samlingarna kunnat tillgängliggöras via webbsidan. Externa medel kommer att sökas för att göra resterande delar av konstsamlingen tillgänglig och sökbar via webbplatsen.

En översyn av samlingsregistren i databasen har påbörjats och beräknas fortgå även under 2016. Vidare har iordningsställandet av en bildbank för internt bruk inletts.

Merparten av fotografisamlingarna är digitaliserade och försedda med sökbara register. Även prins Eugens egna brev i brevsamlingen är också digitaliserade och försedda med sökbara register. Brev från olika adressater till prins Eugen samt fotografier från 1947-2008 återstår att digitalisera.

Digitaliseringen av det Bernadottska arkivet, finansierat av medel från Konung Gustav VI Adolfs fond för Svensk kultur, som pågått under 2015 beräknas vara avslutat till våren 2016 då det ska återbörjas till Kungl. Slottet.

Tabell 6

Registrerade föremål NMW	2015	2014	2013
NM föremålsdatabas	169 352	164 399	145 797
PEW föremålsdatabas	6 721	6 710	6 709
Totalt antal registrerade föremål	176 073	171 109	152 506

Resultat digitalisering

Myndigheten strävar efter att vara ett uppdaterat museum med hög tillgänglighet och full sökbarhet i samlingarna. Det långsiktiga målet är att samtliga arkiv, allmänna handlingar och konstföremål ska vara digitalt ordnade och tillgängliga.

BEDÖMNING

- **Kvalitetsaspekt: Tillgänglighet**

Grunden för en effektiv och transparent verksamhet är tillgänglighet till information. Vid Waldemarsudde är alla föremål registrerade i databas men inte tillgängliga via webben. Av Nationalmuseums omfattande samlingar är ca 55% av inventarieförda föremål registrerade, varav drygt hälften med bild, och tillgängliga via nätet. Målsättning är delvis uppfylld varför tillgängligheten bedöms som godkänd.

- **Kvalitetsaspekt: Tillförlitlighet**

En viktig aspekt vid registrering i föremålsdatabas och/eller överföring av data är uppgifternas kontinuitet och tillförlitlighet. Som ett led i detta genomförs fortlöpande utbildning samt stickprovskontroller av uppgifterna i databasen. För att säkerställa uppgifternas riktighet och minimera felaktigheter i registrerade poster behöver myndigheten dock förbättra befintliga rutiner och kontrollsystem samt avsätta mer resurser för avstämning och uppdatering.

På Waldemarsudde är samlingarna i huvudsak digitaliserade och en översyn av posterna i registret har påbörjats.

Utifrån de nuvarande rutiner som tillämpas vid registrering och kontroll av föremålsdatabasernas poster bedömer myndigheten att uppgifterna i huvudsak är korrekta.

SAMMANFATTNING

Digitalisering är ett viktigt verktyg i hanteringen av föremål och för kontroll av samlingarna och på ett övergripande plan grunden för en transparent verksamhet.

Genom evakueringen 2013-2014 och den särskilda satsningen på föremålsregistrering som då krävdes, har Nationalmuseum förbättrat kontrollen och samtidigt den digitala tillgängligheten till samlingarna men rutinerna för avstämning och uppdatering behöver ses över och effektiviseras. Fortfarande är delar av Nationalmuseums föremålssamlingar inte fullständigt digitaliserade men tillgängligheten har succesivt ökat. Samlingarna på Waldemarsudde behöver tillgängliggöras via webben men detta kräver personella och ekonomiska resurser.

Utifrån befintliga förutsättningar och resurser bedömer Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde att insatserna för digitalisering av kulturarvet är godkända.

Kostnader

Prestationen digitalisering omfattar kostnader för digital dokumentation och utveckling samt foto och bildfångst.

Tabell 7

Kostnader Digitalisering kulturarvet (tkr)	2015	2014	2013
Nationalmuseum	4 738	5 690	4 944
Prins Eugens Waldemarsudde	154	209	101
TOTALT	4 892	5 899	5 045

De högre kostnaderna för Nationalmuseum under 2014 omfattade en tjänst för digital samordning som varit vakant under delar av 2015.

5. Tillgänglighet

MYNDIGHETENS UPPDRAG

SFS 2007:1175 - 3 § 2 Myndigheten ska särskilt hålla ett urval av de samlingar som är avsedda för utställning tillgängligt för allmänheten, bedriva utställningsverksamhet och annan pedagogisk verksamhet samt bedriva utlånings- och depositionsverksamhet.

5.1 Utställningar

Myndigheten har förutom utställningslokaler i respektive museibyggnad, flera visningsplatser där de statliga konstsamlingarna finns tillgängliga för allmänheten. Platserna har sinsemellan olika förutsättningar för att ta emot publik.

Under Nationalmuseibyggnadens renovering sker utställningsverksamheten i tillfälliga lokaler i Stockholm samt genom nationella och internationella samarbetsprojekt.

NATIONALMUSEUM

Trots de förändrade förutsättningarna för Nationalmuseum, i och med stängningen av museibyggnaden, har ambitionen varit att fortsätta bedriva en aktiv utställningsverksamhet för att alltid finnas nära besökarna. Sedan 2013 har Nationalmuseum hyrt tillfälliga lokaler på Konstakademien. I februari 2015 öppnades museets nya arena för NM Design på Kulturhuset Stadsteatern. Lokalen i Kulturhuset omfattar 850 kvm med plats för en större utställningsyta, en lounge och en butik samt en nästan sju kvm stor utställningsyta i en inredd container, Projektcontainern, där inbjudna gäster visar pågående projekt och nya verk.

Med museets breda och omfattande samlingar av konsthantverk och design som utgångspunkt har Nationalmuseum som mål att föra en dialog kring aktuell design med både formgivare och besökare i utställningar som spänner över områden som industridesign, modekoncept, hantverk, internationell glaskonst. [2.2]

Under året visades tre utställningar på Konstakademien och fyra utställningar på NM Design samt sex miniutställningar i NM Designs Projektcontainer. Utöver detta har museet samarbetat med Swedavia och Jernhusen samt med museer runt om i landet i olika utställningsprojekt.

Programverksamhet och andra arrangemang i samband med utställningarna redovisas separat. [5.4, 6.2, 6.3]

Nationalmuseum@Konstakademien

DENISE GRÜNSTEIN – EN FACE
2015.02.19 – 2015.05.03

En utställning av och med fotografen Denise Grünstein (född 1950) med utgångspunkt i bildsviten 1866 fotograferad i den tomma museibyggnaden efter evakueringen våren 2014. Förmågan att ständigt förnya sig, pröva oväntade lösningar och utmana gränserna skapade i utställningens iscensatta foton en alldeles egen och spännande atmosfär. Vid sidan av de nya verken presenterades också ett urval från Grünsteins tidigare produktion. Totalt visades 55 verk varav två videoverk.

Till utställningen publicerades en bildrik katalog med texter på svenska och engelska samt en mobilapp för gratis nedladdning.

Ett skolprogram för grundskolan och gymnasiet togs också fram i anslutning till utställningen. Fotografierna i bildsviten förvärvades efter utställningens slut till museets samlingar.

100 FANTASTISKA MÅLNINGAR

2015.05.28 – 2015.08.30

I Nationalmuseums sommarutställning visades 100 av Nationalmuseums mest kända och populära konstverk, bland annat Bruno Liljefors *Katt och bofink*, Rembrandts *Kökspigan* och Hanna Paulis *Frukostdags*, bilder som många människor har minnen av och relationer till. I utställningen ingick även texter skrivna av inbjudna skribenter; författare, poeter och låtskrivare, bland andra Petter Alexis Askergrén och Frida Hyvönen.

Till utställningen produceras en bildrik katalog med texter på svenska och engelska samt en mobilapp för gratis nedladdning.

RODIN

2015.10.01 – 2016.01.10

Auguste Rodin (1840-1917) var en outsider som med sitt djärva uttryck i nyskapande skulpturer kom att förändra skulpturkonsten för alltid. Samtidigt som Rodin räknas som en av de sista klassiska skulptörerna var hans verk nydanade och kontroversiella med ett formspråk som kom att utvecklas mot det abstrakta. Utställningen visade ett 50-tal av hans verk, bland annat några av de mest kända skulpturerna som *Kysen*, *Tänkaren* och *Je suis belle* men också ett 20-tal verk av de nordiska skulptörer som influerats av Rodin, som till exempel Carl Milles och Carl Eldh.

Utställningen gjordes i samarbete med Musée Rodin i Paris, Konstmuseet Ateneum i Helsingfors och den franska konsthistorikern Antoinette Le Normand-Romain. Våren 2016 går den vidare för att visas på Ateneum. [5.4]

Texterna i utställningen sammanställdes i ett häfte tillgängligt för nedladdning liksom en audioguide för mobil. Till utställningen publicerades en bildrik katalog i svensk, engelsk och finsk separatupplaga.

UNFREEZE. DANSELEVER TOLKAR RODIN

2015.12.22 – 2016.01.10

Under hösten 2015 fick danseleverna i åk 2 på Estetiska programmet på Fryshuset gymnasium i Stockholm, i uppgift att tolka utställningen *Rodin* i ett skolprojekt som kopplade samman skulptur, rörelse och dans. Projektet resulterade i fyra korta dansfilmer som kunde ses i utställningen från december och på museets hemsida. [6.3]

Nationalmuseum Design@Kulturhuset/Stadsteatern

SUBJEKTIVITETER – UTVALD DESIGN

2015.02.06 - 2015.03.22

NM Designs premiärutställning på Kulturhuset Stadsteatern, *Subjektiviteter* visade ett tvärsnitt av den mångsidiga svenska designscenen genom personliga och subjektiva val med utgångspunkt i Nationalmuseums omfattande samling av konsthantverk- och design. Syftet med utställningen var att visa upp och tillgängliggöra delar av museets samling och att förstärka relationen mellan en av Sveriges äldsta institutioner inom konsthantverk- och design och dess samtida utövare. Utställningen gjordes i samarbete med arkitektur- och designpodcasten *Summit*. Bland de 24 formgivare som medverkade och även visades i utställningen fanns Jonas Bohlin, Monica Förster, Anna Kraitz m.fl.

Till utställningen producerade Summit även en mobilapp där några av formgivarna och museets intendent intervjuades.

Flera av de utställda föremålen skänktes till museets samlingar efter utställningsperiodens slut.

ALLT SKA BORT!

2015.04.17 – 2015.05.31

Under våren visades en utställning i form av en konceptuell lågprisbutik av och med Ann-Sofie Back, 2014 års mottagare av Torsten och Wanja Söderbergs pris. En del av utställningen var även retrospektiv och visade plagg och visningsfilmer ur tidigare kollektioner. Utställningen gjordes i samarbete med Röhsska museet där den visades 2014. Parallellt med *Allt ska bort!* gjordes även en exposé över tidigare pristagare.

GLASS IS TOMORROW/STOCKHOLMSGLAS 2015.06.17 – 2015.08.23

Glass is Tomorrow är resultatet av ett europeiskt projekt där formgivare, glasblåsare och andra inom glasets värld tillsammans utforskat glashantverkets möjligheter inom designsfären. Projektet delfinansierades genom EU:s kulturprogram och sammanförde olika aktörer inom glastillverkning för utbyte av kunskap. Utställningen hade tidigare visats på Musée de la Mine i Saint-Etienne och på möbelmässan i Milano. Efter visning på NM Design gick utställningen vidare till Royal College of Art i London.

I utställningen på NM Design visades ca 200 föremål, såväl unikt konstglas som vardagsprodukter, av 50 formgivare från hela Europa samt tio svenska glasformgivare i en separat del; *Stockholmsglas*.

Till utställningen producerades en kortare vägledning.

HEMMA I FRAMTIDEN 2015.09.18 – 2015.11.15

Utställningen *Hemma i framtiden* bjöd in till reflektion kring våra hem, hur de kan komma att se ut och fungera, inom en inte alltför avlägsen framtid. Med inspirationen från aktuella samhällstrender och betydelsefulla forskningsframsteg byggdes tre framtidsscenarioer upp; *Åter till naturen*, *Det biotekniska livet* och *Bosättning i rymden*, med föremål och projekt som, om de blev verklighet, skulle leda till nya vardagsrutiner och förändrade hemmiljöer.

Till utställningen producerades även foldrar om de olika scenarierna och föremålen.

PROJEKTCONTAINERN

Projektcontainern i NM Design är tänkt att erbjuda en plats för snabba nedslag i aktuell formgivning. Under året visade inbjudna containergäster miniutställningar med stor variation i uttryck och innehåll.

Containergäster 2015:

- Thorunn Arnadottir - Isländsk designer: 2015.02.06 – 2015.02.25
- Nutida Svenskt Silver: 2015.03.08 – 2015.04.08
- Finn Ahlgren - Möbelformgivare och konstnär: 2015.04.15 – 2015.05.27
- Åsa Jungnelius - The Glass Factory: 10 artefakter från Boda: 2015.06.03 – 2015.08.23
- DesigNu 2104 - I samarbete med Formmuseets Vänner: 2015.09.18 – 2015.11.15
- Bengt Julins Fond – Nio object ur Nationalmuseums Konsthantverksamling: 2015.12.04 – 2016.01.31

Läckö slott

KVINNLIGA PIONJÄRER – SVENSK FORM UNDER MELLANKRIGSTIDEN 2015.06.13 – 2015.08.23

Sommarens utställning på Läckö slott visade 143 verk av kvinnliga pionjärer inom konsthantverk och design, bland andra Tyra Lundgren, Anna Petrus, Estrid Ericson och Sylvia Stave. Utställningen, som producerades i samarbete med Stiftelsen Läckö Slott, lockade rekordmånga besökare och kommer även att visas på NM Design, Kulturhuset Stadsteatern i början av 2016.

Till utställningen publicerades en katalog.

Samarbetsprojekt och utställningar på turné [8.1]

DET OFFENTLIGA RUMMET
2015.09.14 – 2015.12.31

Under hösten 2015 visades i ett samarbete mellan Nationalmuseum och Jernhusen, utställningen *Det offentliga rummet* på byggplanken vid Vasagatan, Klara Vattugränd samt Klarabergsviadukten vid Stockholms Central. Med utgångspunkt i 31 reproduktioner av kända och okända verk ur Nationalmuseums samlingar, behandlades frågor om bilden av staden och det offentliga rummet. Till utställningen hölls under oktober guidade visningar och en mobilapp togs fram där utställningens teman diskuteras ur ett samtida perspektiv.

CROSSING BORDERS

- (Malmö Airport: 2014.11.27 – 2015.03.01)
- Göteborg-Landvetter Airport: 2015.03.09 – 2015.06.01
- Visby Airport: 2015.06.26 – 2015.08.31
- Åre-Östersund Airport: 2015.10.06 – 2016.04.30

Crossing Borders är ett samarbete mellan Nationalmuseum och Swedavia som visats på olika flygplatser. Utställningen består av fotografiska porträtt av aktuella och internationellt kända svenskar som på olika sätt har utmanat och överskridit gränser. Samarbetet som inleddes med visning av utställningen på fyra flygplatser under 2014 fortsatte under 2015 då den gick vidare till Göteborg, Visby och Östersund.

SLOW ART

- Läns museet i Jönköping: 2015.02.14 – 2015.05.03
- Läns museet Ystad: 2015.06.13-2015.09.20

Utställningen presenterar en rörelse inom konst och konsthantverk där teknik, material och arbetsprocess är av särskild betydelse. Utställningen handlar om perspektiv på tid och tillverkning där verken som visas har utförts i långsamma och ofta omständliga arbets-processer.

Sedan utställningen först visades på Nationalmuseum 2012–2013 har den turnerat till flera olika platser i Sverige samt till Svenska Institutet i Paris. Under året visades den på läns museerna i Jönköping och Ystad.

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

2015 visades 11 utställningar på Prins Eugens Waldemarsudde varav sju producerades under året. De kataloger som publicerats i samband med utställningarna är helt eller delvis finansierade genom externa medel och samarbeten.

Programverksamhet och andra arrangemang i samband med utställningarna redovisas separat. [6.2, 6.3]

PRINS EUGEN 150 ÅR – FASSETTER UR ETT LIV

2015.02.07 – 2015.05.24 med förlängning i mindre format 2015.05.26 – 2015.12.27

Prins Eugens Waldemarsudde öppnade 2015 med jubileumsutställningen *Prins Eugen 150 år – Fasetter ur ett liv* för att hylla 150-årsjubilaren prins Eugen. Med inlånade och aldrig förr visade verk av prinsen, men även av hans vänner Carl Larsson, Nils Dardel och Anders Zorn, gavs ett omfattande porträtt av den frisinna målarpinsen som konstnär och konstsamlare. Utställningen tog även upp prinsens stora intresse för park och trädgård samt design och formgivning liksom hans kulturpolitiska engagemang och centrala roll i svenskt kulturliv.

Rummen i slottet arrangerades för utställningen med prinsens måleri och formgivna föremål tillsammans med mindre kända föremål som stolar, smycken och silvervaser. I Sällskapsvåningens rum skapades miljöer från prinsens tid, bland annat en rekonstruktion av invigningsfesten från 1905, med uppdukade bord och blomarrangemang. Bidrag från utställningen erhöles från föreningen Konstnärernas Vänner samt från Waldemarsuddes vänförening. Till följd av det stora publika intresset förlängdes delar av utställningen för visning året ut.

I samband med utställningen publicerades också en omfattande och rikt illustrerad katalog. Till utställningen arrangerades även visningar och föredrag.

EMIL NOLDE – FÄRGSTORMAR

2015.03.07 – 2015.08.30

En omfattande retrospektiv utställning med verk av den kände tyska expressionisten Emil Nolde (1867-1956) presenterade ett stort antal av konstnärens mest uttrycksfulla målningar, akvareller samt grafiska blad, bland annat ett urval av de berömda *Unpainted paintings*, som tillkom under andra världskriget. Utställningen, som gjordes i samarbete med Stiftung Seebüll Ada und Emil Nolde, blev mycket uppmärksammasad och sågs av ca 80 000 besökare.

Till utställningen publicerades en rikt illustrerad katalog med artiklar om Nolde som målare, akvarellist och grafiker samt om hans ställningstaganden och situation som konstnär under andra världskriget.

I samband med utställningen arrangerades under våren en konferens i samarbete med Goethe-Institutet och Kungl. Vitterhetsakademien på temat Konst, nation och politik.

Efter visning på Waldemarsudde gick utställningen vidare till Göteborgs konstmuseum.

TYSTNADENS REVIR – 25 ÅR FRÅN ANDRA SIDAN

2015.06.13 – 2015.09.20

Konstnären Nils Gunnar Zander (född 1944) bor och arbetar sedan flera år växelvis i Stockholm och Melbourne. Hans målningar kretsar kring teman som jorden, öknen, människan och tystnaden. I utställningen *Tystnadens Revir* visades ett 50-tal av Zanders verk som i mötet med det australienska landskapets formationer och färger skildrar en söndervittrad men samtidigt människonära natur.

RUBEN HELEANDER – NATURENS SKIFTNINGAR

2015.06.13 – 2015.09.20

I utställningen *Naturens skiftningar*, visades Ruben Heleanders (född 1931) finstämt naturlyriska landskapsmåleri i ett 70-tal verk från 1983 fram till idag. I Heleanders konstnärskap är naturen grundläggande med Österlens landskap som främsta motivkrets och med ett naturligt släktskap till det nordiska landskapsmåleriet från sekelskiftet 1900.

JOHANNES HELDÉN

VINNARE AV ÅKE ANDRÉN STIFTELSENS KONSTNÄRSSTIPENDIUM 2015

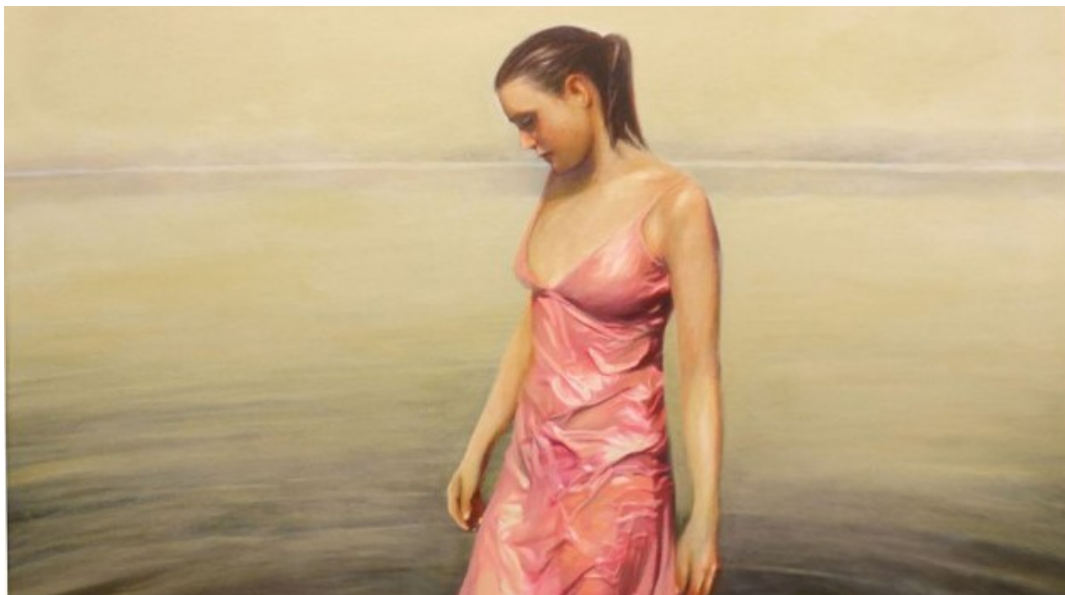
2015.09.22 – 2015.10.25

I en mindre utställning i Bernadotterummet förevisades verk av Johannes Heldén (född 1978), vinnare till Åke Andrén Stiftelsens konstnärstipendium 2015. Stipendiet som inrättades år 2011 i syfte att premiera en ung lovande konstnär, är ett av Sveriges största konstnärstipendier på en halv miljon kronor. Utställningen gick vidare för visning på Jönköpings Länsmuseum samt Borås Konstmuseum.

SYMBOLISM OCH DEKADENS

2015.09.19 – 2016.01.24

Höstens stora utställning på Waldemarsudde, *Symbolism och dekadens*, behandlade symbolismen inom konst och litteratur i Sverige och dess grannländer kring sekelskiftet 1900 med fokus på ämnen som myt och saga, död och dekadens samt förhållandet mellan symbolism och nationalromantik. I utställningen visades måleri, skulptur och konsthantverk av bland andra prins Eugen, Richard Bergh, August Strindberg, Paul Gauguin, Edvard Munch m.fl.

Karin Broos, *Rosa speglingar. Bilden beskuren*. Foto: Marc Broos

KARIN BROOS

2015.10.10 – 2016.02.21

I en omfattande utställning visades drygt 80 verk av Karin Broos (född 1950) från perioden 2011–2014, några tidiga kända målningar samt ett antal helt nyproducerade. Broos motiv utgörs av fotorealistiska skildringar av vardagliga situationer, ofta med kvinnofigurer, som är känslomässigt laddade och äger en stark metaforik. I anslutning till utställningen visades även en film om Karin Broos konstnärskap samt om mor-dotter relationen producerad av Sara Broos. Utställningen kommer att gå vidare för visning på Örebro Länsmuseum.

Tabell 8

Utställningsprojekt NM	2015	2014	2013
Antal utställningar	7	4	2
Antal utställningar under projektering	8	9	10

Antal utställningar avser nyproducerade utställningar som öppnat under året för visning på Konstakademien och den under året nyöppnade utställningslokalen på Kulturhuset Stadsteatern för NM Design. Utöver här angivna projekt tillkommer sex miniutställningar visade på NM Design (Projektcontainern) samt sommarutställningen på Läckö (i samarbete med Läcköstiftelsen).

Utställningar under projektering omfattar en utställning på Konstakademien, fem utställningar på NM Design samt två utställningar som förbereds för vidare visning på annan ort. Utöver dessa tillkommer Projektcontainerns miniutställningar.

Tabell 9

Lån till utställningar NM	2015	2014	2013
Antal inlån	393	68	149
Antal långivare	92	2	18
Antal egna föremål i utställningar	268	257	218

Det stora antalet inlån och långivare 2015 hänförs till utställningarna på NM Design. Utöver angivna siffror tillkommer 82 inlån från 35 långivare samt nio egna föremål visade i de sex miniutställningarna i Projektcontainern på NM Design. Vidare tillkommer sex inlån från tre långivare samt 141 egna föremål till sommarens Läckö-utställning.

Tabell 10

Utställningsprojekt PEW	2015	2014	2013
Antal utställningar	7	9	9
Antal utställningar under projektering	4	6	8

Antal utställningar avser nyproducerade utställningar som öppnat under året.

Tabell 11

Lån till utställningar PEW	2015	2014	2013
Antal inlån	666	457	635
Antal långivare	91	83	206
Antal egna föremål i utställningar	115	107	194

5.2 Låneverksamhet

Lånehanteringen vid myndigheten omfattar handläggning av utlån och depositioner/långtidslån, verksamhetsområden som bidrar till tillgängliggörandet av samlingarna både inom landet och internationellt.

I enlighet med myndighetens uppdrag sker utlån ur Nationalmuseums och Prins Eugens samlingar under förutsättning att föremålet bedöms kunna klara visning och transport och att låntagaren/mottagande institution uppfyller gällande krav på klimat och säkerhet. För att garantera föremålens säkerhet deltar myndighetens personal vid installation och nedtagning hos de låntagare som saknar egna resurser eller kompetens.

NATIONALMUSEUM

Utlån

Under året bidrog museet med ett tjugotal verk till en utställning om *Carl Fredrik Hill* på Nivaagaards Malerisamling i Danmark. I övrigt har Nationalmuseum lånat ut verk till Bard Graduate Center, New York, National Gallery i London och Nasjonalmuseet i Oslo m.fl.

Museets låneverksamhet har inte varit lika omfattande som föregående år som ingick i den stora satsning på de samarbeten Nationalmuseum inledde inför evakueringen av museibyggnaden. Under året har dock två större och viktiga kommande utlån förberetts; ett till Tessinutställningen i Paris 2016 och ett till Morgan Library i New York 2017.

Den sex kvadratmeter stora målningen *Batavernas trohetsed till Claudius Civilis* av *Rembrandt* som tillhör Konstakademien men varit deponerad på Nationalmuseum sedan 1865, har lånats ut till Rijksmuseums i Amsterdam. Målningen ingår i en specialutställning i Rijksmuseums hedersgalleri men har under våren 2015 visats i Rijksmuseums retrospektiva utställning *Rembrandt: The Final Years*.

Under året har diskussioner förts mellan Nationalmuseum och Konstakademien om förutsättningarna för visning av Rembrandtmålningen i den nyrenoverade museibyggnaden.

Långtidslån / depositioner

Långtidslån av kulturhistoriskt intressanta verk ur samlingarna återfinns i offentliga och representativa miljöer på andra museer, statliga myndigheter och på Sveriges ambassader världen över. I handläggningen av långtidslån ingår att i nära kontakt och samverkan med depositions-mottagare planera lånen.

Under 2015 gjordes en omfattande genomgång av de föremål i Nationalmuseums samlingar som sedan länge varit deponerade på Medelhavsmuseets Islamavdelning. Den tidigare kraftigt underdimensionerade uppgiften om depositionens storlek justerades till den mer korrekta siffran om 5 600 föremål som bland annat omfattar den s.k. Hannibalska glassamlingen.

I övrigt ligger antalet depositions-mottagare och deponerade föremål 2015 i stort sett på samma nivå som föregående år.

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Under året har verk lånats ut till totalt 15 utställningar varav tio i Sverige och fem i Europa. Lån har även beviljats till ytterligare utställningar både inom och utanför Sverige som öppnar under 2016 och 2017. Museet har också utdeponerat verk på länmuseer och offentliga institutioner runt om i Sverige samt utomlands på svenska ambassader och konsulat.

Tabell 12

Utlån NM	2015	2014	2013
Antal utlånade föremål i Sverige	92	268	128
Antal utlånade föremål utomlands	82	202	72
Totalt antal utlånade föremål NM	174	470	200

I antal utlånade föremål ingår även 45 föremål i utställningar på turné i Sverige [8.1]
2014 omfattade flera större utlån såväl inom som utom landet.

Tabell 13

Långtidslån NM	2015	2014	2013
Antal föremål långtidslån i Sverige	7 991	2 694	2 728
Antal föremål långtidslån utomlands	316	309	305
Totalt antal föremål på långtidslån NM	8 307	3 003	3 033

Efter inventering 2015 av NM:s deposition på Medelhavsmuseet har uppgiften för långtidslån i Sverige korrigerats.

Tabell 14

Utlån PEW	2015	2014	2013
Antal utlånade föremål i Sverige	23	14	72
Antal utlånade föremål utomlands	6	13	12
Totalt antal utlånade föremål NM	29	27	84

2013 års utlån i Sverige omfattade 62 fotografier till Tyresö församlingshem.

Tabell 15

Långtidslån PEW	2015	2014	2013
Antal föremål långtidslån i Sverige	86	88	88
Antal föremål långtidslån utomlands	19	19	21
Totalt antal föremål på långtidslån NM	105	107	109

Resultat utställnings- och låneverksamhet

Myndigheten strävar efter ett utställningsprogram som motsvarar uppdraget där de egna samlingarna tillsammans med inlån kan visas i olika sammanhang och locka och möta alla typer av besökare. Genom låneverksamheten skapas relationer och kontakter med andra institutioner och därmed även förutsättningar för inlån av konstverk till de tillfälliga utställningar som myndigheten producerar.

BEDÖMNING

- Kvalitetsaspekt: Kundnöjdhet enligt publikundersökning

Publikmätningar har under året genomförts av Exquiro Market Research på uppdrag av Nationalmuseum för utställningarna; *Denise Grünstein – En face, 100 fantastiska målningar* och *Rodin* på Konstakademien samt utställningarna *Subjektiviteter*, *Glass is Tomorrow* och *Hemma i framtiden* på NM Design, Kulturhuset Stadsteatern.

Undersökning och datainsamling sker tre gånger årligen; vår, sommar och höst. Mätningar görs av helhetsupplevelsen men också mer specifikt utifrån indikatorer som "intressant", "lättillgänglig" och "nyskapande" m.m.

Utställningarnas kvalitet har bedömts utifrån några utvalda parametrar från undersökningarna avseende innehåll och tillgänglighet och sammantaget medelbetyg. Värdeskalen anger andel från 0-100 där 100 utgör det högsta (bästa) värdet.

SAMMANSTÄLLNING PUBLIKUNDERSÖKNING 2015

Innehåll	Konstakademien		NM Design			
	Denise Grünstein	100 fantastiska målningar	Rodin	Subjektiviteter	Glass is Tomorrow	Hemma i framtiden
Intressant	93	91	99	88	89	80
Lättillgänglig	75	86	94	82	78	61
Nyskapande	69	28	32	70	64	67
Texter: Lättläst, storlek/begriplig	77/82	86/89	96/97	76/71	81/80	79
MEDELBETYG	80	85	87	71	73	61
varav andel högsta betyg	48	55	60	30	28	19

Årets publikundersökning visar att Nationalmuseum utställningsverksamhet på Konstakademien fått genomgående höga värden av besökarna. Framförallt gäller detta skulpturutställningen *Rodin* som fått mycket höga värden för aspekterna intressant, lustfyllt och kunskapsgivande.

Resultatet för utställningarna på NM Design visar att verksamheten ännu inte hunnit etableras men ändå skapat intresse genom nya och experimentella uttryck.

På Prins Eugens Waldemarsudde bjöd året på ett strategiskt framarbetat och fördjupat konstnärligt utställningsprogram. Inga publikmätningar genomförs vid museet men att utställningarna var mycket uppskattade visades genom det pris museet tilldelades, för andra året i rad, för bästa utställningar i Evimetrix undersökning av Stockholmarnas Favoritmuseum 2015, en kvantitativ undersökning där 2 000 personer i enkätform fått lämna omdömen om 39 museer i länet.

- Tillgänglighet

Nationalmuseum har trots stängningen av museibyggnaden lyckats bibehålla en hög tillgänglighet till samlingarna genom de tillfälliga utställningsplatserna på Konstakademien och den nya arenan för design på Kulturhuset Stadsteatern. Dessutom har samarbetet med Swedavia och Jernhusen gjort museet tillgängligt på helt nya och oväntade platser. Nationalmuseums beslut att höja åldern för fri entré till 26 år gav också unga besökare ökade möjligheter att ta del av kulturarvet.

Prins Eugens Waldemarsudde har under året samarbetat med PR-byrån Patriksson Communication för att nå ut med utställningar, program och övriga satsningar. Samarbetet har i kombination med ett attraktivt utställningsprogram väckt mycket positiv uppmärksamhet medialt och ett stort intresse hos publiken vilket märkts i årets höga besöksiffror.

Låneverksamhet och utbyten med andra museer och institutioner bidrar också till att göra kulturarvet tillgängligt i olika sammanhang och på olika platser. Myndigheten har dock valt att inte avsätta någon definierad kvalitetsaspekt då verksamheten styrs av låntagarnas önskemål. Föremålen i samlingarna är dock eftertraktade i såväl internationella som nationella utställningssammanhang där även myndighetens kompetens, erfarenhet och kunskap är av stort värde och högt skattad.

SAMMANFATTNING

Trots de begränsningar som museibyggnadens stängning medfört har Nationalmuseum varit väl synligt och kunnat möta publik på nya och oväntade platser. Nationalmuseums besöksiffror har inte motsvarat förväntningarna men utställningarna har i genomförda publikundersökningar fått höga värden för den innehållsmässiga kvalitén.

Den mediala uppmärksamheten, de höga besöksiffrorna och priset för bästa utställningar visar att Prins Eugens Waldemarsuddes tematiskt varierade utställningsprogram varit mycket uppskattat och av hög kvalitet och att satsningen på att nå ut till publik och media ökat tillgängligheten.

Myndigheten bedömer att den innehållsmässiga kvalitén i årets utställningsverksamhet varit mycket god.

Kostnader

Prestationen omfattar kostnader för utställningar, lån, nationell samverkan [8.1] och teknik samt marknadsföring.

Tabell 16

Kostnader utställnings- och utlåningsverksamhet (tkr)	2015	2014	2013
Nationalmuseum	22 392	18 449	20 170
Prins Eugens Waldemarsudde	14 406	11 923	12 161
TOTALT	36 798	30 372	32 331

Kostnad för utställningsverksamheten vid Nationalmuseum har ökat genom satsningen på och lanseringen av den nya arenan för design i utställningslokalen på Kulturhuset för NM Design.

De högre kostnaderna för Waldemarsudde avser årets omfattande utställningsprogram.

5.3 Digital och social media

NATIONALMUSEUM

Stängningen av museibyggnaden har gjort de alternativa sammanhangen och vägarna för att nå ut extra viktiga. Under de senaste åren har Nationalmuseums närvaro i digitala och sociala medier, för kommunikation och information om verksamheten, utvecklats och ökat i intensitet. Genom webbpublicering av bilder med Creative Commons-licensiering och samarbeten med Wikimedia, möjliggörs spridning och tillgängligheten till samlingarna via sociala medier som Facebook, YouTube, Vimeo, Instagram och Twitter vilket gör att fler besökare kan ta del av verksamheten.

Besök på webbplatsen

Antalet besök till Nationalmuseums webbplats har en klar koppling till museets utställningsverksamhet. Webbplatsen besöks framförallt för att förbereda ett fysiskt besök. Efter det att museets huvudbyggnad stängde i början av 2013 minskade antalet besök på webbplatsen drastiskt. Under 2015 har användarna hittat tillbaka och såväl antalet besök som unika besökare till museets webbplats har ökat med ca 9% jämfört med föregående år.

Appar till utställningar

Under året genomfördes flera olika satsningar på digitala och sociala medier i samband med museets olika utställningsprojekt. Till utställningarna på Konstakademien *Denise Grünstein – En face, 100 fantastiska målningar*, *Rodin* samt till utställningen *Subjektiviteter* på NM Design, producerades appar för gratis nedladdning till mobil med ett urval av verken i utställningarna presenterade med bild, text och ljud.

Till samarbetsprojektet *Det offentliga rummet* togs en app fram med ett samtal i podd-format om konst och bilder i det offentliga rummet. Även appen för *Rodin* inkluderade ett antal samtal med olika experter. Spåren i *Rodin*-appen har laddats ned ca 12 000 gånger under 2015.

Sociala medier

På Nationalmuseums Twitterkonto kan man följa arbetet med renoveringen, Nya NM samt pågående verksamhet i de tillfälliga utställningslokalerna. Kontot, som är på engelska för att nå ut internationellt, har ca 1 330 följare vilket är en ökning med 56% mot föregående år. Instagramkontot med ca 5 000 följare, har under året ändrat profil vilket bidragit till att kontot ökat antalet följare med 230% under 2015. Museet är också aktivt på Facebook och hade vid årsskiftet ca 11 000 följare - en ökning med 45% jämfört med föregående år.

Wikipedia / Wikimedia

I enlighet med Centralmuseernas (CMS) avsiktsförklaring inledde Nationalmuseum 2012 ett samarbete med Wikipedia/Wikimedia i syfte att producera kvalitativt sakinnehåll om museet och dess samlingar på Wikipedia. Samarbetet fortgår med systematisk komplettering av innehållet i artiklarna. Museets högupplösta bildfiler publicerade på Wikimedia Commons är fria att använda mot angivande av medföljande metadata.

Google Art Project

Nationalmuseums samarbete med Google är en viktig del i arbetet med att tillgängliggöra samlingarna genom digital teknik. Sedan 2011 deltar museet i Google Art Project (GAP), Googles stora kultursatsning för att främja och tillgängliggöra konst på internet. GAP är ett digitalt museum som gör världens konstskatter tillgängliga för alla och omfattar för närvarande ca 850 institutioner från hela världen och har sedan starten besökts av mer än 20 miljoner människor. Nationalmuseum deltar med verk ur samlingarna, huvudsakligen svenska konstnärers verk, från 1500-tal till tidigt 1900-tal. Genom GAP:s funktion Street View är det också möjligt att i 3D-miljö som tillåter navigering i 360°, se ett urval salar och interiörer från Nationalmuseibyggnaden, filmade 2012, före stängningen av museibyggnaden.

My Newsdesk

Nationalmuseum har sedan flera år tillbaka använt plattformen My Newsdesk för publicering av pressmeddelanden och pressbilder. För att bättre nå ut till internationella medier omfattas tjänsten även av ett internationellt pressrum där museet publicerar information och nyheter på engelska.

Nyhetsbrev

Genom utskick av digitala nyhetsbrev kan riktad information spridas om programverksamhet och aktiviteter till olika grupper. Nationalmuseum har för närvarande ca 10 300 prenumeranter på nyhetsbrev i olika kategorier som allmän info, barn och familj, skola och lärare, forskare och studenter, konstföreningar m.fl.

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Webbplatsen

För att utveckla och förbättra museets digitala kommunikation inleddes under 2015 ett samarbete med digitalbyrån Avantime. Samarbetet har bland annat resulterat i en uppgradering och utveckling av museets webbplats samt en annonskampanj på Facebook som ökade antalet följare med cirka 2 000 personer.

Under året har webbplatsen fått ytterligare funktioner bland annat bokningsformulär för visningar. Museet hade 190 716 besökare på webbplatsen, en ökning med 37%.

Digitala medier

För att nå nya målgrupper har Waldemarsudde fortsatt att satsa på kommunikation via sociala medier, bland annat genom fler inlägg och filmer på museets Facebook-sida, Instagramkonto samt Vimeo-kanal. Vid årets slut hade Facebook-sidan 6 616 följare och Instagram-kontot 1 060 följare.

Nyhetsbrev

Museet har utökat antalet prenumeranter samt utskick av digitala nyhetsbrev för att stärka kommunikationen med besökarna. Nya utskickslistor har tillkommit bland annat för researrangörer och turistnäring. Prenumerationslistan omfattar närmare 10 000 digitala adresser.

Tabell 17

Webbesök – unika besök	2015	2014	2013
Nationalmuseum	391 500	360 000	375 000
Prins Eugens Waldemarsudde	190 716	139 133	265 029

Nationalmuseum använder Google Analytics för beräkning av statistik för besök till sin webbplats. Statistiken avser unika besök. Sedan 2014 används Google Analytics även av Waldemarsudde. Innan dess användes Webalizer som beräknar "alla" besök varför jämförelse med tidigare år inte kan göras.

5.4 Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

MYNDIGHETENS UPPDRAG

RB15-1 NMW ska redovisa de åtgärder som vidtagits för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.

NATIONALMUSEUM

Tillgänglighet i utställningarna och till samlingarna

Vid Nationalmuseum arbetar en specialpedagog och en informatör särskilt med tillgänglighetsfrågor. Under året har Nationalmuseum till utställningarna på Konstakademien och NM Design på Kulturhuset Stadsteatern genomfört ett flertal visningar för personer med funktionsnedsättning; sju specialvisningar för personer med demensdiagnos, fem visningar för äldreboenden, nio syntolkade visningar, fem taktila visningar och fyra visningar på teckenspråk.

Nationalmuseum lanserade 2014, som landets första konstmuseum, verk ur samlingarna i filmer på teckenspråk. Till årets utställning *100 fantastiska målningar* producerades sex dramatiserade filmer på teckenspråk för barn. Filmerna fanns i en app för nedladdning från museets webbplats samt på Vimeo. [6.3]

I samband med höstens skulpturutställning på Konstakademien med verk av August Rodin gjordes en satsning på taktila stationer och pedagogiskt material i punktskrift. Alla informationstexter har översatts och producerats i punktskrift och speciella visningar för personer med synnedsättning erbjöds i samarbete med Sensus parallellt med offentliga taktila visningar för både seende och personer med synnedsättning. Erfarenheterna från specialvisningarna kommer att delas med Ateneum i Finland som även tar över de taktila stationerna när de visar utställningen 2016.

Storstilstexter på svenska och engelska har tagits fram till samtliga utställningar på Konstakademien och finns också tillgängliga via museets hemsida.

Särskilda projekt för tillgänglighet

Möte med minnen

Möte med minnen var ett riksomfattande projekt i samarbete med Alzheimerfonden, Demensförbundet och Svenskt demenscentrum, initierat av Nationalmuseum efter amerikansk modell, som riktade sig till personer med demenssjukdom och deras anhöriga och vårdare i syfte att genom kontakt med konst öka livskvaliteten för demenssjuka. Det fleråriga projektet avslutades i april 2015 med en gala och stipendieutdelning. Till avslutningen publicerades också en bok med berättelser och erfarenheter från projektet.

Till följd av projektet erbjuder Nationalmuseum varje månad fria visningar av aktuella utställningar för demensboenden.

Övriga tillgänglighetsprojekt och samarbeten inom äldre- och demensvård

Alströmerhemmet och Temabo

Alströmerhemmet och Nationalmuseum, som har ett flerårigt samarbete bakom sig, inledde under 2014 en mer strukturerad samverkan i pilotprojektet *Morgondagens museum*. Under 2015 har arbetet fortsatt med besök i utställningar och workshops för de boende, totalt har 10 träffar genomförts. Alströmerhemmet har också producerat en presentationsfilm av arbetet.

Väsbygården i Vallentuna

Nationalmuseum har under året haft visningar för och bidragit med underlag till skapande arbete i ett projekt för äldreboendet Väsbygården i Vallentuna. Projektet är en fortsättning på museets tidigare samarbete med Väsbygården i Kulturrådets pilotprojekt *Konst i vården* med syfte att ge äldre och demenssjuka möjlighet till ett aktivt och kulturellt rikt liv i ett socialt sammanhang.

Övriga samarbeten

Riksgymnasium för rörelsehindrade

Under hösten 2015 har ett samarbete/konstprojekt bedrivits tillsammans med elever från Riksgymnasium för rörelsehindrade (RgRh) Stockholm. Utgångspunkten för samarbetet har varit Nationalmuseums utställning *Rodin* med fokus på att utforska nya vägar att uppleva och skapa konst med alla sinnen. Återkommande träffar med en mindre grupp ungdomar, lärare och assistenter tillsammans med konstnärer och konstpedagoger från Nationalmuseum har genomförts. Resultatet kommer under 2016 att presenteras i en utställning. Projektet är en del i museets satsning på tillgänglighet för barn och unga. [6.3]

Nätverk och fortbildning

Projekt Fokus

Nationalmuseums pedagog deltar i HandikappHistoriska Föreningen (HHF) och Stiftelsen Upplandsmuseet tvååriga projekt *FOKUS*. Projektet syftar till att utbilda museipersonal kring frågor som berör funktionshinder och kulturarv och ge relevant kunskap och användbara redskap för att integrera funktionshinderaspekten i mångfaldsarbetet på den egna arbetsplatsen och lägga grunden till ett hållbart nätverk som initierar regionala samarbeten.

Vi ser det vi hör

Museet har under året engagerat sig i projektet *Vi ser det vi hör* som finansieras av Allmänna arvsfonden och drivs av Skånes Dövas Distriktsförbund. Projektet ska i samverkan mellan intresseorganisationer för döva och hörselskadade samt 15 större svenska museer, utveckla, pröva och sprida innovativa modeller för hur döva i större utsträckning ska få tillgång till konst- och kulturutbud.

Föreläsningar och fortbildning

Nationalmuseums pedagog för tillgänglighetsfrågor har engagerats som fortbildare i metodik för arbete med äldre- och demensvård, dels för Färgfabrikens arbete i Stockholm och dels för projektet *Hudiksvall hela livet*.

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Prins Eugens Waldemarsudde erbjuder varje år specialvisningar för olika grupper med funktionsnedsättning. 2015 hade museet specialanpassade visningar för sex vuxengrupper och sex skolklasser med särskilda behov. Vidare inleddes ett samarbetsprojekt med Magelungen Utveckling, Södermalm, en gymnasieskola för elever mellan 16-21 år i behov av särskilt stöd. [6.3]

Waldemarsudde har också påbörjat en översyn av skulptursamlingen i syfte att ta fram ett visningskoncept för syntolkad visning med taktila upplevelser.

Tabell 18

Aktiviteter funktionshindrade NM	2015	2014	2013
Aktiviteter specialpedagogik	30	23	8
Antal deltagare aktiviteter specialpedagogik	293	166	83

Tabell 19

Aktiviteter funktionshindrade PEW	2015	2014	2013
Aktiviteter specialpedagogik	12	8	9
Antal deltagare aktiviteter specialpedagogik	235	145	160

Resultat tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Myndigheten arbetar kontinuerligt för att öka tillgängligheten för personer med olika typer av funktionsnedsättning. Tillsammans med Statens fastighetsverk deltar Nationalmuseum också i planeringen av museibyggnadens renovering för att den, liksom verksamheten, ska bli anpassad och tillgänglig för alla.

BEDÖMNING

- Kvalitetsaspekt: Sammanfattning av myndighetens insatser utifrån kriterier/riktlinjer enligt Myndigheten för delaktighet:

Verksamhet

Myndigheten har en övergripande policy för tillgänglighet. Handlingsplan med inventering och åtgärder har skjutits upp i avvaktan på återinflyttning i Nationalmuseumbyggnaden. Vid myndigheten finns ansvariga för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Kommunikation och information

Texter i utställningar produceras alltid utifrån ett tillgänglighetsperspektiv med hänsyn till högsta möjliga läsbarhet vad gäller format, typsnitt, storlek och placering och webbplatserna följer internationell standard enligt WCAG 2.0. I årets publikundersökningar har utställningstexternas läsbarhet fått bra värden. Nationalmuseum har också satsat särskilt på att öka och integrera teckenspråkstolkning i presentationen av samlingarna.

Lokaler

Myndighetens lokaler är anpassade efter gällande lagar, regler och krav för tillgänglighet.

Utbildning och nätverk

Personalen har deltagit i fortbildning samt tillgänglighetsseminarier och medverkar även i HHF:s FOKUS-projekt med utbildning och nätverk.

- Övriga projekt för personer med funktionsnedsättning

De olika projekt och samarbeten som bedrivs för personer med funktionsnedsättningar har varit mycket uppskattade av såväl samarbetspartners som brukare och fortsatt över flera år. Myndigheten har under året inlett nya samarbeten för att öka kunskapen och tillgängligheten till museets samlingar och utställningar för personer med funktionsnedsättning.

SAMMANFATTNING

Myndigheten verkar aktivt för att i den ordinarie verksamheten ge alla människor möjlighet att ta del av utbudet. Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde bedömer att myndigheten i hög grad uppfyller fastställda tillgänglighetskriterier och att personalens kompetens och erfarenhet tillsammans med engagemang och idériakedom i de projekt och samarbeten där myndigheten varit delaktig, visar på en mycket hög kvalitet i verksamheten och i arbetet för ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Kostnader

Prestationen omfattar lönekostnader för specialpedagog om 50% samt informatör 20% med särskilt uppdrag att hantera tillgänglighetsfrågor för personer med funktionsnedsättning.

Tabell 20

Kostnader Tillgänglighet funktionshindrade (tkr)	2015	2014	2013
Nationalmuseum	529	583	487
Prins Eugens Waldemarsudde			
TOTALT	529	583	487

Kostnaderna har minskat något under 2015 sedan projektet *Möte med minnen* avslutades.

6. Publik och pedagogik

MYNDIGHETENS UPPDRAG

SFS 2007:1175-3 § 2 Myndigheten ska särskilt hålla ett urval av de samlingar som är avsedda för utställning tillgängligt för allmänheten, bedriva utställningsverksamhet och annan pedagogisk verksamhet /.../

4 a § Myndigheten ska rapportera uppgifter om sin besöksutveckling till Myndigheten för kulturanalys. Myndigheterna ska samråda om vilken rapportering som behövs.

Redovisning av besöksutvecklingen vid Nationalmuseums visningsplatser och vid Prins Eugens Waldemarsudde har lämnats till Myndigheten för kulturanalys i enlighet med anvisningar.

6.1 Besökare

Myndigheten har som mål är att öka tillgängligheten till samlingarna, nå fler, nya och yngre besökare samt utveckla den pedagogiska verksamheten i samarbete med skolor och andra kulturinstitutioner.

Totalt hade myndigheten 717 231 besök på de platser där museets konstsamlingar presenteras. Siffran innefattar besök till Nationalmuseums visningsplatser på Konstakademien, Kulturhuset Stadsteatern, Prins Eugens Waldemarsudde, Gustav III:s antikmuseum, Leufsta bruk, Tessininstitutet i Paris, Gustavsbergs Porslinsmuseum och slotten Drottningholm, Gripsholm, Läckö, Nynäs, Rosersberg, Strömsholm och Ulriksdal.

Sammantaget har besöken till myndighetens visningsplatser ökat med drygt 16% jämfört med föregående år.

Besökssiffrorna under året för Nationalmuseum omfattar de två tillfälliga utställningsplatserna på Konstakademien med 62 382 besökare och NM Design, Kulturhuset Stadsteatern, som hade 24 748 besökare, sammanlagt 87 130 besökare. Antalet besökare till Konstakademien minskade med 24% mot föregående år, troligen beroende på att utställningarna inte attraherade museets vanliga målgrupp.

För de övriga visningsplatserna var 2015 ett bra år där bland annat Ulriksdals slott genom ett stort utvecklingsprojekt med många olika evenemang, i det närmaste fördubblade antalet besökare. Likaså bidrog kungligt bröllop och dop till fler besökare på Drottningholm och samarbetet med Strömma kanalbolag resulterade i ökade besökssiffror för Rosersberg. Även Gustavsbergs Porslinsmuseum hade ett bra år där uppmärksamheten kring förestående flytt av museet kan ha bidragit till ett högre besöksantal.

Prins Eugens Waldemarsudde hade ett mycket framgångsrikt år med 154 610 besök till utställningarna, en ökning med 39% mot föregående år.

NATIONALMUSEUM

Att etablera museets verksamhet på en ny plats i Stockholm har varit svårare än förutsett. Samarbetet med Konstakademien och även med Kulturhuset Stadsteatern har dock varit viktigt inte minst för att bibehålla närvaron med utställningar och programverksamhet även under stängningen av huvudbyggnaden.

Målsättningen med årets utställningsverksamhet var att prova olika typer av utställningsformer och ta med erfarenheterna till Nya NM. På Konstakademien visades bland annat en utställning med samtida foto av *Denise Grünstein* samt *Rodin*, en utställning med enbart skulpturer. Utställningarna har varit utvecklande för verksamheten och nådde delvis ny publik. *Rodin* fick också mycket höga värden i genomförd publikundersökning. Däremot var publiktillströmningen till utställningarna på Konstakademien lägre än tidigare, förmodligen beroende på att de inte tilltalade museets kärnmålgrupp i lika hög grad som föregående års utställningar.

Publikmässigt hade NM Design färre besökare än utställningarna på Konstakademien. Verksamheten har inte hunnit etablera sig helt och utställningarna, som haft en betydligt mer experimentell karaktär, har riktat sig till en annan och ny publik än Nationalmuseums vanliga besökare.

Genom att erbjuda fri entré för alla under 26 år nåddes generellt en högre andel unga än tidigare. På Konstakademien var andelen besökare mellan 15-29 år ca 20% och på NM Design ca 24%. Medelåldern för besökarna, bägge utställningsplatserna sammantaget, låg på 51 år.

Museet kommer fortsätta pröva olika vägar för att nå ut till den traditionella publiken såväl som till ny och yngre publik, bland annat genom utökad och riktad användning av olika typer av media och med t.ex. film och digitala verktyg som komplement till utställningarna.

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Jubileumsutställningen *Prins Eugen 150 år – Fassetter ur ett liv* liksom *Emil Nolde*-utställningen lockade en ovanligt stor publik. Waldemarsudde verkar i sin publika verksamhet för ökad kunskap om konst, konsthantverk, tillblivelseprocesser och konstsamlande ur ett historiskt och samtida perspektiv. Årets utställningar har också bidragit till att stärka den nyskapande kulturen genom samverkan med ett flertal verksamma konstnärer, tonsättare, musiker, skådespelare, filmare och författare.

Antal besökare NMW	2015	2014	2013
Nationalmuseum	87 130	82 445	115 252
Prins Eugens Waldemarsudde	154 610	111 614	165 226
Drottningholm	163 641	139 965	138 932
Gripsholm	59 060	53 220	53 204
Antikmuseet	36 802	30 550	28 470
Leufsta	3 796	4 185	4 052
Läckö	139 640	134 740	137 452
Nynäs	11 903	13 164	8 405
Rosersberg	5 019	3 835	4 686
Strömsholm	6 002	5 405	7 844
Tessininstitutet Paris	28 218	24 723	20 573
Ulriksdals slott	7 853	4 135	3 495
Gustavsbergs Porslinsmuseum	13 557	9 354	9 047
Totalt antal besökare NMW	717 231	617 335	696 638

6.2 Pedagogisk verksamhet

NATIONALMUSEUM

Nationalmuseum har som mål att genom pedagogisk metodik och målgruppsanpassad verksamhet väcka intresse och öka förståelsen för konst genom visningar, kurser, program och texter m.m. En viktig del av den pedagogiska verksamheten bedrivs inom ramen för skolverksamheten samt tillgänglighet för funktionshindrade. [6.3, 5.4]

Under 2015 har den pedagogiska enhetens arbete varit inriktat på museets utställningar på Konstakademien och på den nya arenan NM Design på Kulturhuset Stadsteatern. Arbetet har även omfattat samarbetsprojekt och planering av framtida verksamhet i Nya NM.

Museets pedagoger har också varit aktiva i olika nätverk och i referensgrupper, bland annat HandikappHistoriska Föreningen, Nordiskt centrum för kulturarvspedagogik, Föreningen för pedagogisk utveckling på Svenska museer samt InSea, International Society for Education through Art.

Visningar och programverksamhet

Under året genomfördes 154 offentliga visningar med 3 448 deltagare på Konstakademien. Totalt hölls färre offentliga visningar då helgvisningarna prioriterats för att bättre passa förvärvsarbetande besökare. Utöver detta har 138 bokade visningar med 2 411 deltagare genomförts på Konstakademien och NM Design. Även antalet bokade visningar är lägre än föregående år troligen beroende på att utställningarna i lägre utsträckning lockat de traditionella målgrupperna. På NM Design har olika former av publikmöten prövats. Istället för visningar har utställningsvärdar funnits till hands för att bland annat ge en kort introduktion till pågående utställning. Introduktionerna har kompletterats med fördjupade temavisningar och en ny programform med Designsamtal.

Museets visningsverksamhet omfattar utöver ordinarie visningar även specialvisningar för personer med synnedsättning, teckenspråkstolkade visningar samt visningar för demenssjuka.

Ateljéverksamhet

På söndagarna under utställningsperioderna har Stora Ateljén på Konstakademien varit öppen för barn och vuxna med möjlighet till eget skapande med inspiration från teman i aktuell utställning. Vid några tillfällen har också Öppethus dagar i ateljén genomförts med speciella teman och vidgat deltagande. Under Kulturnatten genomfördes en fotopromenad i Konstakademiens lokaler som avslutades med genomgång i Stora Ateljén.

Kursverksamhet

Vid sidan av den öppna ateljéverksamheten har museet under 2015 även erbjudit olika kurser, bland annat modellteckning. Under året fortsatte också de kurser i konsthistoria som Nationalmuseum genomför i samarbete med Senioruniversitetet där museet sedan många år ansvarar för innehåll, planering och genomförande. Intresset för kurserna har varit stort vilket gjort att de snabbt blivit fullbokade. I samarbete med Svenska Dagbladet har den pedagogiska personalen också lett konstkurser, temadagar och konstresor i Europa.

Utåtriktat arbete och samarbeten

Som en del av Nationalmuseums pedagogiska utvecklingsarbete har museet tagit initiativ till pilotprojektet *Morgondagens museum* som syftar till att bygga samarbeten och genomföra aktiviteter med externa parter för utbyte av metoder och idéer. De samarbeten inom ramen för projektet som inleddes 2014 med bland andra Alströmerhemmet och Fryshuset har fördjupats och utvecklats under året. [5.4, 6.3]

Huddinge Komvux

Nationalmuseum bedriver sedan flera år ett samarbete med Huddinge Komvux där museets pedagoger arbetar aktivt med språkutveckling för elever inom svenska för invandrare (SFI) och svenska som andra språk. Ett fördjupat utvecklingsarbete inleddes under året där vuxenstuderande vid slutet av vårterminen formulerade egna texter och muntliga berättelser utifrån verk i utställningen *100 fantastiska målningar*.

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Visningar

Den pedagogiska verksamheten på Waldemarsudde växer stadigt i omfattning. Antalet deltagare inom visningsverksamheten för vuxna ökade under året med 34%.

2015 arrangerades 231 allmänna visningar för de tillfälliga utställningarna, sällskapsvåningen, trädgård och park. Antalet visningar är desamma som föregående år men antalet deltagare har ökat. Flest besökare hade de allmänna visningarna av *Prins Eugen 150 år – Fasetter ur ett liv* med i genomsnitt 66 deltagare per visning. Även utställningarna *Emil Nolde, Symbolism och dekadens* samt *Karin Broos* lockade en stor publik.

343 vuxengrupper bokades under året vilket är något fler än föregående år. Ökningen består främst av turistgrupper. För att öka antalet vuxengrupper har Waldemarsudde under året sett över och förbättrat bokningsrutinerna. Till nästa år planeras satsningar på evenemang, temavisningar och marknadsföring.

Programverksamhet och övriga arrangemang

Som ett led i att levandegöra konstnärskap och konsthistoria för en bredare publik har museet genom film och digitala bildspel till utställningarna erbjudit besökarna flera olika former och möjligheter att inhämta kunskap.

I samband med prins Eugens 150-års jubileum samarbetade Waldemarsudde med SVT kring en dokumentär om prinsen som kommer att sändas i början av 2016. Vidare medverkade museet i en kommande serie program producerade av BBC om skandinavisk konst med inriktning på prins Eugens betydelse för svenskt konst- och kulturliv.

För att höja kvalitén och lyfta intresset för samlingarna, utställningarna, slottet och parken har museet också arrangerat temadagar, workshops och särskilda trädgårdsdagar och marknader.

Under året fortsatte också den populära programserien *Musik på Udden* där textläsning och musik framfördes vid sex tillfällen i ett samarbete mellan Waldemarsudde och violinisten Anders Lagerqvist och Kungliga Musikhögskolan/Edsberg. Ambitionen med programserien är att stärka museet som en mötesplats för upplevelser av konst i dialog med andra konstarter som poesi och musik för att vidga konstitresset och nå nya målgrupper. *Musik på Udden* och de två fristående sommarkonserter som arrangerades, besöktes av sammanlagt 645 personer.

Nätverk och konferenser

Museets pedagog ingår i ett nätverk med inriktning på konstpedagogik i museisektorn och har under året deltagit i FUISM:s (Föreningen för pedagogisk utveckling i svenska museer) höstkonferens samt, som ett led i FUISM:s pedagogstafett, även arrangerat ett seminarium. Vidare genomfördes en studieresa till London med fokus på museipedagogiskt utvecklingsarbete och kunskapsutbyte med kollegor vid andra institutioner.

Tabell 21

Visningar och pedagogisk verksamhet NM	2015	2014	2013
Antal visningar vuxna	138	177	122
Antal offentliga visningar	154	245	118
Antal föreläsningar	155	121	117
Antal övrig kursverksamhet	5	11	7

Visningar för vuxna omfattar åtta visningar för SFI (Svenska för invandrare) och SAS (Svenska som andraspråk).

Tabell 22

Deltagare pedagogisk verksamhet NM	2015	2014	2013
Antal deltagare visningar vuxna	2 411	3 759	2 437
Antal deltagare offentliga visningar	3 448	5 620	3 308
Antal deltagare föreläsningar	4 603	3 531	3 571
Antal deltagare kursverksamhet	45	126	92
Totalt antal deltagare pedagogisk verksamhet NM	10 507	13 036	9 408

Visningar vuxna omfattar 108 deltagare från SFI och SAS.

Tabell 23

Visningar och pedagogisk verksamhet PEW	2015	2014	2013
Antal visningar vuxna	343	314	359
Antal offentliga visningar	231	230	202
Antal föreläsningar	36	21	22
Antal övrig kursverksamhet (konstkurser)	2	4	4

Utöver redovisade visningar och föreläsningar arrangerade Waldemarsudde sex konserter inom ramen för *Musik på Udden* samt två sommarkonserter under 2015

Tabell 24

Deltagare pedagogisk verksamhet PEW	2015	2014	2013
Antal deltagare visningar vuxna	9 700	9 106	10 442
Antal deltagare offentliga visningar	9 329	5 136	8 869
Antal deltagare föreläsningar	2 204	675	1 240
Antal deltagare övrig kursverksamhet (konstkurser)	90	101	484
Totalt antal deltagare pedagogisk verksamhet PEW	21 323	15 018	21 035

Antal deltagare i de av Waldemarsudde arrangerade konserterna i serien *Musik på Udden* och sommarkonserterna uppgick till 645 personer.

Resultat pedagogisk verksamhet

Bedömningsgrund

Myndigheten arbetar med att ta fram signifikanta kvalitetsaspekter för den pedagogiska verksamheten som är möjliga att följa upp och utvärdera.

Myndighetens bedömning av kvalitén i årets resultat utgår från uppsatta mål för verksamheten.

BEDÖMNING

Målsättningen för myndighetens verksamhet är att väcka intresse och genom delaktighet skapa förståelse för och ge kunskap om museets samlingar och utställningar.

Nationalmuseum har under året kompletterat och prövat visningsverksamheten genom att introducera utställningsvärdar för att satsa på den del av publiken som är förvärvsarbetande. Vidare har museet utvecklat tidigare och nya samarbeten och projekt.

Visnings- och programverksamheten med temadagar, workshops och särskilda trädgårdsdagar och marknader vid Prins Eugens Waldemarsudde har under året varit mycket framgångsrik vilket visat sig genom högt deltagarantal.

SAMMANFATTNING

Personalens kompetens, erfarenhet, nyfikenhet och engagemang utgör en viktig del i mötet med publiken för att skapa intresse för och kunskap om samlingarna. Under året har pedagogerna vid Nationalmuseum och Prins Eugens Waldemarsudde arbetat aktivt med olika samarbeten och utveckling av verksamheten för att skapa nya, inspirerande och varierade program.

Myndigheten bedömer med utgångspunkt från uppdraget och myndighetens målsättningar att den pedagogiska verksamheten genomgående håller en hög kvalitet.

Kostnader

Prestationen omfattar kostnader inom Pedagogiska enheten exkl. verksamhet för skola och barn.

Tabell 25

Kostnader Pedagogisk verksamhet (tkr)	2015	2014	2013
Nationalmuseum	3 110	3 070	3 446
Prins Eugens Waldemarsudde	926	679	477
TOTALT	4 036	3 749	3 923

6.3 Barn och unga

MYNDIGHETENS UPPDRAG

SFS 2007:1175-4 § Myndigheten ska i sin verksamhet integrera ett /.../barnperspektiv /.../

RB15-1 NMW ska redovisa den verksamhet som svarar mot den unga publikens behov samt insatser för att öka den unga publiken.

NATIONALMUSEUM

Nationalmuseum erbjuder olika aktiviteter för barn och unga samt en väl utvecklad och genomarbetad skolverksamhet med flera åldersanpassade skolprogram.

Skolverksamhet

I Nationalmuseums skolverksamhet ingår bland annat visningar och skapande arbete i ateljé i anslutning till museets utställningar, samarbeten med skolor, elever och lärare i Skapande skolaprojekt samt fortbildningsverksamhet för skolpersonal. Skolverksamheten riktar sig till förskola, grundskola och gymnasium samt till svenska som andraspråk och vuxengrupper i svenska för invandrare (SFI).

Under 2015 har skolverksamheten parallellt med de ordinarie skolvisningarna satsat på fördjupade projekt där skolor bjudits in till samarbeten i samband med utställningar på Konstakademien som en del av ett mer långsiktigt pedagogisk utvecklingsarbete av skolverksamheten.

Skolvisningar

Under året har aktiv skolverksamhet bedrivits på såväl Konstakademien som NM Design. De bokade skolvisningarna uppgick till 109 visningar med totalt 2 027 skolbarn. Det är betydligt lägre än under 2014 då skolverksamhetens besöksantal drogs upp av en gemensam satsning med Kulturhuset Stadsteatern i utställningen *Barockt*.

Skolan och utställningar

Under året bjöd Nationalmuseum in Xenter/Tumba gymnasiums estetiska program och Fryshusets estetiska program/dansprofil för att delta i museets särskilda fördjupade samarbetsprojekt kring utställningar på Konstakademien. Projekten resulterade i fotografier, koreografi och dansfilmer inspirerade av utställningarna *Denise Grunstein – En face* och *Rodin*. Projekten presenterades på Nationalmuseums webbsida och Xenter/Tumba gymnasium visade elevernas bilder på Fotomässan i Älvsjö. Fryshusets dansfilmer presenterades även i *Rodin*-utställningen under de sista utställningsveckorna.

Ytterligare två projekt i anslutning till *Denise Grünsteins* utställning *En Face* genomfördes under året; Kåxis förskola arbetade utifrån bilderna i utställningen medan Norra Reals gymnasium genomförde ett filosofiprojekt utifrån utställningens tematik. Både projekten publicerades på museets webbsida.

Som en del i Nationalmuseums arbete med tillgänglighet genomfördes också ett samarbete med Riksgymnasium för rörelsehindrade, Stockholm, kring skulpturerna i utställningen *Rodin* med fokus på att utforska nya vägar att uppleva och skapa konst med alla sinnen. [5:4]

På NM Design hölls under året en öppen designworkshop för barn samt en serie sagostunder med en spännande berättelse för de minsta (3-6 år) utifrån konstnären och formgivaren Finn Ahlgrens djurskulpturer i återvunnet trä, visade i NM Designs Projektcontainer.

Fortbildning och handledning för lärare

Under verksamhetsåret genomfördes även en lärarfortbildning för förskola, grundskola och gymnasium där totalt 30 lärare deltog. Vidare arrangerades ett par mindre och mer fördjupade lärarträffar. På museets webbplats finns särskilt utarbetade lärarhandledningar med fakta, bildmaterial och övningar för de lärare som vill arbeta med konst på olika sätt i undervisningen.

Skapande skola

Skapande skola, regeringens satsning på kultur i skolan, utgör en viktig del av Nationalmuseumskolans verksamhet. Genom skolornas projekt, som görs i nära samarbete med museets pedagoger utifrån varje skolas behov, får elever och lärare möjligheter att möta konsten och museet på nya sätt. Under 2015 genomfördes två Skapande skolaprojekt med sammanlagt fyra klasser med 110 elever från Enbacksskolan och Beckombergaskolan, Stockholm.

Beckombergaskolan, Bromma åk 3 – Porträtt och identitet

Projektet *Porträtt och identitet* gjordes som ett ämnesöverskridande arbete i svenska och bild med 75 elever och lärare från skolan tillsammans med en konstpedagog och en fotograf från museet. Genom bildanalys och egna bilduttryck i foton och collage fick eleverna möjlighet att reflektera över begreppet identitet och hur bilder konstrueras för att förmedla ett budskap. Projektet avslutades med en presentation på Nationalmuseumskolans webbplats och en utställning på skolan. Samarbetet med Beckombergaskolan kommer att fortsätta 2016 i ytterligare ett Skapande skola projekt.

Enbacksskolan, Spånga/Tensta åk 6 - Lydias hemlighet

Under hösten 2015 genomfördes projektet *Lydias hemlighet* med en klass om 35 elever i årskurs 6 på Enbacksskolan, ett ämnesöverskridande arbete mellan svenska, bild och musik. Projektet gjordes i samarbete med elever, lärare och konstpedagoger och avslutades med en utställning på skolan och en presentation på museets webbplats. Projektet var ett fortsatt samarbete med Enbacksskolan som genomförde ett Skapande skola projekt med museet 2014.

Programverksamhet

De skolprogram Nationalmuseum erbjuder är åldersanpassade och knyter an till den aktuella läroplanen. I programmen kan visningar kombineras med eget skapande i ateljén där eleverna ges möjlighet att stärka sitt eget bildspråk och bearbeta sina intryck.

Under 2015 togs särskilda program fram för såväl förskola som grundskola och gymnasium, knutna till utställningarna *Hemma i framtiden* på NM Design och *Rodin* på Konstakademien.

Till NM Designs utställningar producerades också ett skolprogram, Designstafetten, tänkt att fungera på alla olika utställningar som Nationalmuseum visar på Kulturhuset Stadsteatern.

För att bättre möta skolornas behov och öka tillgängligheten för besök även under omhållningsperioderna har museet också två fristående skolprogram för förskola och grundskola; *Skulpturspaningen* om Konstakademiens skulpturer samt ett program för förskolan, *Färgfix*, med ett allmänt måleritema.

Ateljéverksamhet

Nationalmuseums ateljéverksamhet spelar en central roll i den pedagogiska verksamheten och det konstpedagogiska arbetet, inte minst för att skapa möten över generationerna och kombinera hantverk och teknik från den äldre konsten med det samtida.

Barnens konstkola, kursverksamhet för barn i åldrarna 5-12 år, hade 26 kurstillfällen för olika grupper under året med sammanlagt 308 deltagare.

Lovverksamhet

Lovverksamheten har utökats jämfört med tidigare år och lockade under året också fler deltagare. Under sportlovet och höstlovet erbjöds en öppen drop-in verkstad i Stora Ateljén på Konstakademien för lediga barn. Under 14 dagar besöktes lovverksamheten av 564 personer.

Stockholms kulturfestival

När Nationalmuseum för tionde året i rad deltog i Stockholms kulturfestival prövade sammanlagt 3 670 barn och vuxna på att skulptera i lera under festivalens fem dagar.

Uppsökande och utåtriktad verksamhet

Oxhagsskolan

Oxhagsskolan är en F-6 skola i Akalla/Kista. Under 2015 arbetade Nationalmuseum pedagoger tillsammans med lärare och elever i åk 4-6 för att fördjupa och utveckla metoder för möten mellan skola och museum med utgångspunkt i verk ur museets samlingar. I projektet har man bland annat utvecklat och testat att med greenscreen och bärbar teknik ta plats i museets målningar. Totalt har två lärarträffar, fem klassrumsworkshops och fyra utställningsbesök genomförts.

Fryshuset

För andra året i rad samverkade Nationalmuseum med Fryshuset i lovverksamheten *Lovely days*. I en tredagars workshop i slutet av juni arbetade museets pedagoger tillsammans med sommarlovslediga barn utifrån bilder i museets samlingar. Även här prövades den nya arbetsformen med greenscreen. Workshopen hölls i Fryshusets entré och lockade ett stort antal barn och unga.

Folkets Hus och parker

Tillsammans med Folkets Hus och parker producerade Nationalmuseum under året en utställning för barn om porträtt från förr, *Öga mot öga*. Utställningen innehåller bland annat reproduktioner av porträtt ur samlingarna. Till utställningen gjordes också en handledning för skolor. Under hösten 2015 visades utställningen i Nyköping, Hallunda och Bomhus i Gävle. Utställningen kommer fortsätta turnera i landet under 2016.

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Prins Eugens Waldemarsudde har sedan 2013 utökat den pedagogiska verksamheten för barn- och unga bland annat genom särskilda satsningar och anpassade lokaler.

Programverksamhet

Verksamhet för barn och familj

Under året arrangerades sammanlagt 45 olika aktiviteter för barnfamiljer med totalt 1 698 deltagare vilket är färre än föregående år beroende på att museet då hade utökad inomhusverksamhet för barn under vintervintern.

Familjesöndagar på olika teman erbjöds barn från 5 år och uppåt och i samband med museets Trädgårdsdagar och Höstmarknad arrangerades familjevisningar med friluftsmåleri. Den skapande verksamheten har omfattat akvarellmåleri, friluftsmåleri, måleri med sagomotiv och färgblandningsövningar, modellering samt arbete med collage.

Waldemarsudde har under 2015 också tagit fram två lekfulla vägledningar till museet för de unga besökarna. Med vägledningen *På upptäcktsfärd med prinsen* gick 265 barn med sina föräldrar genom jubileumsutställningen om Prins Eugen. Under sommarlovet deltog 121 barn med föräldrar i *Skattjakt på Waldemarsudde*.

I barnens galleri i Gamla huset visas sedan hösten 2013 olika utställningar med barnens konst. Under året presenterades två konstutställningar i samarbete med Campus Manilla; *Avklätt och påklätt*, ett collage på tema genus av eleverna i åk 7, samt *Havsmotiv*, akvarellmåleri av eleverna i åk 2.

På höstlovet gjordes en satsning på barn från 9 år med visningar och workshops i fantasyteckning under ledning av illustratören och fantasytecknaren Karl Johnsson. Lovsatsningen föll väl ut och samtliga workshops blev fullbokade. Flertalet barn och föräldrar som deltog i höstlovsaktiviteterna var förstagångsbesökare.

För andra året i rad arrangerades i samarbete med Marionetteatern/Parkteatern och Kulturhuset Stadsteatern, en helg med barnteater och friluftsmåleri för sammanlagt 170 barn och 155 vuxna. Vidare deltog Waldemarsudde under en helg i *UnderBARA BARN* mässan i Älvsjö i samarbete med *Barn i stan*. Museet erbjöd staffilmåleri för de yngsta vilket lockade över 400 barn.

Skolverksamhet

Waldemarsuddes satsning på skolverksamheten börjar få ett bredare genomslag och ökar stadigt. Under året har Waldemarsudde haft 146 bokade skolklasser från förskola till och med gymnasiet, en ökning med 42%.

Till utställningarna *Prins Eugen 150 år*, *Emil Nolde* och *Symbolism och dekadens* gjordes särskilt målgruppsanpassade skolprogram. Två nya metoder för workshops i bildanalys togs också fram för högstadiet och gymnasiet med utgångspunkt i nutida reklambilder och för de yngre eleverna med utgångspunkt i taktila föremål. Utöver de särskilda programmen kopplade till utställningarna finns fem program inom ramen för basverksamheten. Skolprogrammen utvärderas, vidareutvecklas och förbättrats kontinuerligt.

Under året har fyra lärarkvällar arrangerats, varav två inom ramen för Skapande skolaprojekten, där sammanlagt 259 lärare deltog.

Skapande skola

Campus Manilla, Djurgården, åk F-8

Under hösten 2014 inleddes ett Skapande skola projekt med Campus Manilla på Djurgården. Projektet omfattade hela skolan i syfte att utveckla elevernas kunskaper och intresse för estetiska ämnen och kultur. Projektet fortsatte under 2015 där samtliga 17 skolklasser i åk F-8 deltog i skolprogrammen till jubileumsutställningen *Prins Eugen 150 år* och *Emil Nolde* under våren samt *Symbolism och dekadens* på hösten.

Tallkrogens skola, Enskede, åk 1-6 – Fantasi och saga

Under hösten inleddes ett Skapande skolaprojekt i samarbete med Tallkrogens skola i Enskede där samtliga elever i åk 1-6 deltog i skolprogrammet *Fantasi och saga* med tillhörande workshop i bildanalys. Sammanlagt deltog 18 skolklasser i projektet som fortsätter 2016.

Berghemsskolan, Järfälla, åk 5

Ett samarbete med Järfälla kultur och Mediepedagogiskt Centrum i Järfälla som omfattar tre Skapande skola projekt inom kommunen, inleddes under året. Det första projektet som genomfördes under hösten var ett samarbete med elever och lärare i åk 5 på Berghemsskolan där eleverna fick skapa filmer om verken i museets samlingar.

Samarbetsprojekt Magelungen Utveckling, Södermalm

Under året genomfördes ett fördjupat samarbete med Magelungen Utveckling, en gymnasieskola för elever mellan 16-21 år i behov av särskilt stöd. Lärare och elever på det samhällsvetenskapliga programmet besökte museet två gånger under hösten för att studerade samlingarna ur ett genusperspektiv och besöka *Symbolism och dekadens* med fokus på bildanalys. Varje besök anpassades särskilt efter skolans kunskapsmål samt olika behov och önskemål.

Tabell 26

Barn- och ungdomsverksamhet NM (antal tillfällen)	2015	2014	2013
Bokade skolvisningar	109	202	134
Ateljé för alla	20	24	21
Konstskola för barn	26	30	12
Lovverksamhet	14	9	5
Stockholms kulturfestival (antal dagar)	5	5	5

Tabell 27

Deltagare i barn- och ungdomsverksamhet NM	2015	2014	2013
Antal deltagare skolvisningar	2 027	4 791	3 518
Antal deltagare Ateljé för alla	438	531	1 502
Antal deltagare Konstskola för barn	308	366	180
Antal besökare lovverksamhet	564	183	235
Antal besökare Stockholms kulturfestival	3 670	3 658	3 520
Totalt antal deltagare barn- och ungdomsverksamhet NM	7 007	9 529	8 955

Tabell 28

Barn- och ungdomsverksamhet PEW (antal tillfällen)	2015	2014	2013
Bokade skolvisningar	146	103	75
Lovverksamhet	8	12	10
Visning med ateljé – familjesöndag	33	32	23
Övrig programverksamhet barn & unga	4	12	5

Tabell 29

Deltagare i barn- och ungdomsverksamhet PEW	2015	2014	2013
Antal deltagare skolvisningar	3 791	2 575	1 565
Antal besökare lovverksamhet	302	748	625
Antal visning med ateljé – familjesöndag	610	1 028	380
Antal övrig programverksamhet barn & unga	786	760	1003
Totalt antal deltagare barn- och ungdomsverksamhet PEW	5 489	5 111	3 573

Resultat barn och unga

Bedömningsgrund

Myndigheten arbetar med att ta fram signifikanta kvalitetsaspekter för den pedagogiska verksamheten som omfattar barn- och ungdomsverksamhet och som är möjliga att följa upp och utvärdera. Myndighetens bedömning av kvalitén i årets resultat utgår från uppsatta mål för verksamheten.

BEDÖMNING

Myndigheten strävar efter att ge barn och unga ett roligt, utmanande och lärande möte med konsten på de ungas egna villkor. Verksamheten för och med barn och unga utgör en viktig och väl inarbetad del i myndighetens arbete.

Pedagogiken är målgruppsanpassad för att väcka intresse och uppmuntra lärande och upplevelsen av samlingar och utställningar. Skolverksamheten ger eleverna ett roligt och utmanande möte med konsten och i ateljéverksamheten skapas förståelse för bild och form och möjlighet till utveckling av det egna bildspråket.

För att förbättra, förnya och utveckla verksamheten görs kontinuerlig utvärdering och uppföljning av projekt och aktiviteter liksom genomgång av pedagogiskt material och anpassning av skolprogram efter önskemål och behov.

SAMMANFATTNING

Nationalmuseums verksamhet för barn och unga är mycket uppskattad. Trots vikande deltagande i visningsverksamheten har satsningen på de särskilda samarbetsprojekten för skolor fallit väl ut. Museets pedagoger har också inlett planeringen och förberedelserna för barn- och ungdomsverksamheten på Nya NM.

Även Prins Eugens Waldemarsuddes särskilda satsning på barn och unga som inleddes 2013 har fallit mycket väl ut med stigande deltagarantal i årets aktiviteter och program. Vidare har museets satsning på Skapande skolprojekt bidragit till att sprida kunskap och upplevelser till viktiga målgrupper.

Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde bedömer med utgångspunkt från uppdraget och myndighetens målsättningar att den pedagogiska verksamheten för barn och unga under året har hållit en hög kvalitet.

Kostnader

Prestationen omfattar kostnader för aktiviteter inom ramen för barn och skola.

Tabell 30

Kostnader Barn- och ungdomsverksamhet (tkr)	2015	2014	2013
Nationalmuseum	1 497	1 539	1 646
Prins Eugens Waldemarsudde	1 153	791	1 070
TOTALT	2 650	2 330	2 716

7. Forskning

MYNDIGHETENS UPPDRAG

SFS 2007:1175

1 § ...Myndigheten har till uppgift att främja /.../ och konstvetenskapen.

3 § 1 Myndigheten ska särskilt /.../ vetenskapligt bearbeta /.../ de samlingar som har anförtrotts myndigheten.

3 § 3 Myndigheten ska inom sitt område vetenskapligt bearbeta övriga samlingar av konst och konsthantverk som tillhör eller understöds av staten.

3 § 4 Myndigheten ska verka för ökad kunskap grundad på forskning och samverkan med andra, exempelvis universitet och högskolor, och förmedla kunskap inom sitt verksamhetsområde.

Grunden för den vetenskapliga bearbetningen av samlingarna utgörs av olika projekt inom konstvetenskap och konserveringsvetenskap och syftar till att fördjupa kunskapen om samlingarna genom forskning utifrån vetenskapliga teorier och metoder. Projekten engagerar gästforskare och personal anställda vid museet och löper vanligtvis under långa tidsperioder, ofta flera år. Samtliga forskningsprojekt vid myndigheten är externfinansierade.

NATIONALMUSEUM

Under våren 2015 genomförde Nationalmuseum en omorganisation. Den tidigare avdelningen för Forskning, arkiv och bibliotek (FAB) upphörde och forskningsverksamheten inordnades i Samlingsavdelningen, där den ingår i enheten för forskning och lån. Med denna organisation betonas sambandet mellan museets samlingar och forskningsverksamheten starkare.

Museets publikationsverksamhet samt arkiv och konstabibliotek tillhandahåller också tjänster och material för såväl forskare som allmänhet.

Forskningsråd

För att säkra kvalitet och insyn i Nationalmuseums forskningsverksamhet ändrades 2013 sammansättningen i museets forskningsråd till lika många externa som interna ledamöter. Bland rådets externa ledamöter återfinns representanter för Stockholms och Uppsala universitet, Södertörns högskola, Riksantikvarieämbetet, Moderna Museet och Statens Museum for Kunst i Köpenhamn.

Under året har forskningsrådet varit vilande, då museets resurser i stor utsträckning koncentrerats till förberedelserna inför öppnandet av Nya NM. Forskningsrådet kommer dock att ha en viktig roll som part i nästa års mer aktiva planering av tematik och presentation av samlingarna i Nya NM.

Forskningsnätverk

Det forskningsnätverk för centralmuseerna som Nationalmuseum tog initiativ till 2013 har fallit väl ut med högt deltagande och stort intresse för dialog. Nätverket har varit fortsatt aktivt under året; bland annat har en programförklaring utarbetats för samverkan mellan museerna och Kungl. Vitterhetsakademien och integration av forskningen i museernas övriga verksamhet.

Publikationsverksamhet

Publikationsverksamheten vid Nationalmuseum ansvarar för produktion av museets utställningskataloger och forskningslitteratur. Genom ett nära samarbete med publikationsverksamheten kan forskningens resultaten vinna god spridning, dels genom *Art Bulletin of Nationalmuseum*, dels genom de monografier, samlingskataloger och vetenskapligt syftande utställningskataloger museet publicerar.

Sedan ett par år tillbaka omhändertas lagerhållning och merparten av museets bokförsäljning av eddy.se vilket tillsammans med museets olika nätplattformar gör att tillgängligheten till museets publikationer ökat.

Bokmässor

Utöver en framgångsrik bokrea av museets hela utgivning har eddy.se i samarbete med museets publikationsverksamhet under året presenterat Nationalmuseums utgivning på bokmässan i Göteborg och på den internationella bokmässan i London samt under Almedalsveckan i Visby.

International Association of Museum Publishers

Nationalmuseum är representerat i International Association of Museum Publishers som varje år håller sitt årsmöte under bokmässan i Frankfurt för att utbyta erfarenheter, nätverka och bygga kompetensutveckling.

Svensk Bokkonst

Nationalmuseum är representerat i styrelsen för Svensk Bokkonst som grundades 1933 av Nationalmuseum och Kungliga biblioteket med syfte att stimulera och inspirera bokbranschen till ökad kvalitet inom produktionen av böcker.

DiVA

Nationalmuseum är tillsammans med ett 40-tal andra lärosäten, forskningsinstitut och myndigheter medlem i DiVA (Digitala Vetenskapliga Arkivet), en portal med gemensam söktjänst och ett publiceringssystem för forskningspublikationer samt ett digitalt arkiv för långsiktigt bevarande av publikationer. Medlemskapet borgar för ökad tillgänglighet och kvalitetssäkrad spridning av museets publikationer.

Arkiv

Avdelningen för Arkiv och bibliotek arbetar för att säkra arkiv- och boksamlingarnas tillgänglighet och bevarande genom uppordning, förteckning, registrering, katalogisering och digitalisering av materialet. Nationalmuseums arkiv omfattar myndighetsarkiv och olika enskilda arkiv. Evert Lundqvists arkiv och Nutida svenskt silvers arkiv har under året uppordnats och kommer inom kort att bli tillgängliga på webben genom NAD (Nationella Arkivdatabasen).

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Ny forskning presenterad i publikationer, symposier och föreläsningar i anslutning till de pågående utställnings- och forskningsprojekten har inte bara bidragit till spridandet av ny kunskap utan också till en ökad samverkan mellan museet och ett antal universitet och högskolor.

Publikationer

Majoriteten av publikationerna vid museet ges ut i samband med utställningsprojekt och är helt eller delvis externfinansierade, bland annat *Prins Eugen. Fasetter ur ett liv* i samarbete med Atlantis förlag och *Emil Nolde. Färgstormar* i samarbete med Carlsson bokförlag och Nolde Stiftung Seebüll.

Bibliotek och arkiv

Biblioteket och arkivet vid Waldemarsudde har öppet för forskare efter tidsbokning. Under året bokades cirka 14 besök till arkivet och ett hundratal förfrågningar från såväl allmänhet som forskare besvarades.

7.1 Forskningsprojekt

NATIONALMUSEUM

Konstvetenskapliga forskningsprojekt

Evakueringen av Nationalmuseums huvudbyggnad har även under 2015 påverkat verksamheten och resurserna för flera av forskningsprojekten då tillgängligheten till delar av samlingarna varit begränsad.

Projektet *Italienska arkitekturritningar i Cronstedtsamlingen* har dock kunnat fortgå som planerat och projektet *Nederländska, flamländska och holländska mästarteckningar* som fördröjts av evakueringen, har under året kunnat drivas vidare. Manuskriptet till den första av två volymer är lämnade till peer review inför den planerade publiceringen.

Forskningsprojektet *Italienska målningar* slutfördes under 2015 och resultatet redovisades i den omfattande volymen *Italian Paintings. Three Centuries of Collecting vol. 1*. En fortsättning av projektet är planerad.

Konserveringsvetenskapliga forskningsprojekt

Under året har flera konserveringsvetenskapliga forskningsprojekt bedrivits av Bevarande- och fotoavdelningen i syfte att genom materialteknisk- och konsthistorisk analys få fram ny kunskap om utvalda verk i samlingarna.

Under sex månader blev tre pasteller på papper noggrant undersökta, dokumenterade och åtgärdade samt monterade och inramade. I forskningsprojektet var Nationalmuseums båda samarbetsparter – CATS (Centre for Art Technological Studies and Conversation) och RAÄ (Riksantikvarieämbetet) - involverade i de tekniska undersökningarna som bland annat utfördes på CATS laboratorium i Köpenhamn. Dokumentation av delar i projektet genomfördes i samarbete med Staatliche Akademie der Bildenden Künste, Stuttgart. [7.2]

Inför utlån 2016 till Stedelijk Museum Alkmaar, Nederländerna, genomfördes måleritekniska undersökningar av Cesar van Everdingens målning *Jupiter och Callisto*. Vidare gjordes måleritekniska undersökningar och konservering av ett av årets nyförvärv, en målning utförd på pannå av Jacques de Gheyn. Vid konserveringen konsulterades konstmuseet Sinebrychoff i Helsingfors och förberedande konserveringsförslag med behandlingsåtgärder skedde i samråd med en konservator från KIK-IRPA, Royal Institute for Cultural Heritage, Bryssel.

Vidare deltog Nationalmuseums möbelkonservator som gästkollega i RAÄ:s Kulturvårdslabb i Visby för att undersöka en frysningssmetod för skadedjursbekämpning på t.ex. kulturhistoriska föremål av trä.

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Under 2015 fortsatte det vetenskapliga arbetet med att inventera, dokumentera och beskriva enskilda objekt i museets konstantverkssamling om cirka 900 föremål. Arbetet, som bedrivs med externa medel, kommer att presenteras i en beståndskatalog med beräknad publicering 2016. Uppgifterna i föremålsdatabasen kommer även att uppdateras med resultaten från arbetet.

Forskningsprojektet *Utforskande skapande, skapande forskning*, resulterade under året i filmen *Åkallan*, en poetisk och målerisk kommentar till utställningen *Symbolism och dekadens*. Forskningsprojektet *Utforskande skapande* har bedrivits av konstnären och filmaren Staffan Redin på Prins Eugens Waldemarsudde sedan 2013 med stöd av Statens Kulturråd.

I övrigt bedrivs forskning och research kontinuerligt i samband med museets olika utställningsprojekt.

7.2 Kunskapsförmedling

NATIONALMUSEUM

Open Access och DiVA

Open Access-publicering är ett viktigt steg mot ökad tillgänglighet och kvalitetssäkring och Nationalmuseum följer Kungl. bibliotekets och Vetenskapsrådets arbete med nationella riktlinjer för fri tillgång till vetenskaplig information. I enlighet med museets policy för Open Access ska myndigheten arbeta för att verksamhetens forskningsresultat publiceras via internet med fri tillgänglighet för alla. Som ett led i detta arbete publicerades under året den andra utgåvan av museets digitala publikation *Art Bulletin of Nationalmuseum Stockholm*. Den första digitala utgåvan av Bulletinen som publicerades via DiVA hösten 2014, har laddats ned över 7 200 gånger, att jämföra med den tidigare tryckta upplagan om 1 000 exemplar/år. Även de tryckta publikationer som under året getts ut av Nationalmuseum har katalogiserats i DiVA.

Genom DiVA kan museets forskningsresultat publiceras enligt Open Access-principen och i de fall upphovsrätten tillåter kan medarbetares bidrag i tidskrifter och artiklar utgivna av andra förlag även parallellpubliceras. [7]

RIHA

Nationalmuseum är sedan 2010 medlem i RIHA (The International Association of Research Institutes in the History of Art) för att öka möjligheterna till nationell och internationell samverkan inom bland annat konstvetenskap och materialteknisk forskning. Under året deltog museet vid RIHA:s General Assembly 2015 som arrangerades av Bibliotheca Hertziana i Rom.

CATS

Sedan 2013 ingår chefen för Bevarande- och fotoavdelningen i den vetenskapliga kommittén CATS (Centre for Art Technological Studies and Conservation). Våren 2014 tecknades en överenskommelse om samarbete mellan Nationalmuseum och CATS som ger museet möjlighet att följa och bistå med expertis i olika vetenskapliga projekt.

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Waldemarsuddes museichef invaldes i november 2015 som ledamot i Kungl. Vitterhetsakademien och anlitats regelbundet som föreläsare och skribent i nationella och internationella publikationer. Museichefen är även aktiv som ledamot i styrelsen för Konsthistoriska sällskapet som ger ut Konsthistorisk tidskrift, och som ledamot i Kungl. Samfundet för handskrifter utgivande gällande Skandinavians historia.

Samverkan med universitet och högskolor har under året pågått kring föreläsningar/föredrag och artiklar i samband med museets större utställningsprojekt. Waldemarsudde har i de sammanhangen anlitat ett antal framstående experter från universitet och högskolor av relevans för de utställningar som visats under året. Därtill har museet samarbetat med Kungl. Vitterhetsakademien kring en vetenskaplig konferens öppen för allmänheten, *Konst, nation och politik*.

7.3 Seminarier och konferenser

Kompetens- och erfarenhetsutbyten genom medverkan i och/eller arrangemang av symposier och föreläsningar är en viktig del av verksamheten.

NATIONALMUSEUM

Årets Tessinföreläsning hölls av Sir Nicholas Penny, chef för National Gallery, London, på ämnet *The Natural Arch and the Concealed Mask*.

Fyra forskarseminarier har hållits under året; vårens två seminarier hölls med teknisk konstvetenskap som gemensamt tema och höstens seminarier berörde forskningens betydelse för utställnings- och pedagogisk verksamhet.

Föreläsningar, filmvisningar och konstnärssamtal har också arrangerats i anslutning till pågående utställningar på Konstakademien och Kulturhuset. På Konstakademien hölls i samarbete med Svenska konstkritikersamfundet en temaeftermiddag om bildkonstens relation till idéer om svenskhet och nationalism och tillsammans med Uppsala universitet arrangerades en föreläsning om konstnären *Pierre Bonnard* av professor Peter De Bolla från Cambridge.

I samarbete med Grafikens hus hölls en seminariedag på NM Design Kulturhuset med internationell medverkan kring frågan om konstinstitutioner med verksamhet utan ordinare hus eller c/o verksamhet. I anslutning till utställningen *Hemma i Framtiden* genomfördes också, i samarbete med Beckmans designhögskola, seminariet *If Willy Wonka Was a Designer* — om spekulativ design och icke-kommersiella projekt.

För andra året i rad medverkade Nationalmuseum i Almedalsveckan på Gotland. Tillsammans med Riksförbundet Sveriges Museer, Gotlands Museum och Millesgården stod Nationalmuseum som medarrangör till ett panelsamtal om kulturfinansiering. Utöver detta redogjorde Överintendenten för museets omfattande samarbeten med ryska museer vid ett seminarium om kulturutbyten arrangerat av Svenska Institutet.

Året avslutades i december med en föreläsning och samtal kring mötet mellan klassisk skulptur och digital skulptur i spelvärlden tillsammans med l'Institut Français de Suède och spelföretaget DICE.

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Under året arrangerades 36 föreläsningar med koppling till aktuell utställning och med interna och externa föreläsare varav flera konstnärer och forskare från universitet och högskolor. 26 föreläsningar/seminarier arrangerades i egen regi och tio i samarbete med extern part, däribland en kurs i samarbete med SvD Accent och Antikskolan på temat symbolism och dekadens som hölls vid två tillfällen.

I samband med utställningen *Emil Nolde – Färgstormar* anordnades i samarbete med Goethe-Institutet och Kungl. Vitterhetsakademien ett symposium på temat *Konst, nation och politik*.

Utöver detta har flera medarbetare deltagit i konferenser och kurser för att höja sin kompetens inom olika områden.

Tabell 31

Publikationer NM	2015	2014	2013
Antal utgivna publikationer	9	8	10
Antal publikationer under produktion	8	5	4

Planerad utställningsverksamhet NM Design på Kulturhuset har ökat antal publikationer under produktion inför 2016.

Tabell 32

Publikationer PEW	2015	2014	2013
Antal utgivna publikationer	6	9	5
Antal publikationer under produktion	4	4	4
Medverkan i externa publikationer	3	4	4

Tabell 33

Seminarier och projekt NM	2015	2014	2013
Antal seminarier/föreläsningar egna	5	1	17
Antal symposier i egen regi	-	-	-
Antal pågående forskningsprojekt	7	8	7
Antal avslutade forskningsprojekt	1	-	-

Tabell 34

Seminarier och projekt PEW	2015	2014	2013
Antal seminarier/föreläsningar egna	26	10	10
Antal seminarier/föreläsningar i samverkan	10	11	12
Antal symposier i egen regi	1	-	5
Antal pågående forskningsprojekt	1	2	2
Antal avslutade forskningsprojekt	1	-	-

Resultat forskning

Forskningsverksamheten vid myndigheten verkar genom publikationer, symposier och föreläsningar i anslutning till pågående utställnings- och forskningsprojekt för spridning av ny kunskap och ökad samverkan mellan myndigheten och olika universitet och högskolor, nationellt som internationellt.

BEDÖMNING

- Kvalitetsaspekt: Nätverk och samarbeten

Genom olika samarbeten har myndigheten tillgång till ett stort nätverk av forskare vid andra institutioner, universitet och högskolor såväl inom som utom landet. De senaste årens utveckling och breddning av forskningsverksamheten att omfatta även konserveringsvetenskap har också bidragit till nya och viktiga samarbeten, bland annat med CATS och RAÄ.

- Kvalitetsaspekt: Kvalitetssäkring

Forskningen är en förutsättning för att hög kvalitet och aktualitet i den publika verksamheten ska kunna upprätthållas. I myndighetens arbete för att säkra kvalitén i forskningen är museets forskningsråd, deltagande i konferenser och seminarier, liksom kontinuerliga kontakter med forskarkolleger världen över, av stor vikt. Genom medlemskapen i RIHA och DiVA har verksamheten tillgång till granskning genom peer-review vilket borgar för hög vetenskaplig standard.

- Kvalitetsaspekt: Kommunikation/spridning

Nationalmuseum bidrar till forskningens spridning genom sina utställningar, kataloger och övrig publik verksamhet. Publikationer i såväl digital som traditionell form är grundläggande för forskningens kommunikation och spridning inom den vetenskapliga världen. Medlemskapen i RIHA och DiVA ger myndigheten tillgång till olika kvalitetssäkrade kanaler för de vetenskapliga publikationerna. Även den digitala *Art Bulletin of Nationalmuseum Stockholm* är en väg för internationell spridning av forskning av relevans för museets samlingar och verksamhet.

SAMMANFATTNING

Myndigheten arbetar kontinuerligt för att säkerställa forskningens kvalitet genom samarbeten och nätverk samt medverkan i konferenser och seminarier. Medlemskapet i RIHA förankrar museets forskningsverksamhet i ett internationellt sammanhang av högt ansedda forskningsinstitut som verkar under liknande förutsättningar, med högt ställda krav på kvalitet. Genom den publika verksamheten uppfyller museet målsättningen att förmedla aktuell forskning till publiken.

Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde bedömer utifrån angivna kvalitetsaspekter och förutsättningar att forskningsverksamheten är av god kvalitet och i hög grad bidrar till fördjupning och spridning av kunskap om samlingarna och deras historia.

Kostnader

Prestationen omfattar forskning, publikationer, bildarkiv, konstabibliotek och arkiv.

Tabell 35

Kostnader Forskningsverksamhet (tkr)	2015	2014	2013
Nationalmuseum	15 431	16 590	15 977
Prins Eugens Waldemarsudde	365	394	1 063
TOTALT	15 796	16 984	17 040

Under 2015 har Nationalmuseums forskningsverksamhet haft något lägre kostnader genom omorganisationens fördelning av tjänster.

8. Samverkan och kulturellt utbyte

Olika typer av samarbeten och utbyten, nationella som internationella är också en förutsättning för myndighetens verksamhet och utveckling och utgör grunden för mötet med publiken.

8.1 Regional närvaro

MYNDIGHETENS UPPDRAG

RB15–3 NMW ska se över möjligheterna till ökad samverkan med institutioner i regioner i Sverige som myndigheten bedömer har mindre tillgång till äldre måleri, skulptur, teckning och grafik, företrädesvis från tiden före år 1900, samt porträtt och konsthantverk från äldre tid till nutid.

NATIONALMUSEUM

Nationell samverkan

Inom ramen för Nationalmuseums projekt Nationell samverkan har museets samlingar sedan 2012 visats i tio olika utställningssamarbeten från Umeå i norr till Ystad i söder. Under 2015 avslutades samverkansprojektet med visning av utställningen *Slow Art* på Jönköpings Länsmuseum och därefter på Ystad konstmuseum.

Nationalmuseum Norr, Jamtli, Östersund

Nationalmuseum har tillsammans med Stiftelsen Jamtli i Östersund verkat för uppförandet av en utställningslokal i anslutning till länsmuseet, ett Nationalmuseum Norr (NM Norr). För regionen handlar projektet om demokrati, ekonomi, turism, kultur och bildning men samarbetet skulle också öka tillgängligheten och bredda verksamheten för bägge parter samt utgöra en förstärkning av konsten och designens roll och betydelse i mellansverige. I december 2015 säkrades sista delen i finansieringen av en utbyggnad av Jamtli. Regeringen har också tilldelat Nationalmuseum utökade anslagsmedel från 2016 för regional verksamhet vilket ger museet möjlighet att inleda verksamhetsplaneringen för NM Norr på allvar.

Röhsska museet Göteborg

Under året har Nationalmuseum inlett samtal med Röhsska museet och Göteborgs Stad om en eventuell samverkan mellan museerna. Nationalmuseum ser gärna ett långsiktigt och fördjupat samarbete med Röhsska i syfte att öka den regionala närvaron och genom ett utvidgat designuppdrag kunna skapa en utgångspunkt för en form- och designsamling i världsklass.

Övriga samarbeten

Nationalmuseums framgångsrika samarbete med Swedavia och porträttfotoutställningen *Crossing Borders* fortsatte under året med visning på Malmö, Göteborgs, Visbys och Åre/Östersunds flygplatser. Genom *Crossing Borders* har museets konst blivit tillgänglig för en större och bredare publik på oväntade platser.

Under hösten 2015 visades i ett samarbete mellan Nationalmuseum och Jernhusen, utställningen *Det offentliga rummet*, ett 30-tal reproducerade konstverk på plank och byggnader runt den blivande pendeltågsstationen och hotell Stockholm Continental vid Stockholms Centralstation. Genom samarbetet med Jernhusen gavs möjlighet att nå ut direkt till människor i gatumiljö och skapa en brygga mellan historien och samtiden med utgångspunkt i konsten.

Utställningsverksamheten vid NM Design har också lett till flera och nya samarbeten, bland annat med Form/Design Center Malmö.

8.2 Internationellt och interkulturellt utbyte

MYNDIGHETENS UPPDRAG

SFS 2007:1175-4§ Myndigheten ska i sin verksamhet integrera /.../ ett internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete.

Samarbetet med andra museer och institutioner är av stor vikt för myndigheten. Det internationella och interkulturella utbytet bedrivs framförallt inom ramen för myndighetens forskningsverksamhet samt genom utställningsprojekt och lånehantering. Utbytet gör det möjligt att producera stora internationella utställningar och att visa samlingarna utanför landet samt utbyta viktiga forskningsrön.

NATIONALMUSEUM

Under museibyggnadens renovering är både enskilda utlån- utställnings- och även forskningssamarbeten särskilt betydelsefulla, inte minst de internationella.

Bland de samarbeten genom utlån museet haft under 2015 kan nämnas National Gallery i London, Petit Palais i Paris, Rijksmuseum i Amsterdam, samt ett större utlån till utställningen *Carl Fredrik Hill* på Nivaagards Maalerisamling i Danmark. [5.2]

Personalens särskilda kompetens och specialisering är inte bara en tillgång för museet men även en efterfrågad resurs nationellt och internationellt och Nationalmuseums medlemskap i organisation RIHA har gett ökade möjligheter till global samverkan inom konstvetenskaplig och materialteknisk forskning.

Förra året valdes chefen för Bevarande- och fotoavdelningen till vice ordförande i ICOM-CC:s (International Council of Museums–Committee for Conservation) styrelse för perioden 2014-2017. Bevarande- och fotoavdelningens chef ingår också i den vetenskapliga kommittén CATS. Under 2015 har Nationalmuseum i samarbete med Oslo Universitet och Metropolis Universitet i Finland inlett förbreddelserna för den CATS-konferens som ska hållas i Köpenhamn 2016.

Tillsammans med CATS och RAÄ har museet också bedrivit forskningsprojekt som involverat Staatliche Akademie der Bildenden Künste, Stuttgart. Andra konserveringstekniska projekt under året har utförts i samarbete med konstmuseet Sinebrychoff, Helsingfors samt Royal Institut for Cultural Heritage, Bryssel.

Det kulturella utbytet omfattar även medverkan och deltagande i olika symposier och konferenser. Samlingarnas chef medverkade i symposiet *Cultural Heritage at Risk - The Role of Museums in War and Conflict*. I symposiet deltog bland annat experter på kulturarven i Irak, Syrien och Libanon samt representanter för British Museum såväl som den amerikanska militären.

Publika avdelningens chef deltog i konferensen Communicating the Museum i Istanbul med föredraget *Audiences; Stay Tuned on* om samarbeten med externa parter och Överintendenten medverkade vid Hermitagets konferens *Museum of the XXI Century New Educational Strategies* i St Petersburg med föredraget *New Educational Programs as a part of Strategy of the Nationalmuseum, Stockholm*.

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Prins Eugens Waldemarsudde samverkar kontinuerligt med museer runt om i Norden och övriga Europa, dels genom utlån och inlån av konstverk till utställningar men också genom forskningssamverkan kring museets samlingar och enskilda konstnärskap. Museet samverkar även i olika projekt med andra institutioner, universitet, högskolor, stiftelser föreningar och företag i Sverige.

8.3 Myndigheter och andra aktörer

MYNDIGHETENS UPPDRAG

SFS 2007:1175-7a§ Myndighetens samverkan med myndigheter och andra aktörer ska omfatta det civila samhällets organisationer.

Kontakterna med olika aktörer har under året vidgats och fördjupats och lett till intressanta och utvecklande möten och samarbeten som bidragit till positiva utbyten och förstärkningar i myndighetens verksamhet. Under 2015 har myndigheten varit engagerad i en rad olika projekt som bidragit till att utveckla verksamheten och kompetensen;

- Centralmuseernas samarbetsråd (CMS)
Tillsammans med tio museimyndigheter och fyra stiftelsemuseer, alla under Kulturredamentet, ingår myndigheten i CMS, ett nätverk på chefsnivå. Rådet arbetar med museigemensamma frågor framförallt inom digitalisering, e-förvaltning och upphandling.

NATIONALMUSEUM

Under renoveringen av Nationalmuseums huvudbyggnad på Blasieholmen är det särskilt angeläget för Nationalmuseum att etablera olika typer av samarbeten;

- Riksantikvarieämbetet (RAÄ)
Inom ramen för den överenskommelse om samarbete inom konserveringsvetenskap och samlingsförvaltning som slöts med RAÄ 2013, genomfördes under året ett forskningsprojekt. Vidare arrangerades en gemensam workshop i riskvärdering och Nationalmuseums möbelkonservator deltog som gästkollega i RAÄ:s Kulturvårdslaboratorium i Visby. Museet ingick även i RAÄ:s referensgrupp för Spectrum 4.0.
- Statens fastighetsverk (SFV)
Nationalmuseum och SFV har haft regelbunden samverkan kring frågor rörande renovering med anpassning av museibyggnaden efter verksamhetens krav och behov.
- Digisam
Digisam är Riksarkivets samordningssektariat för digitalisering, digitalt bevarande och digital förmedling av kulturarvet. Museet har under året deltagit i Digisams arbetsgrupper för upphovsrätts- och bevaradefrågor.
- Swedavia
Nationalmuseum och Swedavia har under året samverkat kring utställningsprojektet *Crossing Borders* som visats på flera flygplatser i Sverige.
- Jernhusen
Nationalmuseum och Jernhusen har under året samverkat kring utställningsprojektet *Det offentliga rummet* med reproduktioner av verk ur samlingarna på byggplank runt kvarteren vid Centralstationen i Stockholm.
- Konstakademien
Genom samarbete med Konstakademien har Nationalmuseum kunnat fortsätta sin publika verksamhet med utställningar och pedagogisk verksamhet.
- Kulturhuset Stadsteatern
Genom fortsatt samarbete med Kulturhuset Stadsteatern har Nationalmuseum kunnat skapa en arena för NM Design i utställningslokalen på Kulturhuset.
- Thielska Galleriet
Under 2015 har det samarbete mellan institutionerna som inleddes föregående år, fortsatt, framförallt genom låneverksamhet.
- Stockholms stad – Kulturfestivalen
Museet har under flera år deltagit i Stockholm Stads Kulturfestival där Nationalmuseum tillsammans med andra aktörer fått möjlighet att nå ut till och engagera nya målgrupper.

- Fryshuset
Under året har Nationalmuseum fortsatt samarbetet med Fryshuset som inleddes 2014, bland annat i lovverksamheten, *Lovely Days*.
- Pedagogernas samarbeten
Nationalmuseum har under 2015 inom ramen för pedagogernas arbete samverkat med flera olika parter och organisationer i olika projekt, bland annat Äldreboendet Alströmerhemmet och Temabo, Väsbygården i Vallentuna, Oxhagsskolan i Akalla, Xenter/Tumba gymnasium, KomVux, Riksgymnasium för rörelsehindrade samt Folkets Hus och parker.
- Praktikanter
Myndigheten har under 2015, i samarbete med Arbetsförmedlingen, haft två praktikanter i olika arbetsmarknadspolitiska åtgärder samt fem praktikanter från Stockholms och Uppsala Universitet, Humanistiska fakultetet vid Oslos Universitet samt en lärling från Yrkeshögskolan.

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

- Kungl. Musikhögskolan/Edsberg
Sex konserter genomfördes i programserien *Musik på Udden* i samverkan med Kungl. Musikhögskolan/Edsberg och violinisten Anders Lagerqvist.
- Carl Malmstens Furniture Studies, Linköpings universitet
Det samarbete som 2013 inleddes med Carl Malmsten Furniture Studies vid Linköpings universitet i samband med utställningen om Carl Malmsten, fortsatte även under 2015.
- Åke Andrén Stiftelsen
Under året inleddes ett samarbete med Åke Andrén Stiftelsen kring ett konstnärsstipendium om 500 000 kr till en ung lovande konstnär där pristagarens arbete presenteras i utställningsform på Waldemarsudde.
- Nobelförsamlingen
Waldemarsudde genomförde i samband med utdelningen av Nobelpriset ett samarbete med Nobelförsamlingen där museichefen presenterade verksamheten för pristagarna i medicin och fysionomi med en därpå följande middag i Prinsens matsal.
- Parkteatern/Stadsteatern
Fyra teaterföreställningar för barn med efterföljande friluftsmåleri arrangerades i samarbete med Parkteatern/Stockholm stadsteater.
- Samarbeten skolverksamhet samt barn och unga
Genom skolverksamheten har museet under året samarbetat med: Campus Manilla, Tallkrogens skola, Berghemsskolan, Magelungen Utveckling AB, Järfälla kultur, Mediepedagogiskt Centrum och KULAN. Museets verksamhet för barn och unga har omfattat samarbeten med Barn i stan, Marionetteatern, skådespelaren och dramapedagogen Erica Löfgren samt illustratören och tecknaren Karl Johnsson.
- Svenska Publika Parker Waldemarsudde ingår i nätverket för Svenska Publika Parker SSPPG (Swedish Society of Public Parks and Gardens).
- Referensgrupper - Kulturrådet och Stockholms stad
Museichefen ingår i en referensgrupp i samband med Statens Kulturråds utredning av konstnärshem i Sverige samt i Stockholms stads referensgrupp för Kultur- och utvecklingsstöd.
- Praktikanter
Waldemarsudde samverkar kontinuerligt med universiteten gällande praktikplatser. Under året tog museet emot fyra praktikanter från curatorutbildning och kulturarvsprogram, en praktikant från en folkhögskola samt en praktikant från Arbetsförmedlingen för arbetsträning. Vidare har ett tiotal trädgårdsmästarpraktikanter från olika trädgårdsskolor tagits emot.

8.4 Moderna Museet

MYNDIGHETENS UPPDRAG

SFS 2007:1175-7§ Myndigheten ska samarbeta med Moderna Museet om gemensamma funktioner.

Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde och Moderna Museet har sedan delningen av Statens Konstmuseer 1999, i enlighet med myndighetens instruktion, samarbetat om den gemensamma funktionen Konstbiblioteket.

Konstbibliotek

Konstbiblioteket är Moderna Museets och Nationalmuseums gemensamma resurs för konst, fotografi och design och ett av Nordens största specialbibliotek. Bokbeståndet som speglar museernas samlingar och verksamhet från renässansen fram till idag, vänder sig till alla konstitresserade, såväl forskare och museianställda som allmänheten. En stor del av bibliotekets samling utgörs av monografier över konstnärer och fotografer samt utställningskataloger och auktionskataloger. Biblioteket har även stora samlingar med pressklipp.

Nationalmuseum är huvudman för verksamheten men de båda museerna samråder inom ramen för ett biblioteksråd om budgetramar och övriga övergripande frågor avseende den gemensamma funktionen.

Konstbibliotekets lokaler på Skeppsholmen öppnades för besökare i november 2014 efter att ha renoverats och tillgänglighetsanpassats.

Under året besöktes Konstbiblioteket och arkivet av närmare 900 personer vilket är de högsta besökstalen sedan 2011. Antalet inkomna förfrågningar, liksom antalet utlån var också högre än föregående år.

9. Prins Eugens Waldemarsudde; Övrig verksamhet

MYNDIGHETENS UPPDRAG

SFS 2007:1175-5 § Verksamheten vid Prins Eugens Waldemarsudde ska bedrivas i enlighet med föreskrifterna i prinsens testamente.

9.1 Fastighet

Året har präglats av riksdagens framställan i budgetpropositionen för 2015 där riksdagen godkänner att staten avstår sina anspråk på äganderätten till byggnader och inventarier vid Prins Eugens Waldemarsudde. Sedan regeringen fattat beslut i frågan tog Stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde formellt över ägande och förvaltning av egendomen från Statens Fastighetsverk (SFV) den 1 oktober 2015.

Att Stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde är fastighetsägare och förvaltare av egendomen har inneburit många nya arbetsuppgifter och ansvarsområden, bland annat som hyresvärd till sex lägenheter på området. För att möta de nya uppgifterna har olika avtal tecknats för att omhänderta fastighetsdrift- och skötsel, dygnetrunt-jour och fastighetstekniker m.m.

I samband med processen kring övertagandet av egendomen har mycket av det planerade och normala underhållet av fastigheten hänskjutits till kommande år. Stiftelsen räknar dock med att detta ska vara tillbaka på samma nivå som tidigare under 2016.

Visst underhållsarbete har dock gjorts under året, bland annat ett större gräv- och dräneringsarbete för att fuktsäkra delar av Slottets grund. Tekniska investeringar har skett för att kunna manövrera styr- och reglertekniska klimatinstallationer på distans och ett större projekt har också initierats i syfte att byta ut parkbelysningens ljuskällor till LED.

9.2 Trädgård

Park- och trädgårdsavdelningen vid Waldemarsudde ansvarar för bevarandet av parkens utformning, blomsteranläggningar, vägar och inventarier som möbler, urnor, vattenspel och maskiner, produktionsytor samt växthus, träd, buskar, gräsmattor och ängsmark. Avdelningen underhåller också dekorationsväxterna i museets olika delar.

Under 2015 påbörjades en översyn av arbetsprocesser och rutiner vid avdelningen i syfte att effektivisera verksamheten.

Arbetet vid avdelningen omfattar daglig skötsel och tillsyn utifrån de skötseldokument som utarbetats enligt gammal förlaga från museets arkiv. Även parkens planteringsytor planteras efter rekommendationer hämtade från arkivet. Växtproduktionen omfattar såväl utplanteringsväxter som krukväxter och snittblommor. Utöver växthusodlingen av det traditionella blomstersortimentet specialodlas unika arter och sorter.

Trädvård, ängsslåtter, underhåll av prinsens grav, växthusteknik samt maskinreparationer är utlagda på entreprenad.

Under året har trädmästarna utfört kronstabiliseringar, urglesningar, fruktträdsbeskränning samt några trädfällningar. Dessutom har arbetet med grävning av trädspeglar fortsatt och glesningar har gjorts i Friesens park med flistäckning runt de sparade träden.

Projektet, *Vilda vårlökar*, ett samarbete mellan Waldemarsudde och landskapsarkitekten Ulf Nordfjell, Rosendals trädgård, Millesgården samt blomsterlöksimportören Verver Export, har för Waldemarsuddes del inneburit plantering av 2 000 vårlökar på gräsmattan framför Galleriet.

Renovering och vård av möbler och urnor i parken samt skötsel och vård av maskinparken genomförs kontinuerligt. Under året prioriterades de större vitaparkmöblerna som reparerades och målades. Även urnor, tunnor i trä samt några bänkfönster har reparerats.

Visningar

Såväl allmänna som bokade visningar har genomförts av park- och trädgårdsavdelningen. Visningsverksamheten inleddes med ett föredrag, *Waldemarsuddekrukan 100 år*, där Waldemarsuddes florist också visade hur tulpaner och andra vårblommor kan arrangeras i krukan som i samband med jubileet också tagits fram i en blågrå nyans. Ca 80 personer deltog.

Till utställningen *Prins Eugen 150 år – Fasetter ur ett liv* arrangerades, med bidrag från Waldemarsuddes Vänner, en trädgårdsinstallation i ateljévåningen med möbler, bänkfönster, växtbäddar och levande växter och blommor.

I april anordnades en visning av lökplanteringarna på Rosendal och Waldemarsudde som en del av projektet *Vilda vårlökar* och vidare genomförde trädgårdsmästaren visningen *Träd om våren i prinsens park*.

Waldemarsuddes Trädgårdsdagar ägde rum under två dagar i maj med öppet trädgårdsmästeri och växthus samt visningar och försäljning av plantor och pelargonsticklingar. Över 200 personer besökte Trädgårdsdagarna.

Under sommaren visades trädgården varje torsdag under rubriken *Prinsens blommande trädgård*. Ca 150 personer valde att gå med på visningarna som ingick i entréavgiften.

I början av september höll floristen föredrag och visade olika blomsterarrangemang där ca 45 personer deltog.

Waldemarsuddes Höstmarknad, som genomfördes sista helgen i september med visningar och blomsterarrangemang, lockade över 200 besökare. Till Höstmarkanden anordnades dessutom en pelargonutställning i orangeriet och en workshop i ett av växthusen.

Till första advent ordnade trädgårdsavdelningen, i samarbete med butiken, julförsäljning av egentillverkade julkransar och julblommor. Över 100 besökare kom till föredrag om julens blommor med exempel på vackra arrangemang i sällskapsvåningens salong.

SAMMANFATTNING

Arbetet med fastighet, park och trädgård vid Waldemarsudde är ett specialiserat och kvalificerat arbete och omfattar alla förekommande skötselåtgärder, från framförande av maskiner och snickeriarbete till blomsterarrangemang. Årets insatser för Waldemarsuddes byggnader, samlingar, park och trädgård har utförts i enlighet med uppdraget och prinsens föreskrifter för ett välbevarat kulturarv.

10. Personal och kompetensförsörjning

MYNDIGHETENS UPPDRAG

SFS 2000:605 Kap 3 § 3 Myndigheten ska redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som avses i 1 § första stycket. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter.

10.1 Kompetensförsörjning

Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde är en kunskapsintensiv organisation och myndighetens förmåga att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla kompetens är avgörande för verksamheten. Målsättningen med kompetensförsörjningen är att säkerställa att verksamhetens behov av kompetens är tillgodosedd på kort och långt sikt för att på bästa sätt kunna genomföra myndighetens uppdrag.

Attrahera och rekrytera

Att attrahera och rekrytera kompetenta medarbetare är en förutsättning för att myndigheten ska kunna genomföra sitt uppdrag. Generellt sett har myndigheten inga svårigheter att attrahera och rekrytera medarbetare inom konstvetenskapliga yrken men myndigheten kan ibland se svårigheter i att rekrytera kompetenser inom övriga områden.

Myndigheten har under 2015 rekryterat 27 nya medarbetare, varav över 40% säsongsanställda museilärare med en till två månaders anställningstid under sommaren. Myndigheten har fått ett stort antal ansökningar och ett flertal kvalificerade kandidater till de sökta befattningarna. Flertalet av rekryteringarna har varit s.k. ersättningsrekryteringar men myndigheten har även nyrekryterat personer med specifik profil och kompetens.

Årets rekryteringar har till största delen utgjorts av tidsbegränsade anställningar medan ca 15% har avsett tillsvidareanställningar. Andelen tidsbegränsat anställda har dock minskat de senaste tre åren och beräknas inte öka igen förrän till inflyttningsskedet i det nyrenoverade museet för att sedan minska när inflyttningen avslutats. Utöver tillsvidare och tidsbegränsat anställda arbetar tillfälligt tim- och arvodesanställd personal som t.ex. externa pedagoger, museivakter och säljare i butik.

Under 2015 har myndigheten haft en restriktiv hållning till så kallade ersättningsrekryteringar dels på grund av ekonomiska faktorer dels på grund av ett strategiskt ställningstagande där myndigheten avser att verka för en långsiktig och ändamålsenlig kompetensförsörjning. För att säkerställa och kvalitetssäkra den framtida kompetensförsörjningen ska chefer med personalansvar kontinuerligt analysera hur verksamheten ska organiseras och bemannas inom enheten respektive avdelningen.

Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde får många förfrågningar om möjlighet till praktik, både från studenter och från arbetssökande. Myndigheten har under 2015, i samarbete med Arbetsförmedlingen, haft tre praktikanter i arbetsmarknadspolitiska åtgärder och sammanlagt tio praktikanter med studiepraktik från Stockholms universitet, Uppsalas universitet, universitetet i Oslo och Yrkeshögskolan m.fl.

Utveckla och behålla

Kompetensutveckling av medarbetare sker i första hand genom närmaste chefs försorg och ansvar; chefen är ansvarig för planering av medarbetarnas utveckling utifrån museets verksamhetsidé och vision och medarbetarnas behov. Alla medarbetare ska ha en individuell handlings- och utvecklingsplan som diskuteras vid det årliga medarbetarsamtalet. Myndigheten har även under året infört korta regelbundna mål- och resultatsamtal mellan chef och medarbetare, ett så kallat kvartssamtal, som ska genomföras varje månad.

Myndigheten erbjuder medarbetare såväl interna som externa kompetenshöjande insatser såsom kurser och utbildningar, studieresor, internationella konferenser, arbetsgivarsamverkan samt partsgemensamma aktiviteter.

En introduktionsutbildning för alla nyanställda har genomförts under året. Utbildningen har genomförts som ett halvdagsseminarium och har bland annat innehållit inslag om myndighetens uppdrag och verksamhetsplanering, offentlighetsprincipen, diarieföring och upphandling. Den myndighetsövergripande introduktionsutbildningen kompletteras med säkerhetsgenomgång och genomgång av lön- och anställningsvillkor.

Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde har svårt att erbjuda de anställda en karriär inom myndigheten vilket dels beror att myndigheten är relativt liten och dels för att myndigheten präglas av många skilda professioner. Trots detta arbetar myndigheten i möjligaste mån med intern rörlighet för att ta tillvara och utveckla den kompetens som finns inom organisationen. Myndigheten har en generös hållning när det gäller att bevilja tjänstledigheter för de anställda. Under 2015 var mer än 5% av de anställda tjänstlediga främst för annan anställning.

Personalstruktur

Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde har haft ett genomsnitt på 154 anställda (inklusive åtta tjänstledigt anställda) under 2015. Andelen genomsnittligt anställda har minskat de senaste åren men den största förändringen skedde under 2015 då antalet minskade med 16 individer i jämförelse med året innan framförallt beroende på färre tidsbegränsat anställda sedan evakueringen av museibygnaden avslutades 2014. Myndigheten har under året även haft en restriktiv hållning när det gäller ersättningsrekryteringar.

Tabell 36

Antal anställda NMW	2015	2014	2013
Antal anställda kvinnor	102	111	112
Antal anställda män	52	59	66
Totalt antal anställda	154	170	178
Totalt Årsarbetskrafter (ÅAK)	130	144	160
Varav män	46		
Varav kvinnor	84		

Hos Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde finns sedan länge en klar dominans av kvinnlig arbetskraft. Även under 2015 var könsfördelningen ojämn, 34% var män och 66% var kvinnor. Könsfördelningen inom myndigheten svarar i stort mot den fördelning som finns inom de utbildningar som är adekvata för myndighetens verksamhetsområde. Sökande till lediga befattningar vid myndigheten är till övervägande andel kvinnor. Myndigheten strävar efter att utjämna könsfördelningen i samband med rekryteringar.

Medelåldern på anställda vid Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde var densamma som tidigare år, det vill säga 49 år; 47 år för kvinnor och 51 år för män. Medelåldern för kvinnor har minskat något men i övrigt är den totala medelåldern oförändrad sedan tre år tillbaka. Av myndighetens anställda är ca 11% av personalstyrkan över 60 år vilket innebär att pensionsavgångarna kommer att vara stora under flera år framöver. Det kan i sin tur leda till att myndighetens medelålder sänks något men nuvarande åldersstruktur indikerar möjligen att en stor del av befattningarna kräver längre utbildning och gedigen erfarenhet. Myndighetens organisation präglas av en hög kunskapsnivå, ungefär hälften av samtliga anställda har akademisk bakgrund eller högre utbildning.

Sammantaget bedömer Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde att myndigheten vidtagit relevanta och tillräckliga åtgärder i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och regleringsbrev och att vidtagna åtgärder har bidragit till att fullgöra uppgifterna.

10.2 Hälsa och arbetsmiljö

En bra arbetsmiljö bidrar till att göra Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde till en attraktiv och utvecklande arbetsplats. Arbetet med arbetsmiljön har därför identifierats som ett område som myndigheten vill prioritera och arbeta vidare med genom att exempelvis förbättra de psykosociala skyddsronterna.

Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde har under 2015 fortsatt att erbjuda sina anställda sjukvårdsanslutning och hälsoundersökningar hos företagshälsovården. Vidare har myndigheten anlitat företagshälsovårdens tjänster som rehabiliteringskoordinator, arbetsmiljöingenjör och föreläsare. Under våren anordnades ett halvdagsseminarium för alla anställda på temat *Vad är stress och hur påverkar det mig*. Under året har företagshälsovården även anlitats för flera mätningar och utredningar av inomhusklimatet på en av myndighetens arbetsplatser.

Myndigheten erbjuder sina anställda subventionerade motionskort och massage på arbetsplatsen samt möjlighet att träna på arbetstid. Under året har ett nytt avtal om massage på arbetsplatsen upphandlats med en ny leverantör. Utöver dessa insatser har myndigheten erbjudit olika friskvårdsaktiviteter som startavgifter för lag i stafettlöpning samt erbjudande om att testa yoga.

Samtliga ovan nämnda insatser har genomförts enligt myndighetens målsättning att öka välbefinnande, trivsel och effektivitet för alla anställda.

Nationalmuseum befinner sig i en omfattande förändringsprocess i syfte att anpassa verksamheten och organisationen inför nyöppnade av museet. Under 2015 genomfördes en omorganisation. Denna process skapade en del oro och missnöje i organisationen och för att hantera detta genomfördes ett omfattande arbete med riskanalys och riskhantering. Riskhanteringsarbetet skedde i samverkan mellan parterna och skyddsombud och övergick vid årsskiftet till att fortsätta i det löpande arbetsmiljöarbetet.

En medarbetarundersökning i form av en arbetsmiljöenkät genomfördes i slutet av året. Resultatet kommer att redovisas och hanteras av myndigheten under 2016.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron i relation till den tillgängliga arbetstiden för Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde var 3,9 % under 2015. Sjukfrånvaron ligger på samma nivå som föregående år men har ökat något i jämförelse med 2013. Möjliga förklaringar till detta kan vara genomförda organisationsförändringar samt flera chefsavgångar.

Av den totala sjukfrånvaron utgjorde långtidssjukskrivna (mer än 60 dagar) 52,9 % vilket är en minskning från föregående år. I likhet med föregående år har åldersgruppen 30-49 år den högsta sjukfrånvaron. I åldersgruppen upp till 29 år har det skett en ökning vilket till stor del beror på att några individer i gruppen under året varit sjukskrivna 8-14 dagar.

Sjukfrånvaron var högre bland kvinnor (5,0%) i jämförelse med män (1,9%). Frånvaron bland kvinnor har ökat med 1,5 procentenheter vilket är oroande. Sjukfrånvarostatistiken för män har minskat med 2,6% jämfört med föregående år vilket främst beror på att några män i åldersgruppen 30-49 år var långtidssjukskrivna under 2014. Myndigheten arbetar kontinuerligt med att försöka minska sjukfrånvaron genom att arbeta både med förbyggande arbetsmiljöarbete samt ha ett väl fungerande rehabiliteringsarbete. Under 2016 kommer myndigheten att arbeta vidare med att utveckla arbetsmiljöarbetet och ledarskapet.

Tabell 37

Sjukfrånvaro %	2015	2014	2013
Kvinnor	5,0	3,5	3,5
Män	1,9	4,5	2,7
Anställda 50 år eller äldre	3,6	3,1	3,7
Anställda 30-49 år	4,4	5,0	2,8
Anställda – 29 år	3,3	1,5	*
Total sjukfrånvaro (alla) %	3,9	3,9	3,2
<i>varav andel långtidssjukfrånvaro (över 60 dagar)</i>	52,9	60,7	43,9

* Ingen redovisning avges om antalet individer understiger 10 personer

11. Avgiftsbelagd verksamhet

RB15-6.4 Villkor för avgiftsbelagd verksamhet

NMW ska redovisa avgiftsbelagd verksamhet enligt RB:s indelning. För försäljning av varor respektive undersökningar, utredningar och andra tjänster ska såväl intäkter som kostnader redovisas. För övrig avgiftsbelagd verksamhet redovisas endast de sammanlagda intäkterna.

Ett ackumulerat överskott avseende försäljning av Waldemarsuddekrukan för PEW får användas för att finansiera myndighetens övriga verksamhet.

Tabell 38

Myndighetens avgiftsbelagda verksamhet 2014

VERKSAMHET	t.o.m. 2013	+ / - 2014	Int. 2015	Kostn 2015	+ / - 2015	Ack. + / - utg. 2015
Verksamhet med full kostnadstäckning						
Försäljning av varor NM	-566	-959	1 729	2 358	-629	-2 154
Försäljning av varor PEW	4 958	79	9 238	8 913	326	4 712
Undersökningar, utredningar och andra tjänster	0	0	336	336	0	0
Summa (tkr)	4 392	-880	11 303	11 607	-303	2 558
Övrig avgiftsbelagd verksamhet						
Entréer och visningar			17 907			
Övrigt			15 498			
Summa (tkr)			33 405			

Nationalmuseums butik har de senaste åren ackumulerat ett underskott. Underskottet kommer troligen fortsätta att öka tills dess att den nyrenoverade museibygnaden på Blasieholmen öppnas. Myndigheten bedömer att resultatet av varuförsäljningen kommer att vara i balans 3-5 år efter nyöppnandet.

12. Kostnader

12.1 Lokalkostnader

RB15-1 NMW ska specificera myndighetens totala lokalkostnader för 2015 enligt instruktioner i RB. Om museet har fler än en hyresvärd ska kostnaderna fördelas per hyresvärd.

Tabell 39

Lokalkostnader NMW (tkr)	Hyra	El & upp- värmning	Reparationer & underhåll	Övrig drift	SUMMA
Statens fastighetsverk ¹	17 242	1 004	39	904	19 189
Stockholms Hamn AB ²	8 895	181	37	401	9 514
Stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde	1 728	21	18	601	2 368
NAPF	5 772	238	5	133	6 148
Tryckfast	2 606	172		26	2 804
Akademien för de fria konsterna	2 311			343	2 654
Kulturhuset Stadsteatern	586		867	196	1 649
Riksantikvarieämbetet	205				205
Övriga	166		16	1	183
TOTALT (tkr)	39 511	1 616	982	2 605	44 713

¹ I hyreskostnaden för Statens Fastighetsverk ingår 87 tkr avseende hyra av tjänstebostad på Prins Eugens Waldemarsudde som myndigheten vidareförhyr till museichefen på Waldemarsudde. Enligt 9a § Lokalförsörjningsförordningen krävs tillstånd för vidareuthyrning till anställd. Sådant tillstånd har tidigare saknats. Från och med oktober 2015 fakturerar dock Stiftelsen hyran direkt till Waldemarsuddes museichef.

² I hyresavtalet med Stockholms Hamn ingår avbetalning av en stor hyresgäst Anpassning som bekostats av hyresvärden. Konstruktionen av avtalet innebär att tillstånd från regeringen krävs enligt 9 § 2. En begäran om tillstånd skickades under 2014 till regeringen. Ekonomistyrningsverket har tillstyrkt avtalet.

12.2 Utställningsersättning

RB15-1 NMW ska mot bakgrund av gällande avtal mellan staten och berörda konstnärsorganisationer om konstnärers medverkan och ersättning vid utställning av konstverk särskilt redovisa utbetalda ersättningar till konstnärer som gjorts i enlighet med avtalet.

NATIONALMUSEUM

Utställningar 2015	Konstakademien & NM Design	Utställnings ersättning (tkr)
Denise Grünstein – En Face	Denise Grünstein	47 300
Subjektiviteter	Konstnärer/designers (20 st av 24)	113 211
Allt ska bort!	Ann-Sofie Back	26 400
Stockholmsglas	Konstnärer/designers (10 st)	110 000
Hemma i framtiden	Konstnärer/designers (21 st av 28)	120 304
Projektcontainern	Bea Szenfeld AB	11 880
Projektcontainern	Finn Ahlgren	26 400
Projektcontainern	Nutida svenskt silver (32 st)	64 500
Projektcontainern	Thorunn Design	17 100
SUMMA		537 095

PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Utställningar 2015	Konstnär	Utställnings ersättning (tkr)
Gläntor, gömmen	Lars-Olof Loeld	64 500
Tystnadens Revir	Nils Gunnar Zander	59 400
Naturens skiftningar	Ruben Heleander	59 400
SUMMA		183 300

13. Övriga väsentliga händelser

Upphandling

Myndigheten arbetar kontinuerligt med att stärka affärskompetensen.

Under 2015 har myndigheten gjort direktupphandlingar över direktupphandlingsgränsen inom framförallt områdena säkerhet, marknadsföring, utställningstekniska tjänster, städtjänster och juristtjänster. Sammanlagt uppgår värdet av dessa direktupphandlingar till knappt 10 mkr varav 2 mkr avser bevakningstjänster där anmälan om avsteg gjorts till Kammarkollegiet. Myndigheten har ingått nytt avtal för bevakningstjänster som gäller från den 1 juni 2015. Avtalet har upphandlats i gemensam upphandling tillsammans med ett antal andra museimyndigheter. Centralmuseerna förbereder gemensam upphandling av juristtjänster.

Inköpsfunktionen arbetar med att säkerställa att Lagen om offentlig upphandling följs genom stöd till beställare, utbildning och kontroll.

Rättsliga tvister

I samband med att Nationalmuseumbyggnaden på Blasieholmen stängdes för renovering 2013 var myndigheten tvungen att säga upp andrahandshyresavtalet med restaurangen. 6,1 mkr betalades ut som ersättning för förlorad inkomst. Restauratören valde trots detta att stämma myndigheten och yrka ett större skadestånd. Under 2015 tilldömde tingsrätten restauratören ytterligare 11,9 mkr i skadestånd samt 1,3 mkr i rättegångskostnader. Domen är överklagad till hovrätten. Förhoppningen är att ärendet kan avgöras under 2016. [14.4 not 24]

Nationalmuseum driver också en process i Frankrike för att återbörda ett stulet föremål till samlingarna.

14. Finansiell redovisning

14.1 Resultaträkning

	Not	2015	2014
		(tkr)	(tkr)
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		143 391	140 884
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	44 708	38 340
Intäkter av bidrag	2	9 890	11 288
Finansiella intäkter	3	124	36
= <i>Summa verksamhetens intäkter</i>		<i>198 113</i>	<i>190 548</i>
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	88 780	93 488
Kostnader för lokaler	5	44 713	40 229
Övriga driftkostnader		57 640	52 448
Finansiella kostnader	3	134	166
Avskrivningar och nedskrivningar		7 969	6 795
= <i>Summa verksamhetens kostnader</i>		<i>199 236</i>	<i>193 126</i>
Verksamhetsutfall		-1 123	-2 578
Årets kapitalförändring	6	-1 123	-2 578

14.2 Balansräkning

TILLGÅNGAR	Not	2015-12-31	2014-12-31
		(tkr)	(tkr)
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	7	37	149
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	8	15 211	16 882
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	9	12 873	15 687
Kulturtillgångar	10	232 145	194 588
Pågående nyanläggningar	11	5 053	2 711
Summa materiella anläggningstillgångar		265 282	229 868
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	12	3 648	3 752
Fordringar			
Kundfordringar		1 707	4 755
Fordringar hos andra myndigheter		4 111	4 695
Övriga fordringar		736	730
Summa fordringar		6 554	10 180
Periodavgränsningsposter	13		
Förutbetalda kostnader		10 537	12 094
Upplupna bidragsintäkter		1 853	4 073
Övriga upplupna intäkter		287	44
Summa periodavgränsningsposter		12 677	16 211
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	14	4 761	4 196
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		0	0
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	15	2 188	757
Kassa, postgiro och bank		193	11 491
Summa kassa och bank		2 381	12 248
SUMMA TILLGÅNGAR		295 340	276 604

14.2 Balansräkning

KAPITAL OCH SKULDER	Not	2015-12-31	2014-12-31
		(tkr)	(tkr)
Myndighetskapital	16		
Donationskapital	17	232 145	194 588
Balanserad kapitalförändring	18	1 406	3 984
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	6	-1 123	-2 578
Summa myndighetskapital		232 428	195 994
Avsättningar	19		
Avsättningar för pensioner och liknande förpl.		310	0
Övriga avsättningar		576	530
Summa avsättningar		886	530
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	20	27 922	28 013
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	21	7 506	2 714
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		3 835	9 546
Leverantörsskulder		4 706	5 901
Övriga kortfristiga skulder	22	1 351	1 511
Summa skulder m.m.		45 320	47 685
Periodavgränsningsposter	23		
Upplupna kostnader		8 020	7 514
Oförbrukade bidrag		8 558	24 731
Övriga förutbetalda intäkter		128	150
Summa periodavgränsningsposter		16 706	32 395
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		295 340	276 604
Ansvarsförbindelse	24	41 345	43 769

14.3 Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag (belopp i tkr)

Anslag	Not	Ingående överförings belopp	Årets tilldelning enl regleringsbrev	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings belopp
Centrala museer: Myndigheter NM med PEW	25	-2 775	142 826	140 051	-143 895	-3 844
17 08:001 002						

	2015	2014
Inkomster under anslaget uppgår till	17 589	19 820

Finansiella villkor enligt RB 2014:	Villkor	Utfall
Utöver tilldelat belopp under anslaget får NMW disponera en anslagskredit	4 285	3 844
NMW har tillgång till en kredit på räntekontot i Riksgäldskontoret	15 000	11 429
NMW disponerar under budgetåret en låneram i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggnings-tillgångar som används i verksamheten	50 000	27 922
Anslagsposten får användas för att finansiera Prins Eugens Waldemarsudde med minst:	12 255	12 255

14.4 Tilläggsuppgifter och noter

TILLÄMPADE REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

Redovisning för Nationalmuseum (NM) med Prins Eugens Waldemarsudde (PEW) följer god redovisningssed och årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, FÅB och förordning (2000:606) om myndigheters bokföring, FBF, samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till dessa.

Fakturor understigande 20 tkr exklusive mervärdesskatt har inte bokförts som periodavgränsningsposter per 2015-12-31.

För att möjliggöra jämförbarhet mellan åren har, där så behövs, föregående års siffror räknats om enligt samma principer som årets siffror. I de aktuella fallen framgår detta i respektive not.

OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR OCH SKULDER

Kundfordringar och övriga fordringar upptas till det belopp varmed de beräknas inflyta. Övriga omsättningstillgångar och skulder värderas till anskaffningsvärdet om inte annat anges i not.

Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagens kurs.

VARULAGER

Varulagret är värderat till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde. Avdrag för bedömd faktisk inkurans har gjorts.

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde överstigande 20 tkr, och en beräknad ekonomisk livslängd om tre år eller längre, definieras som anläggningstillgång. Även objekt som utgör en fungerande enhet och vilkas sammanlagda anskaffningsvärde uppgår till 20 tkr klassificeras som anläggningstillgång.

Anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar enligt plan.

Anläggningstillgångarna skrivs av linjärt över den bedömda ekonomiska livslängden från och med den månad anläggningen tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider:

• Maskiner och inventarier	5 år
• Datorer	3 år
• Möbler	5 år
• Bilar	5 år
• Förbättringsutgifter på annans fastighet (hyresavtalets längd, max 10 år)	10 år
• Immateriella anläggningstillgångar	3-5 år

INKÖP AV KONST

NMW gör inga egna inköp av konst finansierade med anslagsmedel. Alla förvärv sker med hjälp av donationer från externa givare eller från stiftelser anknutna till NMW.

I enlighet med stiftelsernas urkunder och testamenten används stiftelsernas avkastning för att utöka NMW:s konstsamlingar. Stiftelserna förvärvar konsten och donerar den till NMW. NMW fungerar som betalningsförmedlare vid konstförvärven. Från och med 2003 har donerad konst upptagits som en tillgång i balansräkningen. Belopp motsvarande anskaffningsvärdet är upptagna under donationskapital.

REDOVISNING AV BARTERAVTAL

NMW redovisar barteravtal med Svenska Dagbladet. Detta innebär att NMW redovisar intäkter av avgifter och motsvarande kostnader i den omfattning som bartern utnyttjats under året.

REDOVISNING PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE

Prins Eugens Waldemarsudde är enligt Förordning (2007:1175) med instruktion för Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde en särskild enhet inom myndigheten. Verksamheten är blandfinansierad med en del anslag och resterande, huvudsaklig del, avgifter. Anslaget används för att finansiera administration, lokalkostnader, övriga fastighetskostnader och delar av säkerheten. Resterande del av ovanstående kostnader, museiverksamhet, trädgård och marknadsföring finansieras av avgifter. Myndigheten har beslutat att verksamheten vid Prins Eugens Waldemarsudde fr.o.m. 2012 ska redovisas som en egen resultatenhet.

Under 2015 gav regeringen Knut Weibull i uppdrag att utreda förhållandet mellan NMW och stiftelsen PEW. Utredaren föreslår att verksamheten vid Prins Eugens Waldemarsudde avskiljs från myndigheten och i stället i sin helhet förs över till Stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde. Regeringen har uttryckt sitt stöd för utredarens förslag, men ännu inte fattat några beslut i frågan.

ÖVRIGA TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Ersättning till ledande befattningshavare m.m.

Lön /Ersättningar (tkr)	2015	2014
Berndt Arell, överintendent	1 195	1 169
Aris Fioretos, led. insynsråd	5	3
Sara Kristoffersson, led. insynsråd	5	6
Yvonne Gustavsson, led. insynsråd	3	-
Malin Persson, led. insynsråd	2	6

Ersättning till led. insynsråd för novembermöte 2015 utbetalades 2016 och redovisas därför ej ovan.

Inga förmånsersättningar har utbetalats till ledande befattningshavare under 2015.

Ledande befattningshavares styrelseuppdrag i statliga myndigheter och aktiebolag

Sara Salomonsson Kristoffersson

- Gunilla Muhr Kultur AB

Yvonne Gustavsson

- SIDA
- Riksgäldskontoret (RKG)
- Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI)
- Mittuniversitet
- E-hälsomyndigheten
- Livsmedelsverket insynsråd
- Finanspolitiska rådet
- Expertgruppen för studier i ekonomi (ESO)

Malin Persson

- Getinge AB
- Hexpol AB
- Hexatronic Group AB
- Mekonomen AB
- Kongsberg Automotive AS

Sjukfrånvaro

Myndighetens sjukfrånvaro redovisas under rubriken Personal och kompetensförsörjning punkt 10.2

RESULTATRÄKNING

Not 1

Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Tkr	2015	2014
Avgiftsintäkter	33 742	30 684
- varav 4§ Avgiftsförordningen	5 490	7 029
- varav 3§ 2p NMW:s Instruktion (utlån, depositioner, entréer, visningar)	24 377	18 380
Varav 6§NMW:s Instruktion (konservering)	336	382
- varav sponsring, enligt 6 kap 1§ Kapitalförsörjningsförordningen	1 529	1 080
- varav 15§ Avgiftsförordningen	17	0
- övrigt	1 993	3 813
Varuförsäljning med full kostnadstäckning NM	1 729	1 740
Varuförsäljning med full kostnadstäckning PEW	9 238	5 915
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	44 708	38 340

I posten 4§ Avgiftsförordningen ingår fakturering av andra myndigheters del i gemensamma resurser och nyttjande av tjänster tillhandahållna av NMW.

Posten övrigt består av intäkter från försäljning av utställningskataloger, reproduktionsavgifter, packmästeri- och transporttjänster m.m. samt en reavinst vid försäljning av äldre inventarier som uttrangerats i samband med flytten från museibyggnaden på Blasieholmen uppgående till 20 tkr.

De ökade avgiftsintäkterna beror på att PEW ökat entré- och visningsintäkter samt varuförsäljningen kraftigt p.g.a. ökad publiktillströmning. Avgiftsintäkterna vid Nationalmuseum har minskat något.

Not 2

Intäkter av bidrag

Tkr	2015	2014
Kulturrådet	61	355
Arbetsförmedlingen	22	83
Övriga inomstatliga bidrag	52	68
Summa inomstatliga bidrag	135	506
Ad Infinitum	2 791	3 276
Stift. Prins Eugens Waldemarsudde	1 874	4 037
Läcköstiftelsen	1 078	515
Barbro Osher	575	170
Lundin	769	1 889
NM stiftelser	759	383
Don Alvaro	663	0
Övriga utomstatliga bidrag	1 246	513
Summa utomstatliga bidrag	9 755	10 783
Summa intäkter av bidrag	9 890	11 289

I den mån de anknutna stiftelserna har donerat konst till museet redovisas detta under donationskapital. Minskningen förklaras i huvudsak av minskade bidrag från stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde till verksamheten vid Waldemarsudde.

Not 3

Finansiella intäkter och kostnader

FINANSIELLA INTÄKTER

Tkr	2015	2014
Räntekontot hos RGK	29	31
Särskilda konton RGK	49	8
Valutakursvinster	43	-3
Övriga finansiella intäkter	3	0
Summa	124	36

FINANSIELLA KOSTNADER

Tkr	2015	2014
Lån hos RGK	-3	-97
Räntekontot hos RGK	-3	-3
Valutakursförluster	-102	-105
Övriga finansiella kostnader	-26	39
Summa	-134	-166

Not 4

Kostnader för personal

Tkr	2015	2014
Lönekostnad exkl. arbetsgivaravg. pensionspremier o andra avgifter enligt olag o avtal	-59 543	-63 221
varav lönekostnader till insynsråd och ej anställd personal	-460	-479
Övriga personalkostnader	-29 237	-30 267
Kostnader för personal	-88 780	-93 488

Not 5

Kostnader för lokaler

Tkr	2015	2014
Kostnader för lokaler	-44 713	-40 229

Lokalkostnaden 2015 har ökat p.g.a. helårseffekten av hyreskostnad för ett nytt magasin.

Not 6

Årets kapitalförändring

Tkr	2015	2014
Resultat butiken NM	-629	-959
Resultat butiken PEW	326	55
Avkastning Barbro Osher	-4	3
Resultat PEW	-554	-1 677
Avskrivning butiksinredning PEW	-262	
Årets kapitalförändring	-1 123	-2 578

PEW disponerar det ackumulerade överskottet från försäljningen av Waldemarsuddekrukan. Fr.o.m. 2012 är PEWs övriga verksamhet ett eget resultatställe. Denna del av verksamheten har under de senaste två åren genererat ett underskott p.g.a. lägre besöksiffror än förväntat. Ledningen på Waldemarsudde kommer enligt plan att hantera underskottet bl.a. genom kostnadsneddragningar och uppnå balans inom 3-5 år.

Underskottet i Nationalmuseums butik förväntas öka under evakueringsperioden för att därefter åter vara i balans 3-5 år efter nyöppningen av museibyggnaden på Blasieholmen.

BALANSRÄKNING

Not 7

Rättigheter och andra immateriella anläggnings-tillgångar

Tkr	15-12-31	14-12-31
IB anskaffningsvärde	3 022	3 072
Utrangerade	-47	-50
Årets anskaffningar	0	0
UB anskaffningsvärde	2 975	3 022
IB ack. avskrivningar	-2 873	-2 795
Utrangerade	47	50
Årets avskrivning	-112	-128
UB ack. avskrivning	-2 938	-2 873
Bokfört värde	37	149

Not 8

Förbättringsutgifter på annans fastighet

Tkr	15-12-31	14-12-31
IB anskaffningsvärde	33 903	31 975
Överföring	306	0
Utrangerade	-24	-8 051
Årets anskaffningar	1 041	9 979
IB, Pågående anskaffningar	343	2 228
Pågående, årets anskaffning	0	27
Pågående, överföring	-343	-1 912
UB anskaffningsvärde	35 226	34 246
IB ack. avskrivningar	-17 364	-23 378
Utrangerade	24	7 867
Årets avskrivning	-2 674	-1 853
UB ack. avskrivning	-20 014	-17 364
Bokfört värde	15 211	16 882

Not 9

Maskiner, inventarier, installationer mm

Tkr	15-12-31	14-12-31
IB anskaffningsvärde	62 041	65 433
Rättelse av IB	-22	124
Överföring	433	0
Årets anskaffningar	1 936	8 124
Utrangerade/avytttrade	-2 927	-11 640
UB anskaffningsvärde	61 461	62 041
IB ack. avskrivningar	-46 354	-53 090
Rättelse av IB	22	
Årets avskrivning	-5 183	-4 815
Utrangerade/avytttrade	2 927	11 551
UB ack. avskrivning	-48 588	-46 354
Bokfört värde	12 873	15 687

Not 10

Kulturtillgångar

Enligt gällande regler har erhållna gåvor av kulturtillgångar fr.o.m. 2003 redovisats som anläggningstillgångar mot donationskapital när beslut om förvärv fattats i Nationalmusei nämnd.

Tkr	15-12-31	14-12-31
IB anskaffningsvärde	194 588	175 549
Rättelse av IB	0	-125
Årets anskaffningar	37 556	19 164
UB anskaffningsvärde	232 145	194 588

Not 11

Pågående nyanläggningar

Tkr	15-12-31	14-12-31
IB anskaffningsvärde	2 711	74
Rättelse av IB	38	-1 200
Överföring	-433	1 913
Årets anskaffningar	2 737	1 924
UB anskaffningsvärde	5 053	2 711

Pågående nyanläggningar avser Nationalmuseums del av investeringar i den renoverade byggnaden på Blasieholmen.

Not 12

Varulager

Tkr	15-12-31	14-12-31
NM	1 133	1 048
PEW	2 515	2 704
Varulager	3 648	3 752

Posten varulager består av t ex egenproducerade böcker, konsthantverk, vykort, affischer och andra profilprodukter som säljs i museibutikerna.

Not 13

Periodavgränsningsposter

Tkr	15-12-31	14-12-31
Förutbetalda hyror	9 904	10 026
Upplupna bidragsintäkter	1 853	4 073
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	921	2 112
Periodavgränsningsposter	12 677	16 211

Upplupna bidragsintäkter omfattar bidrag från Stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde 1,7 mkr för att täcka underskottet i PEWs verksamhet 2015. Bidraget betalas ut under våren 2016. Föregående års motsvarande upplupna bidrag från stiftelsen PEW uppgick till drygt 3,7 mkr.

Övriga upplupna intäkter och förutbetalda kostnader har minskat pga lägre förutbetalda kostnader avseende utställningar samt att byte av säkerhetsleverantör inneburit att bevakningskostnader inte faktureras i förskott 2015.

Not 14

Avräkning med statsverket

Anslag i räntebärande flöde

Tkr	15-12-31	14-12-31
Ingående balans	2 775	3 402
Redovisat mot anslag	143 895	141 487
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-142 826	-142 115

Fordringar avseende anslag i räntebärande flöde	3 844	2 774
---	-------	-------

Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag

Tkr	15-12-31	14-12-31
Ingående balans	1 421	2 025
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-504	-603

Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	917	1 422
---	-----	-------

Summa avräkning statsverket	4 761	4 196
-----------------------------	-------	-------

Not 15**Övriga tillgodohavanden i RGK**

Tkr	15-12-31	14-12-31
Behållning räntekonto B. Osher	1 095	690
Behållning räntekonto Wirosfonden	1 093	67
Summa	2 188	757

Tillgodohavanden avseende Barbro Osher samt Wirosfonden är medel som enligt gåvobrev ska hållas på separata konton.

Not 16**Myndighetskaptal**

Tkr	Donationens kapital	Bal.kapital Avgiftsfin. Verksamh.	Kapitalförändring enl. RR	Summa
UB 2013	194 588	3 984	-2 578	195 994
Rättelser	0	0	0	0
IB 2014	194 588	3 984	-2 578	195 994
Årets kapital förändring	0	0	2 578	2 578
Summa årets förändringar	37 556	-2 578	-1 123	33 855
Utgående bal.	233 144	1 406	-1 123	232 428

Not 17**Donationskapital**

Fr.o.m. 2003 har erhållna gåvor av kulturtillgångar redovisats som anläggningstillgångar mot donationskapital.

Tkr	Årets donationer	15-12-31	14-12-31
Stiftelsen H & ND Qvist	4 402	48 778	44 376
Wirosfonden	20 520	64 137	43 617
NM Vänner	4 351	32 313	27 962
A Hirsch Stiftelse	20	13 893	13 873
Barbro Oshers Fond	818	12 839	12 021
S & J Graumanns Stiftelse	4 169	7 431	3 262
Statens Fastighetsverk		5 500	5 500
Bengt Julins Fond	418	5 723	5 305
A & N Lundgrens Fond	139	5 153	5 014
Mariona Mamm Roberts		2 500	2 500
Sophia Gieseckes Stiftelse		4 082	4 082
H & A Wicanders donation		3 212	3 212
B Lundberg		2 140	2 140
Sparbanksstiftelsen Linköping		2 042	2 042
Kronofogdemyndigheten		1 950	1 950
Georg Oddner		1 400	1 400
Stina Englund's donationsm.		1 330	1 330
Ulf Lundahls Minnesfond	233	1 140	907
Makarna Tore Palms donation		799	799
Övriga	2 486	15 783	13 297
Donationskapital	37 556	232 145	194 589

Under året har fem förvärv till ett värde överstigande 30 pbb gjorts tack vare donationer från Wirosfonden (13 mkr), NM Vänner (4 mkr) och Sara och Johan Emil Graumanns stiftelse (1 mkr):

W Bosschaert, Studie av pojkhuvud	2 694 tkr
Bernadino Mei, Allegori över rättvisan	2 713 tkr
C Hörvik, skåp och karmstolar	3 000 tkr
A Vallayer-Coster, Violinist	8 402 tkr
C G Carus, Alplandskap	2 106 tkr

Årets donationer omfattar endast föremål som inventarieförts under aktuellt år och redovisats i Nationalmusei Nämnd.

Not 18**Balanserad kapitalförändring**

Tkr	15-12-31	14-12-31
Avkastning butiken NM	-1 525	-566
Avkastning butiken PEW	2 214	3 201
Resultat PEW	-267	369
Avkastning Barbro Osher	984	980
Balanserad kapitalförändring	1 406	3 984

Avkastningen i butiken PEW avser överskott från krukförsäljningen. Dessa medel disponeras av myndigheten.

Not 19**Övriga avsättningar**

Tkr	15-12-31	14-12-31
Ingående balans	530	342
Årets avsättning	356	188
Utgående balans	886	530

Årets avsättning avser medel till aktivt omställningsarbete 46 tkr, samt avsättning till en delpension 310 tkr.

Not 20**Lån i Riksgäldskontoret**

Låneram (tkr)	50 000	30 000
Tkr	15-12-31	14-12-31
Ingående balans	28 013	19 581
Årets upptagna lån	7 014	14 014
Årets amorteringar	-7 105	-5 582
Lån i Riksgäldskontoret	27 922	28 013

Not 21**Räntekontokredit i Riksgäldskontoret**

Beviljad räntekontokredit 15 000 tkr.

Tkr	15-12-31	14-12-31
Utnyttjad räntekontokredit	7 506	2 714

Saldot på räntekontot har under 2015 minskat framförallt beroende på NM:s låga besöksiffror och att museet i större utsträckning förbrukat bidrag som sedan tidigare ingått i saldot på räntekontot.

NMW har 2016 beviljats en högre räntekontokredit, 25 000 tkr

Not 22**Övriga kortfristiga skulder**

Tkr	15-12-31	14-12-31
Personalens källskatt	1 308	1 349
Övriga skulder	43	162
Summa övriga skulder	1 351	1 511

Not 23
Periodavgränsningsposter

Upplupna kostnader

Tkr	15-12-31	14-12-31
Upplupna semesterlöner och löner	6 307	6 837
Övriga upplupna kostnader	1 713	677
UB	8 020	7 514

Oförbrukade bidrag

Tkr	15-12-31	14-12-31
Inomstatliga bidrag	394	467
- varav Kulturrådet	386	446
Utomstatliga bidrag	8 163	24 264
-varav Wirosfonden	1 119	12 349
- Ad Infinitum	1 770	4 637
- Alvaro	539	1 202
- Alfild Lundin	639	507
- NM Vänner	519	449
Oförbrukade bidrag	8 558	24 731

Minskningen av utomstatliga bidrag beror främst på ett stort bidrag från Wirosfonden under 2014 som förbrukats 2015 för inköp av konst.

Förväntad förbrukning av inomstatliga bidrag:

0-3 mån	0 tkr
3-12 mån	158 tkr
1-3 år	186 tkr
över 3 år	50 tkr
	394 tkr

Övriga förutbetalda intäkter

Tkr	15-12-31	14-12-31
Förutbetalda hyror	128	150
Summa periodavgränsningsposter	16 706	32 395

Not 24
Ansvarsförbindelse

Tkr	15-12-31	14-12-31
Ansvarsförbindelse	41 345	43 769

Ansvarsförbindelsen avser det betalningsansvar som skulle uppkomma om två hyreskontrakt avseende magasin sägs upp innan de hyresgästanpassningar som hyresvärden gjort är helt återbetalda efter tio år. Ansvarsförbindelsens storlek minskar i takt med den tilläggshyra som erläggs kvartalsvis till dess att hyresgästanpassningen är helt återbetald.

Under 2015 dömdes NMW i tingsrätten att betala skadestånd till det bolag som drev restaurangverksamhet vid museet innan det stängdes för renovering. Skadeståndet uppgår till 11,9 mkr + rättegångskostnader 1,3 mkr utöver de 6,1 mkr som NMW redan betalat i skadestånd till restauratören. Domen har överklagats till hovrätten. Då myndigheten inte kan beräkna storleken på ett eventuellt skadestånd enligt hovrättens kommande dom har ingen avsättning gjorts eller ansvarsförbindelse tagits upp. Dom i målet förväntas under 2016.

Not 25
Redovisning mot anslag

Tkr	2015	2014
Intäkter av anslag i resultat-räkningen	143 391	140 884
Utgifter i anslagsredovisningen	-143 895	-141 487
Rättelser av tidigare års kostnadsförda tillgångar	0	0
Förändring av semesterlöneskuld	504	603
	0	0

Regeringsbeslut I:23 (2014-12-22), Ku2014/2121/RFS (delvis).

ÖVRIGA UPPLYSNINGAR

Stiftelser med anknuten förvaltning

Nationalmuseum förvaltar 17 stiftelser. Sammanlagt uppgick marknadsvärdet på stiftelsernas placeringar 2014-12-31 till 206 mkr (196 mkr). Stiftelserna har under 2015, i enlighet med donatorernas vilja, delat ut 4 664 tkr (14 118 tkr) för inköp av konst till museet och bidrag till museets verksamhet.

Övriga stiftelser

Utöver stiftelser med anknuten förvaltning finns fyra stiftelser som förvaltas av banker i enlighet med donators vilja men där avkastningen kan användas av Nationalmuseum för inköp av konst. Dessa stiftelser har under 2015 delat ut 6 119 tkr (3 164 tkr).

14.5 Sammanställning över väsentliga uppgifter

(tkr)	2015	2014	2013	2012	2011
Avgiftsintäkter					
Avgiftsintäkter	44 708	38 340	44 222	57 894	71 506
Beräknade avgiftsintäkter enligt regleringsbrev	43 000	37 300	38 600	65 700	66 600
Låneram					
Beviljad låneram	50 000	30 000	25 000	20 000	20 000
Utnyttjad låneram	27 922	28 013	19 581	9 421	11 742
Räntekonto RGK					
Beviljad kontokredit	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Maximalt utnyttjad kontokredit	11 429	2 714	-	5 701	-
Ränteintäkter	29	31	200	400	271
Räntekostnader	3	3	-	2	-
Anslagskredit					
Beviljad anslagskredit	4 285	4 263	4 155	3 823	3 327
Utnyttjad anslagskredit	3 843	2 775	3 403	-	-
Anslagssparande					
Utgående överföringsbelopp	-	-	-	1 401	3 056
Kapitalförändring:					
Årets kapitalförändring	-1 123	-2 578	-1 177	-193	2 254
Balanserad kapitalförändring	1 406	3 984	5 161	5 355	4 381
Anställda					
Medelantal anställda	154	170	178	179	166
Årsarbetskrafter	130	144	160	155	147
Driftkostnad per årsarbetskraft, kr	1 470	1 293	1 195	1 216	1 218

Undertecknande årsredovisning 2015

NATIONALMUSEUM MED PRINS EUGENS WALDEMARSUDDE
DNR: 1.3.3-58-2016

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Jag bedömer att brister avseende den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten föreligger på följande punkter;

- Riskanalys för myndigheten ej färdigställd
Myndighetens riskanalys enligt förordning (1995:1300) är på grund av de förändrade lokalförutsättningarna för Nationalmuseum mer omfattande och komplicerad att genomföra. Riskanalysen påbörjades under 2015 med genomgång av säkerhet i arbets- och utställningslokaler. Arbetet är prioriterat och beräknas kunna avslutas under 2016.

Stockholm, 22 februari 2016

Berndt Arell
Överintendent
Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde